

புது
பதிப்பு
பதிப்பு
பதிப்பு

സങ്കല്പകാന്തി

രചകൻ:

ചങ്ങമ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ള, എം. എ.
ഇ ടി ജി.

PUBLISHERS :

THE MANGALODAYAM LTD.,
~~TRICHUR.~~

വില 1 ക. 4 ണ.

First impression in Dhanu, 1117.

Second impression in Vrichigom, 1120.

Third Impression in Medom 1121.

Fourth Impression in Dhanu 1130.

Copyright reserved by
MRS. SREE DEVI CHANGAMPUZHA
"SREEDEVI MANDIRAM"
EDAPPALLY

Printed at
The Mangalodayam Press,
Trichur.

മുഖവുര

പ്രായോഗികജീവിതത്തിന്റെ പരപരത വശങ്ങളുമായി കൂട്ടിച്ചുട്ടി പലപ്പോഴും പരക്കുപറ്റിയിട്ടുള്ള എന്റെ ഹൃദയം വിശ്രമത്തിന്റെ തണലിലിരുന്നു മിലപ്പോഴെല്ലാം വീണ വായിക്കുന്നുണ്ട്. ആ അനുഗൃഹീതനിമേഷങ്ങൾ സദയം സംഭാവന ചെയ്ത എന്താനും പൊൻകിനാവുകളെ അതേപടി പ്രതിഫലിപ്പിക്കുവാനുള്ള എന്റെ പ്രയത്നമാണ്, പ്രിയചായനക്കാരേ, നിങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആദ്യം കണ്ടെത്തുക. എന്റെ ശ്രമം വിജയലക്ഷ്യയുടെ ആദ്യഘട്ടത്തിൽ പുളകമണിയുന്നുണ്ടെന്ന് എനിക്കിതിമാനമില്ല; എങ്കിലും ഒന്നെന്നിക്കുറപ്പുണ്ട്—ആത്മാർത്ഥയുടെ അഭാവം അതിനെ അത്രയധികമൊന്നും അലങ്കോലപ്പെടുത്തിയിരിക്കുകയില്ല.

ആധുനികസാഹിത്യലോകത്തിൽ എന്റെ കവിതയുടെ കരുത്തുകൊണ്ട് കാൽവെപ്പുകൾ ഈ മുരങ്ങിയ കാലഘട്ടത്തിനുള്ളിൽ പല നിരൂപകകേന്ദ്രങ്ങളിലും പ്രവണ്ഡഗർജ്ജനങ്ങൾ കിടയാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം ഞാൻ സന്തോഷപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നു. ഏകദേശമായ ഒരു നേരിയ മന്ദമാസത്തോടുകൂടി, ആനന്ദാനന്ദയായി കരകളങ്ങൾ അപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, സാഹിത്യക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഒരു കോണിൽ ഒതുങ്ങിനില്ക്കുന്ന ആ മുശലയെ ഭയപ്പെടുത്തി പലായനം ചെയ്യിക്കുവാനാണ് തങ്ങളുടെ അട്ടമാസങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതെങ്കിൽ, ആ വിമർശകവഞ്ചാസുന്മാർക്കു വലിയ അമളിയാണ് പറ്റിപ്പോയതെന്നു പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ല. അബലയെങ്കിലും അല്പംപോലും അധീയെല്ലെ എന്റെ കവിതയെന്നു ഞാൻ തികച്ചും അഭിമാനിക്കുന്നു. ഓരോ ഗർജ്ജനം കേൾക്കുമ്പോഴും കാൽ അധികമധികം ഉന്നിച്ചുവെട്ടി മുങ്ങാട്ടു പോവുകയേ അവർ ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ; ഇനി ചെയ്തേയുള്ളൂ. പാറപ്പറത്തു കയറിനിന്നു വികൃതമായ വിശ്വപ്രഭം

കാണിച്ചുകൊണ്ടു ചില പേക്കോലങ്ങൾ അവളുടെ നേർക്കു പല
 പോഴും പല്ലിളിച്ചുകാട്ടാറുണ്ട്. ആവക പേക്കൂത്തുകൾ കാണു
 മ്പോൾ അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഒരു പുഞ്ചിരിയേ പൊടിയാറു
 ള്ളു. ഏതായാലും, ഇവരുടെ ഉദ്ദേശം എന്തുതന്നെ ആയിരുന്നു
 ലും, അതിൽനിന്നെല്ലാം എന്നെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഉണ്ടാ
 യിട്ടുള്ള അനുഭവം മേൽക്കുമേൽ ഗുണകരമായിപ്പരിണമിക്കുവാനാ
 ണിട നല്കിയിട്ടുള്ളതു്. കാവ്യനിർമ്മാണവിഷയത്തിൽ കൂടുതൽ
 ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കുവാനും അധികമധികം ഉത്സാഹിക്കുവാനും
 അതെന്നിട്ടു പ്രേരകമായി ഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ, ഞാൻ ഏ
 ണ്റെ നിരൂപകന്മാരോടു് ആജീവനാന്തം കൃതജ്ഞനാണെന്നു്
 ഈ നന്ദിത്തിൽ തുറന്നുപറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ.

സമുദായത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കു സഹായമായ രീതിയിൽ
 സാഹിത്യവ്യാപാരം നിർവ്വഹിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ള അപരാധം ഏ
 ന്നിൽ ആരോപിച്ചു്, സാഹിത്യസംരംഭങ്ങളിൽനിന്നും ഞാന
 നി വിരമിക്കേണ്ടതാണെന്നുപോലും, അടുത്തകാലത്തു്, ഏതേ
 ഒരു സമാജക്കാർ ഒരു പ്രമേയം പാസ്സാക്കിയിട്ടുള്ളതായി വൃത്ത
 ന്തപത്രങ്ങളിൽ കാണുകയുണ്ടായി. സാഹിത്യലോകത്തിൽ 'ന
 ടാടെ'യായിക്കേൾക്കുന്ന ഒരു സംവിധിച്ച പുതുമയാണിതു്
 തൊഴിലില്ലാത്തവർക്കു തൊഴിലുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന സാത്താനോ
 നമുക്കു നന്ദിപറയുക. അടുത്ത കാലംവരെ, സാഹിത്യപരമായ
 ഏന്റെ ചപലകേളികൾ ഇത്ര വമ്പിച്ചു കൊടുക്കാറുകൾ ഇ
 ക്കിവിടുമെന്നു ഞാൻ ശങ്കിച്ചിരുന്നില്ല. ഏതായാലും, ഇവർ
 കോലാഹലങ്ങൾ ശ്രദ്ധേയമായ എന്തോ ചിലതു് ആവക ചപ
 ലകേളികളിൽ അന്തർച്ചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന അനുമാനത്തിലേക്കു് പ
 ന്നെ ആനയിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, അതിലത്തുതപ്പടാനില്ലല്ലോ. അ
 തിനാൽ സ്വാഭാവികമായി എന്നിങ്ങു സിദ്ധമായിട്ടുള്ളതെന്
 ഞാൻ അഭിമാനിക്കുന്ന ആ കൂസലില്ലായ്മയോടുകൂടിത്തന്നെ സ

ഹിതുകുഷ്ഠത്തിൽ എന്റെ നൂതനസമാഹാരവും ഇതാ, സമ്പന്നേഷം സമർപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഭാവാത്മകങ്ങളായ ഗീതങ്ങളാണ് ഈ കൃതിയിൽ അധിക ഭാഗവും അടങ്ങിയിട്ടുള്ളത്. ഇവയെ ആംഗലസാഹിത്യത്തിൽ Lyrics എന്നറിയപ്പെടുന്ന കാവ്യവിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്താം. ഗീതികാവുങ്ങൾ, അഥവാ സ്വച്ഛന്ദഗീതങ്ങൾ എന്ന ഈ സാഹിത്യശാഖയുടെ സ്വഭാവങ്ങളും പ്രത്യേകതകളും ചുരുങ്ങിയ തോതിലെങ്കിലും വിശദമാക്കേണ്ടത് അവയുടെ പ്രണതാവെന്നുള്ള നിലയിൽ ഈ സന്ദർഭത്തിൽ എന്റെ കടമയാണ്. ഇതിലേക്കുദ്യമിക്കുമ്പോൾ കവിത എന്നാൽ എന്തെന്നുള്ള പ്രശ്നമുയർത്തയാണ് ആദ്യമായി അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നത്.

മാതൃഭാഷയായ പല വിഭാഗങ്ങളും സാഹിത്യചിന്തകളും കാവ്യസ്വരൂപത്തെ വിശകലനം ചെയ്തും വ്യാഖ്യാനിച്ചും നിരീക്ഷിച്ചുവന്നുവെങ്കിലും അവയെല്ലാം കേവലം പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതായിട്ടുണ്ട്. ആ സ്ഥിതിയ്ക്ക് ഭേദമായ ഒരു നിർവ്വചനം കൊണ്ട് അവയെല്ലാം സമാധാനപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ടെന്നായിരുന്നു പ്രവേശിക്കുവാൻ ഒരു ചിന്തയുണ്ടായത്. എന്നാൽ അത് സാധ്യമായില്ല. യുക്തിയുടേയും ഭാവനയുടേയും സങ്കല്പനമായ ചൈതന്യത്തെ ഉപാധിയാക്കിക്കൊണ്ട് ആനന്ദത്തെ സമ്പന്നമായി സംഘടിപ്പിക്കുന്ന ഒരു കലയാണ് കവിതയെന്നു ഡാക്ടർ ജോൺസൺ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഇതിൽനിന്നു കേവലം സുസ്ഥിതികരമായ കവിതയാവുകയില്ലെന്നും, അപരമായ ചൈതന്യം അപ്രതിഫലമായ കലനാവൈഭവവും ആകർഷകമായ ദീപ നിറപ്പകിട്ടുകൾ കൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് പ്രാകൃതികവകളുടെ പ്രതിഫലനങ്ങൾ കലാലോകത്തിൽ അനശ്വരമായി പശ്ചാത്താപം ചെയ്യുന്നതെന്നും വെളിവാകുന്നുണ്ടല്ലോ. പ്രാപ്തികമായ വസ്തുസ്ഥിതിയിൽനിന്നും വ്യതിരിക്തമായിട്ടുള്ളതാണ് കലാപരമായ സത്യമെന്നും, അതിനെ ആശ്വേഷിക്കാൻ

ചെറിയ മുഖപുരയിൽ സങ്കുചിപ്പിച്ചു നൽകേണ്ടതല്ലല്ലോ. സാഹിത്യജീവിതത്തിന്റെ വിമർശനമായിരിക്കട്ടെ, അല്ലാതിരിക്കട്ടെ, അതിന്റെ പശ്ചാത്തലം മനുഷ്യജീവിതത്തെ നോക്കുന്നതല്ലല്ലോ. ജീവിതത്തെ അതിന്റെ ഭൗതികപരിധികൾക്കുള്ളിൽ മാത്രം അടച്ചുതൂക്കി, ആത്മീയവും ഭാവനാപരവുമായ വ്യാപ്തികളിലേയ്ക്ക് അത് നെ വ്യാപരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വ്യാഖ്യാനമായിരിക്കണം സാഹിത്യത്തിന്റെ സർവ്വപ്രധാനമായ ലക്ഷ്യമെന്നു പ്രത്യേകം ഓർക്കേണ്ടതാണ്.

കവിതയെക്കുറിച്ച് പൊതുവായി ഇത്രയും വിവരിക്കുവാൻ ഈ ചെറിയ ഉപന്യാസത്തിൽ നിവൃത്തിയുള്ളൂ. ഇനി നമുക്കു് അതിന്റെ വിവിധശാഖകളിലേയ്ക്കു് പ്രവേശിക്കാം. കവിതയെ, അതിന്റെ സാമൂഹികമായ ചില ഘടകങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി പശ്ചാത്യചിന്തകന്മാർ കർത്തൃനിഷ്ഠമെന്നും (Subjective) പദാർത്ഥനിഷ്ഠമെന്നും (Objective) രണ്ടായി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. കവിതയിലേപ്പോൾ അന്തർമുഖനായി വർത്തിച്ചുകൊണ്ടു് സ്വന്തമവലോകനത്തിലും ചിന്തകളിലും വികാരങ്ങളിലും കാവ്യാത്മേജനവും തിപാഭൂഷണം കണ്ടെത്തുന്നതായും, മറ്റു ചിലപ്പോൾ തന്റെ ആത്മീയസത്തയെ ഓഹൃപ്രപഞ്ചത്തിലേയ്ക്കു് വ്യാപരിപ്പിപ്പോകുന്നതിന്റെ വ്യാപാരങ്ങളിലും വികാരങ്ങളിലും അലിഞ്ചേൻ തന്നിട്ടു് ഭ്രമ്യമാകുന്ന സാഗതികളെ അതേപടി, സ്വതന്ത്രവ്യക്തിത്വത്തിന്റെ പാദമുദകൾ അധഃകരണമെന്നും പരിയുവാദനാകാതെതന്നെ, പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നതായും കാണാം. ഉയിർ ആദ്യത്തെ ഇനത്തിൽപ്പെടുന്ന കവിതയാണ് കർത്തൃനിഷ്ഠമെന്നോ ആത്മാവിഷ്ഠരണപരമെന്നോ പറയപ്പെടുന്ന രണ്ടാമത്തെ ഇനത്തിൽപ്പെടുന്നതിനു് പദാർത്ഥനിഷ്ഠമെന്നോ ഔദ്യോഗികമെന്നോ പേർ പറയുന്നു. ഇവയുടെ മണ്ഡലങ്ങൾ തമ്മിൽ ഒരതിരിവുകളെന്നതു് ശ്രമസാധ്യമല്ലാത്തതിനാൽ

മരേതിന്റെ സീമാവലയത്തിലേയ്ക്കു സംക്രമിക്കുകയും, രണ്ടും കൂടി കെട്ടുപിണഞ്ഞു് അപഗ്രഥനത്തെ അവരോളിച്ചുകൊണ്ടു് അഴിഞ്ഞുപോകാത്ത ഒരാശ്ശേഷബന്ധത്തിൽ അന്യോന്യം താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു് ഒരു അപൂർവ്വമല്ല. രണ്ടിന്റേയും ഘടകങ്ങൾ അനുസ്മൃതമായും അവിഭാജ്യമായും അന്യോന്യം കൂടിച്ചേർന്നു വർത്തിക്കുമ്പോൾ ഓരോന്നും ഇന്ന ഇനത്തിൽ ചെടുന്നതാണെന്നു ഖണ്ഡിതമായിപ്പറയുക വിഷമമായിരിക്കും. എന്നിരുന്നാലും, അചയുടെ അന്യോന്യമുള്ള വൈജാത്യം അനിഷേധ്യമായിരിയ്ക്കും, വിഭജനോപാധിയായി അതിനെ സ്വീകരിക്കുന്നതിലോ, അതിനെ ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ടു കവിതയെ തരംതിരിക്കുന്നതിലോ അപാകമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

കഴിഞ്ഞ ഖണ്ഡികയിൽ പ്രസ്താവിച്ച കർത്തൃനിഷ്ഠമായ, അഥവാ ആത്മാവിഷ്ണുരണപരമായ കാവ്യവിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന കവിതകളാണു് ഭാവാത്മകഗീതങ്ങൾ അഥവാ സ്വച്ഛന്ദഗീതങ്ങൾ. (Lyrics) ഗീതികാചുങ്ങൾ, എന്ന പേരും ഇവയ്ക്കു് അനുയോജ്യമായിരിയ്ക്കും. പ്രേമം, ദേശാഭിമാനം, മതപ്രസക്തി തുടിയായി മനുഷ്യൻ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും, അനന്യസന്താപത്തിലേയ്ക്കും അമേയസന്തുഷ്ടിയിലേയ്ക്കും സദാ അവനെ ആനയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ അസംഖ്യം മാനസികഭാവങ്ങളും തത്ജന്യമായ വികാരചിജ്ഞങ്ങളും അനുഭവപരമ്പരകളുമായി ഇവ ആ ഗീതങ്ങളുടെ പ്രഭവസ്ഥാനം.

ഉത്തമമായ ഒരു ഭാവാത്മകഗീതം അമോഘമായ ഒരു വിഭാഗത്തിന്റെ മുൻതീക്കരണമായിരിയ്ക്കും. ആത്മാർത്ഥതയിൽനിന്നുള്ള അതിന്റെ ആവിഭാവം അകൃത്രിമതപത്തിന്റെ പരിവേഷത്താൽ ഉദ്ദീപ്തവും, അനുവാചകാവലോകനത്തിനു തികച്ചു ചർമ്മകുന്ദവും, ഹൃദയസ്पर्ശകവുമായിരിയ്ക്കും. അതിന്റെ ഭാഷ, അതുൾക്കൊള്ളുന്ന വാങ്മയവിശുദ്ധതയും, സന്ദർഭത്തിനെയും സ്പഷ്ടതയുടേയും സാന്നിധ്യത്താൽ മാത്രമല്ല, പ്രതിപദ്യ

ഭൂതനും പ്രതിപാദനോപാധിയ്ക്കും തമ്മിൽ സകലകലകളിലും അവശ്യം ആവശ്യമായ സമചിതബന്ധത്താൽക്കൂടി, അഥവാ പൊരുത്തത്താൽക്കൂടി, സമലംകൃതമായിരിയ്ക്കുന്നതാണ്. ഒരു ഭാവത്തിന്റേയോ അനുഭവത്തിന്റേയോ പ്രതിഫലനം വികാര തീക്ഷ്ണതയാൽ നിറംപിടിപ്പിയ്ക്കുകയും, ഹൃദയസ്पर्ശകമാക്കിയെടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് കലാപരമായ അതിന്റെ പ്രത്യേക വൈശിഷ്ട്യം.

ഭാവാത്മകകാവ്യശാഖയുടെ ജീവൻ ഏവംവിധം വ്യക്തിത്വത്തെ ആശ്രയിച്ചാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെങ്കിലും, ഇന്നിതുവരെ ലോകത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള സപ്തസ്വരഗീതങ്ങളിൽ ഭൂരിഭാഗവും കേവലം വ്യക്തിപരമെന്നതിനേക്കാൾ മാനവലോകത്തെ ഒന്നാകെ സമാശ്ലേഷിയ്ക്കുന്ന സാമൂഹികഭാവങ്ങളെയാണുൾക്കൊള്ളുന്നതെന്നും, അക്കാരണത്താൽ ഓരോ വായനക്കാരനും സ്വന്തം നിലയിൽ പരിപൂർണ്ണമായി ഭാഗഭാക്കുകയാണു സംഭവിക്കുന്നതെന്നും അനുഭവങ്ങളുടേയും വികാരങ്ങളുടേയും പ്രകാശനമാണ് അവയിൽ കണ്ടെത്തുന്നതെന്നും പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിയ്ക്കേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള സന്ദർഭങ്ങളിൽ നമുക്കു കവിയുടെ സ്ഥാനത്തു നിൽക്കുന്ന പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കേണ്ടതായി വരുന്നില്ല; കാരണം, അദ്ദേഹം നമ്മുടെ സ്ഥാനത്തു് അദ്ദേഹത്തെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിയ്ക്കുമെന്നുള്ളതാണ്. പോരെങ്കിൽ, വ്യക്തിപരമായിട്ടുള്ളതിനെക്കാൾ സാമൂഹ്യമായിട്ടുള്ള ഗീതികാവ്യങ്ങൾ വിശ്വസാഹിത്യത്തിൽ ഒട്ടധികം ചിരപ്രതിഷ്ഠ നേടിയിട്ടുള്ളതായാ കാണുന്നു. സാഹിത്യോൽപത്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണങ്ങളിലേയ്ക്കിറങ്ങിപ്പോകുമ്പോൾ, വ്യക്തിയുടേതിനേക്കാൾ ജനസമൂഹത്തിന്റെ വികാരങ്ങൾക്കു ബാഹ്യരൂപം കൊടുക്കുവാനുള്ള അഭിനിവേശത്തിൽനിന്നാണ് കവിത കിളിത്തിട്ടുള്ളതെന്ന് അനുമാനിയ്ക്കുവാനേ വഴി കാണുന്നുള്ളൂ. കാവ്യമണ്ഡലത്തിൽ ഇന്നു കവിയുടെ ആത്മാംശത്തിന്റെ ബാഹുല്യവും സാമൂഹ്യാംശത്തിന്റെ വൈഭവവുമാണ് ദൃശ്യമാ

കുന്നതു്. ആധുനികലോകത്തിൽ വ്യക്തിത്വത്തിനു പരമപ്രധാനമായ സ്ഥാനവും അജയ്യമായ പ്രാബല്യവും സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതാണിതിനു കാരണം. ധ്യാനപരങ്ങളും തത്ത്വചിന്താപ്രധാനങ്ങളുമായ കാവ്യങ്ങൾ (Meditative and Philosophical Poems), അർച്ചനാലാപങ്ങൾ (Odes) അഥവാ ധർമ്മകീർത്തനങ്ങൾ, വിലാപകാവ്യങ്ങൾ (Elegies) ആദിയായി പല കാവ്യവിഭാഗങ്ങളും ഈ ശാഖയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ടു്.

സങ്കല്പകാന്തിയിലെ ഭൂരിഭാഗം കൃതികളും കർതൃപ്രധാനങ്ങളാണെന്നു് ആദ്യംതന്നെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവയിൽ 'കാളിദാസൻ', 'പുനിലാപു', 'രണാങ്കണത്തിൽ', 'ആദിത്യമാധവൻ', 'സരസ്വതപൂജ', 'തിരുമുൽക്കാഴ്ച', 'ഗുരുപൂജ', 'എന്റെ ഗുരുനാഥൻ' എന്നീ കൃതികൾ അർച്ചനാലാപങ്ങൾ ആണു്. ഈ വിഭാഗത്തിന്റെ സ്വഭാവം അല്പമൊന്നു സൂചിപ്പിക്കാം.

'കാഡ' എന്നു് ഇംഗ്ലീഷിൽ പറയപ്പെടുന്ന ഗീതീകാവ്യം പ്രൗഢമായ ഒരു ചക ധർമ്മകീർത്തനമാണു്. സംഗീതയന്ത്രങ്ങളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി ആലപിക്കപ്പെടുകയെന്നതായിരുന്നു ആദികാലത്തു് ഇതിന്റെ ഉദ്ദേശമെന്നുള്ളതു സ്పഷ്ടമാണു്. ഈ ഗാനവിശേഷത്തിന്റെ പ്രഭാവസ്ഥാനം ഗ്രീസാകുന്നു. യവനഗാനത്തിനു പ്രധാനമായി രണ്ടു മഹാവിഭാഗങ്ങളുണ്ടു്: ഒന്നു് കവിയുടെ ആത്മപ്രകടനം; മററതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗാമികളായ, സുശിക്ഷിതനൈപുണിയാർജ്ജിച്ചിട്ടുള്ള, നർത്തകസംഘത്തിന്റെ ഒത്തൊരുമിച്ചുള്ള ആലാപം. കാലഗതിയിൽ ഈ രണ്ടു ശാഖയും ഒന്നുപോലെ അർച്ചനാലാപങ്ങളായി പരിണമിക്കുകയാണു് ചെയ്തതെങ്കിലും, അവയ്ക്കു തമ്മിൽ സൂക്ഷ്മമായ വീല വ്യത്യാസങ്ങൾ സ്పഷ്ടമാകുന്നതാണു്. ആദ്യം പറഞ്ഞ കവിയുടെ ആത്മപ്രകടനമാണു്, ആൽകീയസു്, അനുക്രിയോൺ, സാമോ എന്നിവരുടെ തൂപ്പികകളിലൂടെ ബഹിഷ്കരിച്ചു്, ആധുനികപാശ്ചാത്യവിമർശകന്മാർ പറഞ്ഞുവരുന്ന ശുദ്ധവും ലളിതവുമായ ഗീതി

കാവ്യമായിപ്പരിണമിച്ചത്. നന്മകന്മാർ ഒന്നുമേന്മ ആലപി
 യ്ക്കുന്ന ഗാനങ്ങളിൽ ഒരു പ്രത്യേകതയുണ്ട്: കവി സ്വന്തമായി
 നടത്തുന്ന ഭാഷണങ്ങളെ ഈ ഗായകസംഘം പിൻതാങ്ങുകയാ
 വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കുകയോ പതിവാണു്; ഈ ഗാനസമ്പ്രദായമാണു്
 പിന്നീടു ശരിയായ ധർമ്മകീർത്തനമായിപ്പരിണമിച്ചത്. താളപ
 യങ്ങളുടെ സ്വച്ഛന്ദഗതിയ്ക്കനുസൃതമായ കാലപരിണാമങ്ങളെ ആ
 ശ്രയിച്ചു സന്ധിരൂപത്തിൽ, Strophe എന്നു പറയപ്പെടുന്ന ആ
 ലാപവൈവിധ്യം ആൽക്മാൻ എന്ന കവി ആദ്യമായി ആവക
 ഗാനങ്ങളിൽ സംഘടിപ്പിച്ചതോടുകൂടി അവയ്ക്കു് ഒരു പുതുതായ
 കൂടുതൽ ആകർഷകത്വവും ലഭിച്ചു. മാത്രമല്ല, പിൽക്കാലങ്ങളിൽ
 അതു് അർച്ചനാലാപങ്ങളുടെ ഒരുവിഭാജ്യഘടകമായിത്തീരുക
 യും ചെയ്തു. ഐസികോമസു്, ഇലികസു്, സിദമാണിഡ
 സു് എന്നിവർ ഈ കാവ്യശാഖയെ സാരമാണിധം വൈപു
 ല്യപ്പെടുത്തി. അവരെത്തുടർന്നു് പിൻഡാർ എന്നും ബാക്കി ലി
 ഡസു് എന്നും പേരായ രണ്ടു മഹാകവികളുടെ ആചിന്ദാവം ആ
 കാവ്യവിഭാഗത്തിന്റെ അത്ഭുതാവഹമായ വികാസത്തിനു വ
 ഴി തെളിച്ചു. ലോകോത്തരങ്ങളായ ധർമ്മകീർത്തനങ്ങളുടെ പ്ര
 ണേതാവെന്ന നിലയിൽ പ്രാചീനസാഹിത്യത്തിൽ പിൻഡാ
 റിനു് അദപിതീയമായ സ്ഥാനമാണു് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതു്. കാലക്ര
 മത്തിൽ ഈ ഗാനങ്ങളുടെ സംഗീതാത്മകത്വം അഥവാ ആ
 ലാപധർമ്മം ക്ഷയിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സാഗീതോപകരണങ്ങൾ
 കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞു് ഒടുവിൽ ഓടക്കുഴലിന്റെ സഹായം മാത്രം
 മതി അവ ആലപിക്കപ്പെടുവാണെന്ന നിലയിലെത്തുകയും, അ
 തിന്നുശേഷം അതിന്റെപോലും ആവശ്യമില്ലെന്നു വന്നുകൂടുക
 യും ചെയ്തു. അങ്ങനെ അർച്ചനാലാപം സാഗീതോപകരണ
 ങ്ങളുടെ പിടിയിൽനിന്നു നിശ്ശേഷം വിമുക്തമായതോടുകൂടി
 സാഹിത്യാംശത്തിനു് അതിൽ സ്വാഭാവികമായി അധികമധി
 കം പ്രാധരണം ലഭിച്ചു.

എന്തിനെയെങ്കിലും, ചിലപ്പോൾ ആരെങ്കിലും, അഭിസംബോധനം ചെയ്യുകൊണ്ട്, ഏതാണ്ടോരു പ്രസംഗരൂപത്തിൽ, സംബോധനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന വ്യക്തിയുടേയോ വസ്തുവിന്റേയോ മുൻപിൽ അർച്ചിക്കപ്പെടുന്നതും, ബുദ്ധ്യംശത്തിലും വികാരാംശത്തിലും മറ്റും ഗുരുതരമായ ഗഹനതയോടുകൂടിയതുമായ പ്രശംസകുതങ്ങളാണ് അവ. സാധാരണയായി അവയിലെ പ്രതിപാദ്യങ്ങളും, ഭാവപ്രകാശവും, പ്രതിപാദനരീതിയും മഹത്തമങ്ങളായിരിക്കും. അന്തസ്സും ഭരണതൃപ്തും അവയുടെ സവിശേഷതകളാണ്. സുനിശ്ചിതമായ ഒരു ലക്ഷ്യത്തിലേയ്ക്കു പ്രശംസമായ രീതിയിൽ, ഭാസ്യമായ ഒരു ചിന്താമണ്ഡലത്തിലൂടെ പുരോഗമനം ചെയ്യുന്ന കൗതുകപ്രദമായ, അഥവാ നിർവ്യാണതുന്ദിലമായ ഒരുവിച്ഛിന്നഭാവോത്ഥകഗാനധാരയായിരിക്കും അത്. യുക്തിയ്ക്കു വിധേയമായ ഒരു ചിന്താപരിണാമം അതിലാവശ്യമാണ്. ഏതാണ്ടോരു സങ്കീർണ്ണതയും വ്യാപകതയും, ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്തതല്ലെങ്കിലും, പൊതുവെ ആവക ഗാനങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്ന പ്രത്യേകതയാണെന്നു പറയാം. പദ്യാത്മകമായ ഒരുവക പ്രഭാഷണരൂപം പലപ്പോഴും അവ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ടായിരിക്കും. നതോന്നതങ്ങളായ വിവിധമേഖലകളിലൂടെ സ്കോഭത്തെ അനുഗമിച്ചുകൊണ്ട്, അന്തർദ്വാരമായ ഒരു സൂക്ഷ്മതയോടുകൂടി അത്തരം ആലാപങ്ങളെ ആദ്യത്തം ആശ്ലേഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. അവയ്ക്കുതന്നെ ആംഗലസാഹിത്യത്തിൽ പല ഉപശാഖകളും കണ്ടുവരുന്നുണ്ട്. എങ്കിലും സാമാന്യേന ഒരുവിധം താളപ്രധാനമായ ധർമ്മകീർത്തനമാണവയെന്നു സംക്ഷേപമായി പ്രസ്താവിക്കാവുന്നതാണ്.

അർച്ചനാലാപങ്ങളുടെ സ്വഭാവം മുതൽക്കുതന്നെ വിവരിച്ചുകഴിഞ്ഞല്ലോ. സങ്കല്പകാന്തിയിൽ കാണുന്ന ആ വകുപ്പിൽപ്പെട്ട കവിതകളെ, മേൽപ്രസ്താവിച്ച ഘടകങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി,

മേൽപ്രസ്താവിച്ച സ്വഭാവങ്ങൾ എല്ലാംതന്നെ കൂടിക്കലർന്നുകൊണ്ടുള്ള ഒരു സങ്കരസ്വഭാവമാണ് മറ്റു ചില വിലാപകാവ്യങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. 'കണ്ണനീർത്തുള്ളി' ഇതിനു ദൃഷ്ടാന്തമായി സ്വീകരിക്കാം. മി: നാലപ്പാട്ടു നാരായണമേനവന്റെ ആത്മപ്രയത്നിയുടെ അക്കാലവിയോഗമാണല്ലോ ആ ഉൽകൃഷ്ടവിലാപകാവ്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം. കവിയുടെ വ്യക്ത്യംശത്തിന് ഇതിലുള്ള പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് പിന്നെ ഒന്നുതന്നെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതായിട്ടില്ല. എന്നാൽ തത്ത്വചിന്തയുടെ അവതരണത്തിനും കുറച്ചൊന്നുമല്ല കവി തന്റെ കാവ്യത്തിൽ ഇടംകൊടുത്തിട്ടുള്ളതെന്നു കാണാം.

'തകന്ന് മുരളി' എന്ന പദ്യം മുൻപ്രസ്താവിച്ച വിലാപകാവ്യങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒന്നാമത്തെ വിഭാഗത്തിലാണുൾപ്പെടുന്നത്. തത്ത്വചിന്തയ്ക്കും മറ്റും അതിൽ വലിയ സ്ഥാനമൊന്നും കൊടുത്തിട്ടില്ല. ശ്രീമാൻ ഇടപ്പള്ളി രാഘവൻപിള്ളയുടെ അക്കാലവിയോഗത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മസൂഛത്തായി വർത്തിച്ചിരുന്ന എനിക്കുണ്ടായ ശോകപരിപൂരിതമായ വികാരങ്ങളെ അതേപടി പ്രതിഫലിപ്പിക്കുക മാത്രമാണ് അതിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. പിന്നീട് ഞാൻ 'രമണം' എന്ന പേരിൽ ഒരു ഗ്രാമീണവിലാപകാവ്യം ആ വിഷയത്തെ ആധാരമാക്കിത്തന്നെ നിർമ്മിക്കുകയുണ്ടായി. വിലാപകാവ്യങ്ങളുടെ വിഭാഗത്തിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനമായിട്ടുള്ള ഒന്നാണ് ഗ്രാമീണവിലാപകാവ്യം (Pastoral Elegy). ഇതിനെക്കുറിച്ച് സവിസ്തരം പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. ഈ മുഖവുരയിൽ അതിനു സൗകര്യമില്ലാത്തതിനാൽ അതിലേയ്ക്ക് ഉദ്യമിക്കുന്നില്ല.

വസ്തുപ്രധാനമായ എന്താനും കൃതികളും സങ്കല്പകാന്തിയിൽ ഇല്ലാതില്ല. ഈ കാവ്യശാഖയെ ആഖ്യാനപരമെന്നും നാടകീയമെന്നും രണ്ടായി തരംതിരിക്കാം. 'വനദേവത' എന്ന

കൃതിയിൽ ഈ രണ്ടു സ്വഭാവങ്ങളും ഇടകലർന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അതിന്റെ ഘടനയിൽ നാടകീയമായ അംശത്തിനാണ് പ്രാധാന്യമുള്ളത്. ആദർശാത്മകമായ യഥാർത്ഥപ്രസ്ഥാനത്തിൽ (Idealistic Realism) ഉൾപ്പെടുത്താവുന്ന ഒരു കൃതിയാണ് 'വനദേവത'. 'വൃന്ദാവനം', 'വെറും സ്വപ്നം', 'ഉദ്യാനത്തിലെ ഉഴഞ്ഞാലാടം', 'രൂപാന്തരം' മുതലായവ വണ്ണനാപ്രധാനങ്ങളായ കൃതികളാണ്. തന്മൂലം അവയിൽ വ്യക്ത്യംശത്തിന്റെ സംക്രമണം അത്ര വിരളമൊന്നുമല്ല. എന്നിരുന്നാലും ആഖ്യാനരൂപത്തിലുള്ള പ്രതിപാദനംമൂലം വസ്തുപ്രധാനകൃതികളായി അവയെ പരിഗണിക്കുന്നതാണ് അധികം യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നു.

'വൃന്ദാവനത്തിലെ രാധ'യും 'ആ കാലങ്ങളും' നാടകീയ സ്വഭാവങ്ങളാണ് (Dramatic Monologues). എന്നാൽ 'വൃന്ദാവനത്തിലെ രാധ'യെ Monologue എന്ന സ്വഭാവതാഖ്യാനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനേക്കാൾ Soliloquy എന്ന് ഇംഗ്ലീഷിൽ പറയപ്പെടുന്ന ആത്മഗതകാവ്യത്തിൽ ചേർക്കുന്നതാണ് തക്കം. ഇവയ്ക്കു രണ്ടിനും തമ്മിൽ അല്പം അന്തരമില്ലാതില്ല. 'നാടകീയസ്വയംഭാഷണം'മെന്ന കാവ്യവിഭാഗത്തിൽ വക്താവ് എന്തെങ്കിലുമൊരു ശ്രോതാവിനേയോ ഒന്നിലധികം ശ്രോതാക്കളേയോ അഭിസംബോധനം ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് ഭാഷണം നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. എന്നാൽ ആത്മഗതകാവ്യത്തിലാകട്ടെ ശ്രോതാവിന്റെ ആവശ്യമില്ല. വക്താവു തന്നോടുതന്നെ പറയുകയാണ് ആത്മഗതകാവ്യത്തിലെ രീതി.

'രാഗഭിക്ഷുണി', 'വിശുദ്ധരശ്മി', 'ലതാഗീതം' തുടങ്ങിയവ കർതൃപ്രധാനങ്ങളായ പ്രേമഗാനങ്ങളാണ്. പദാർത്ഥനിഷ്ഠമെന്ന കാവ്യശാഖയിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന കൃതികളിലും കവിയുടെ വ്യക്ത്യംശം ഏറെക്കുറെ കടന്നുകൂടിയിട്ടുള്ളതായിക്കാണാം.

ഇതു ആവക കൃതികളുടെ സാരമായ ന്യൂനതയായിക്കണക്കാക്കുമോ എന്നു കാര്യം സംശയമാണ്. പ്രതിപാദ്യവസ്തുവിനോടുള്ള ഉൽക്കടമായ അഭിനിവേശംമൂലം കവിയുടെ വ്യക്തിവൈതന്യം അതിലൂടെ പ്രതിഫലിതമാകുന്നതിൽ അതു അസാധാരണമാണെന്നു പറയാവുന്നതല്ലല്ലോ.

ഗീതികാവ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു ലഘുചിമർന്നരൂപത്തിലുള്ള ഈ മുഖവുരയുടെ നിർമ്മാണത്തിൽ സ്റ്റേപ് ഫോഡ് ബുക്ക്, ആബർക്രോംബി, ഫഡ്സൺ, എഡ്മണ്ട്സ് ഗുസ്, സെയിൻറ്സ്ബറി, മാത്യു ആർനോൾഡ്, ലേയ്ഫണ്ട്സ് തുടങ്ങിയ പാശ്ചാത്യ വിമർശകന്മാരോടു ഞാൻ അതുധികം കടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

ഇക്കഴിഞ്ഞ ഏഴു കൊല്ലത്തെ എന്റെ സാഹിത്യജീവിതത്തിൽ എന്റെ പദ്യകൃതികളുടെ സമാഹാരങ്ങളായി പലേ ഗ്രന്ഥങ്ങളും പ്രകാശിതങ്ങളായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും എന്നിങ്ങ പ്രത്യേകമായ 'മമത' തോന്നിയിട്ടുള്ളതു് ഈ നൂതനപ്രസിദ്ധീകരണത്തോടാണെന്നു തുറന്നുപറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഇതിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള കവിതകളുടെ മെച്ചംകൊണ്ടല്ല, നേരെ മറിച്ചു നിസ്സാരങ്ങളെങ്കിലും അകൈതവാത്മപ്രകടനപരങ്ങളായ അപയെ ഞാൻ മനസാ നിത്യവും ആരാധിക്കുന്ന ഒരു മഹാത്മാവിന്റെ പാദങ്ങളിൽ സമർപ്പണംചെയ്യാനുള്ള ഭാഗ്യസിദ്ധിക്കൊണ്ടാണ് ആ തോന്നൽ എന്നിങ്ങനെയായിട്ടുള്ളതെന്നു പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സമഭാഗ്യത്തിന്റെ സമുന്നതസോപാനത്തിൽ സമുല്പസിക്കുന്ന കുചേരൻ വി. പി. തമ്പി അവർകളുടെ ഒരു ഭാര്യത്തിന്റെ തണലിലാണ് എന്റെ വിദ്യാത്മീജീവിതം പുഷ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അദ്ദേഹത്തിനു് എന്നോടുള്ള അതിരറ്റ വാത്സല്യവും ഒരുഭാര്യയും പലപ്പോഴും എന്നെ പുളകംകൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം സദയം എന്നിങ്ങ നല്കുന്ന പ്രോത്സാഹനങ്ങൾക്കും സഹായങ്ങൾക്കും കൃതജ്ഞതാപരിപൂർണ്ണമായ എന്റെ ഹൃദയം മാ

തൃമേ എന്നിക്ക് ആ പാവനപാദങ്ങളിൽ ഉപഹാരമായി അർപ്പിക്കുവാനുള്ള.

മഹാഭാഗയായ കൈരളീയോടു മകളീതകരങ്ങളോടെ ഞാനിങ്ങനെ പ്രാർത്ഥിക്കട്ടേ:—

അംബികേ, കൈരളീ, അവിടുത്തെ പാദസേവകന്മാരിൽ ഏറ്റവും നിസ്സാരനായ ഒരുവനാണു് ഞാൻ. കടന്നുപോകുവാനിരിക്കുന്ന വിദൂരശതാബ്ദങ്ങളുടെ സന്നിധിയിലേയ്ക്കു് എന്റെ നേരിയ ഗാനത്തിന്റെ ഒരു മുദുലവീചികയെങ്കിലും എത്തിച്ചേരുന്ന വിശ്വാസമോ അഭിമാനമോ എന്നിരിക്കില്ല. എങ്കിലും ഇന്നു് എന്റെ അരികേനന്നു കൊത്തനം കത്തുന്ന ഹൃദയശ്രുതന്റെ നിഴൽ കാലം മാച്ചുകളയുമ്പോൾ ആ സ്ഥാനത്തേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കുന്ന നാളത്തെ സഹോദരൻ തീച്ചുയായും എന്നോടു സഹതാപമുള്ളവനായിരിക്കും. മണ്ണടിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന എന്റെ അസ്ഥിശകലങ്ങൾക്കു മകളിലൂടെ മഞ്ഞിൽ കുതിന്നും, വെയിലിൽ വിയർത്തും, മഴയിൽ കുളിർത്തും ദിനരാത്രങ്ങൾ ഓരോന്നോരോന്നായിക്കടന്നുപോയ്ക്കാണിരിക്കേ ആ സഹോദരന്റെ സഹതാപസാന്ദ്രമായ ആഹ്വാനം ഇരുളടഞ്ഞ എന്റെ ശവകുടീരത്തിൽ എത്തിച്ചേരും. ആ സഹോദരനോടു് എന്നിക്കൊരൊറ്റ അപേക്ഷയേ ഉള്ളു; അതിതാണു്: എന്റെ സമസ്താൽകുഷ്ഠങ്ങൾക്കും കാരണഭൂതനായ ആ വന്ദ്യപുരുഷന്റെ—കുമാപുറൻ വി. പി. തമ്പിയുടെ—ഔദാര്യസ്മൃതിയുടെ മുൻപിൽ ഒരു കൂപ്പുകൈ അർപ്പിച്ചിടുവേണമേ എന്റെ ശവകുടീരത്തിനു നേരേ അനുക്മ്പാപൂർണ്ണമായ കണ്ണയയ്ക്കാൻ!—അംബികേ, കൈരളീ, അഞ്ചലിബലനായ ഈ വിനീതസേവകനെ ഭവതീ വെറുക്കരുതേ!—

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രകാശനം സഭയം ഏറ്റെടുത്ത മംഗളോദയം പ്രവർത്തകന്മാരോടും പലേ ജോലിത്തിരക്കുകൾക്കിടയിൽ, എന്നോടുള്ള വാത്സല്യാതിഭേകത്താൽ, ഈ ഗ്രന്ഥം പ

ലിശോധിച്ചുനോക്കുവാനും വിലയേറിയ ഒരുവതാരിക എഴുതിത്തരുവാനും കാരണമുണ്ടായ അഭിവന്ദ്യമാധാകവിയോടും എനിക്കുള്ള അകൈതവമായ കൃതജ്ഞതയെ ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളുന്നു.

പ്രിയവായനക്കാരേ, നിങ്ങൾക്കു കൂപ്പുകൈ!

ആർട്സ് കോളേജ്,
തിരുവനന്തപുരം
15-5-1117.

ചങ്ങമ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ള.

അവതാരിക

ഇന്നേയ്ക്ക് ഇരുപത്തേഴു പയസ്സുപോലും തികഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ശ്രീമാൻ ചങ്ങമ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ പേർ കേരളത്തിലെ നൂറു ദയന്മാരും സാഹിത്യീവന്മാരും കേട്ടുതുടങ്ങിട്ടു കാലം ഒരു വ്യാഴചട്ടത്തിലധികം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ കാലത്തിനിടയ്ക്ക് അദ്ദേഹവുമായി അവർക്കുള്ള പരിചയം സ്നേഹമായും സ്നേഹം ബഹുമാനമായും ക്രമേണ രൂപാന്തരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ശ്രീമാൻ കൃഷ്ണപിള്ള ഇതിനു മുൻപുതന്നെ 'സുധാംഗദ' മുതലായി ദീർഘങ്ങളും ലഘുക്കളുമായ ചില ഭാഷാകാവ്യങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാർക്കുന്നു. അവയുടെ അവരജതപമാണ് ഞാൻ ഇപ്പോൾ അവതരിപ്പിക്കുന്ന 'സങ്കല്പകാന്തി'ക്കുള്ളതു്.

'സങ്കല്പകാന്തി' ഈ യുവകവിയുടെ ഇരുപത്തഞ്ചു വണ്ഡ കൃതികളുടെ സമാഹാരമാണ്. ചങ്ങമ്പുഴ ഭാഷാസാഹിത്യവുമായെന്നപോലെ പാശ്ചാത്യസാഹിത്യവുമായും ധാരാളം ഇടപഴകിട്ടുണ്ടെന്നും ആംഗലേയകവികളുടെ ആശയസമുദ്രത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള അവഗാഹം സമ്പൂർണ്ണവും സഫലവുമാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികൾ വായിച്ചിട്ടുള്ളവർക്ക് അറിയാവുന്നതാണ്. ആംഗലേയസാഹിത്യം, പാരസീകസാഹിത്യം, ഹിന്ദീസാഹിത്യം, വംഗീയസാഹിത്യം ഇവയെല്ലാം ആധുനികഭാഷാസാഹിത്യഗംഗയുടെ പോഷകനദികളായി പരിണമിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കാലമാണ് ഇതു്. സംസ്കൃതവും പഴന്തമിഴുമാണ് അതിന്റെ ഭാഗീരഥിയും അളകനദിയും. അവയെ അവയുടെ അത്യുച്ചസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നു നിഷ്കാസനം ചെയ്യുവാൻ അനുഭാഷാസാഹിത്യങ്ങൾക്കു, സാധിക്കുന്നതല്ലെങ്കിലും അവയുമായുള്ള സംഗമംകൊണ്ട് ആഗംഗ ബഹുദക്ഷമായും പ്രവൃദ്ധവേഗമായും പ്രചരിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു് അനപർവ്വമായ ഒരു പരമാർത്ഥമാകുന്നു.

ചങ്ങമ്പുഴയെ ഭാഷാകവിതയിൽ ഒരുദിവ്യപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവല്ലെങ്കിലും ഉൽഭാഷകനാണെന്നു തീർച്ചയായി പറയാം. ഇന്നത്തെ പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ സാമാന്യകുടുംബങ്ങളിൽ ജനിക്കുന്ന ബാലന്മാർക്കും ബാലികമാർക്കും അവർ അർപ്പിക്കുന്ന സ്ഥാനങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേരുന്നതിനുള്ള വൈഷമ്യം അവരുടെ ഇടയിൽ ജനിക്കുന്ന കവികളെ നൈരാശ്യത്തിന് അടിമപ്പെടുത്തുകയും തന്മൂലം അവർ ഉപേക്ഷമാനസന്മാരായി കരുത്താകട്ടെയായ കാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിൽ ഉത്സുകന്മാരായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ ഉത്സാഹത്തിനു 'സങ്കല്പകാന്തി' ഒരുപവാദമാണെന്നു പറയാൻ പാടില്ലെങ്കിലും ഇതിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള കൃതികൾ എല്ലാം ഈ രീതിയിൽ മാത്രമല്ല നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതു എന്നുള്ള വസ്തുത ഭിന്നരൂപമായ അനുചാലകലോകത്തിന് ആനന്ദദായകമായിരിക്കും. 'കാളിദാസൻ', 'വൃന്ദാവനം', 'ഗുരുപൂജ' തുടങ്ങിയ കൃതികളിൽ മീട്ടിക്കാണുന്നതു വേറെ ചില തന്ത്രികളാകുന്നു. മദ്വിതരോടുള്ള അനുകമ്പയോടൊപ്പംതന്നെ ദേശഭിമാനം, വയസുസ്മരണം, ആചാര്യഭക്തി, പ്രകൃതിസൗന്ദര്യപൂജ മുതലായി പല മുദ്രലവികാരങ്ങളേയും തട്ടിയുണർത്തുവാൻ പര്യാപ്തങ്ങളായ ഇതരവിഷയങ്ങളിലും കവിയുടെ ദൃഷ്ടി വ്യാപരിച്ചിട്ടുള്ളതു പ്രശംസാർഹമാണെന്നു.

ശ്രീമാൻ കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ കൃതികളിൽ സർവ്വോപരി തെളിഞ്ഞുകാണുന്ന രണ്ടു ഗുണങ്ങൾ ശബ്ദസൗന്ദര്യവും ഭാവനാസമ്പത്തുമാണ്. ശബ്ദസൗഷ്ഠ്യവും തുള്ളിത്തുളിമ്പാത്ത ഇഴരടികൾ 'സങ്കല്പകാന്തി'യിൽ ഇല്ലെന്നു ശപഥംചെയ്യുവാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനല്ലെങ്കിലും, ഇല്ലെന്നതന്നെ സാമാന്യമായി പറയത്തക്ക നിലയിൽ അവ അത്രമാത്രം വിരളങ്ങളാകുന്നു. രസഭാവങ്ങൾക്കനുഗുണമായി വിചക്ഷിതാത്മപ്രതിപാദകമായുള്ള ഒരു ശബ്ദപരമ്പര അദ്ദേഹത്തിനു സദാ സ്വാധീനമായുണ്ട്. ഭാഷാപുരുഷങ്ങളിൽ യതിനിയമത്തെസ്സംബന്ധിച്ചു് ഇത്ര വളരെ ശ്രദ്ധ

ചെലുത്തുന്ന കവികൾ അധികമില്ല. ക്ലപ്തനാചൈവേപം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളെ പലപ്പോഴും ദീഗ്ദ്ധീകരിക്കുന്നു. എങ്കിലും അതിനാൽ ആകൃഷ്ടരാകുന്ന ജനവാചകന്മാർക്കു തന്നിരിക്കത്തക്ക അശേഷം അസപാരസ്യം തോന്നുന്നില്ല. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രസ്തുതകൃതിയിൽനിന്നുദ്ധരിച്ചു എന്റെ ആശയം വിശദീകരിക്കാം.

“ഭാരതത്തിലെ നീണ്ട താടിക്കാർ, കാട്ടാളന്മാർ
പോരെങ്കിൽ, പ്പരിഷ്കാരശ്രമനൂന്മാർ, കുറമ്പന്മാർ,
നേരിന്റെ നാടും തേടി, സ്നേഹത്തിൽ പാട്ടും പാടി,
ചൂരവാമൈകൃത്തിന്റെ പുത്തൊപ്പിലുത്താലാടി!”

എന്നു നമ്മുടെ കവി പ്രാചീനഭാരതത്തിലെ മഹാജിമാരുടെ അപദാനങ്ങളെ പ്രകീർത്തിക്കുന്നു. ‘രണാങ്കണത്തിൽ’ എന്ന മറ്റൊരു കൃതിയിൽ നേതാക്കന്മാരുടെയും അനുയായികളുടെയും അവസ്ഥാന്തരങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്ന ചില ഇഴരടികളാണ് താഴെ ചേർക്കുന്നത്.

“ഇന്നവർതൻ ധീരകൃത്യങ്ങളോടോരോ
വണ്ണിച്ചു വണ്ണിച്ചു പാടുന്നു ഗായകർ!
ആരുവർതൻ ഗളത്തിങ്കലണിയുന്നു
മായാത്ത കീർത്തികൾ മന്ദാരമാലകൾ!
ചേലിലെഴുതും സുചണ്ഢലിപികളിൽ
നാളെ ‘ചുരിത്ര’മവരുടെ പേരുകൾ.
ഞങ്ങളോ—ഹാ! മഹാത്മാഗമർഷിച്ചു
ഞങ്ങളോ—കഷ്ടം, വെറും നിഴല്പാടുകൾ!
മർത്യപ്പുഴുക്കൾ മറയണം ഞങ്ങളോ
വിസ്മൃതിതന്റെ തണുത്ത ഗർഭങ്ങളിൽ!
ആരുണ്ടറിയാൻ ജഗത്തിലീ ഞങ്ങൾത—
നാരാധനീയമാ പാവനാത്മാവ്വണ്ണം!”

‘തകൻ മുരളി’ എന്ന പേരിൽ തന്റെ ബഹിഷ്കരപ്രാണനായി
 തന്ന ഇടപ്പള്ളി രാഘവൻപിള്ളയുടെ അകാലമരണത്തെ പരാമ
 ശ്രിച്ച പഞ്ചസ്യഃ ഏഴുതീട്ടുള്ള വിലാപകാവ്യത്തിലെ ഏതാനും വ
 രികൾ ചുവടെ പകർത്തുന്നു.

“നിശ്ചയമക്കാഴ്ച കണ്ടുനന്ന
 മൃത്യുവും പൊട്ടിക്കരഞ്ഞിരിയ്ക്കാ.
 ആ മഹാജീവിതം മാഞ്ഞുനരം
 ഭൂമിയും സ്കന്ദിച്ചുപോയിരിയ്ക്കാ.
 വീണ്ണിലെത്താരകളൊക്കെയും ക-
 ണ്ണൊന്നിച്ചിറക്കിയടച്ചിരിയ്ക്കാ.
 അക്കാഴ്ച കാണുകെച്ചരാപരഞ്ച-
 ളൊക്കെയും തെട്ടിത്തൊരിച്ചിരിയ്ക്കാ.
 കായാലിത്തീരാൻ തുട പ്ലിയപ്പാൾ -
 പ്പോയല്ലോ, പോയല്ലോ, പുണ്യമേ, നീ!
 ‘നാളത്തെ’ യാമൽ ‘പ്രഭാത’ ചുമായ്
 നാകത്തിൽ നീ പോയൊളിച്ചുവല്ലോ!”

കാലവൈപരീത്യത്തെപ്പറ്റി ‘ചിതറിയ ചിന്തകൾ’ എന്ന തല
 ക്കെട്ടിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള കൃതിയിലെ ഒരു ഭാഗമാണ് അടിയിൽ
 എടുത്തുചേർക്കുന്നത്.

“ചൊല്ലുകെൻ കാലമേ, നീയെന്നെക്കാണിച്ചു-
 തെല്ലാമൊരു വെറും സ്വപ്നമാണോ?
 തെല്ലിടയെന്നതിനെൻചുറ്റും നേരിയ
 മല്ലികാസുരഭം വാരിവിശി?
 വാനിലപ്പൊന്മകീർത്തരിലിരുന്നു ഞാൻ
 വീണ പായിയ്ക്കുക മായിരുന്നു;

താരാട്ടം പാടി ഞാൻ താരാമണികളെ -
 താലോലിച്ചീടുകയായിരുന്നു;
 പ്രേമസുരഭിലവിന്തകൾകൊണ്ടു ഞാൻ
 പൂമാല കെട്ടുകയായിരുന്നു;
 കോമളസ്വപ്നങ്ങൾ കണ്ടുകണ്ടെന്ന
 കോർമയിർക്കൊള്ളുകയായിരുന്നു!—
 എന്നെ നീയെന്തിനു നിന്ദം വിണ്ടു
 മണ്ണിലേയ്ക്കേവമടിച്ചുവീഴ്ത്തി?
 ഹന്ത! നീയിത്ര കഠിനമായ് ശിക്ഷിക്കൂ—
 നെന്തപരാധം ഞാൻ ചെയ്തതാവോ!”

മതി; ‘സങ്കല്പകാന്തി’യുടെ സ്വരൂപമെന്നെന്നു മേലുദ്ധരിച്ച വരികളിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമാകും. ചമൽക്കാരജനകമായ ശബ്ദവിടനയാണു് കവിതയെങ്കിൽ, ലയാനുപിദ്ധമായ ആശയസന്ദർഭാവിഷ്കാരമാണു് കവിതയെങ്കിൽ, വികാരപരിപൂർണ്ണമായ വിചാരവും വാക്കുമാണു് കവിതയെങ്കിൽ, അതുതന്നെയാണു് ചങ്ങമ്പുഴയുടെ കവിത. ആ ലക്ഷണങ്ങൾ പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിൽ പ്രകൃഷ്ടമായുണ്ടു്. ചങ്ങമ്പുഴയ്ക്കു് അനന്യസുഖമോയ പ്രതിഭയുണ്ടെന്നുള്ളതു് അനിഷേധ്യമാണു്. നിമന്തരമായ അഭ്യാസംനിമിത്തം അതു് അനുക്രമമായി വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതും നിസ്തർക്കമാണു്. പ്രോത്സാഹകമായിരിക്കണമെന്നുള്ള ഏകാഭ്യർത്ഥത്തോടുകൂടി എഴുതുന്ന ഈ അവതാരികയിൽ മറ്റു കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ല. അടുത്ത പതിപ്പിന്റെ ആചര്യം നേരിട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹംതന്നെ കൂടുതൽ വ്യക്ലത്തി സമ്പാദിച്ച ചേണ്ട സ്ഥലങ്ങളിൽ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിക്കൊള്ളും. ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ അനുഗൃഹീതനായ ഈ യുവകവിവർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു ഭാവിയിൽ അനവധി മനോഹരങ്ങളായ കാവ്യങ്ങൾ ഭാഷയ്ക്കു ലഭിക്കുമെന്നു നമുക്കു ന്യായമായി ആശിക്കാവുന്നതാണു്. പക്ഷെ

കാരണങ്ങൾകൊണ്ടും എനിക്ക് ഏറ്റവും ഉത്തേജനാഹ്വനം
യി തോന്നിപ്പുള്ള ഈ വശ്യവചസ്സായ സരസ്വതീദാസൻ സർവ്വ
മംഗളങ്ങളും നഷ്ടമാകട്ടെ എന്നുള്ള പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടി
ഈ അവതാരികയെ ഉപസംഹരിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം, { മഹാകവി, സാഹിത്യഭൂഷണം, ഓവുസംഹിത
27-5-1117 { ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ,
എം. എ. ബി. എൽ., എം. ആർ. എ. എസ്.

വിഷയവിവരം

ഭാഗം

മ. കാളിദാസൻ (മഹമദ തുലാം)	1
ര. വനഭേരത (മഹമദ മേടം)	5
ന. ആ കാലങ്ങൾ (മഹമദ വൃശ്ചികം)	12
ഭ. വ്യാമുഖൻ (മഹമദ ചിങ്ങം)	7
ഉ. വൃന്ദാവനം (മഹമദ മകരം)	20
ന. ഉദ്യാനത്തിലെ ഉത്തരാലാട്ടം (മഹമദ കർക്കിടകം)	23
ഈ. പുനിലാവു (മഹമദ മീനം)	25
വ. വൃന്ദാവനത്തിലെ രാധ (മഹമദ മേടം)	29
ൻ. രണാങ്കണത്തിൽ (മഹമദ മേടം)	32
മ. ആദിത്യാരാധന (മഹമദ കന്നി)	37
മ. രാഗഭിക്ഷുണി (മഹമദ കുംഭം)	40
മ. സന്ദർശനപ്പൂജ	45
മ. രൂപാന്തരം (മഹമദ കർക്കിടകം)	48
മ. ശൃംഗാനത്തിൽ (മഹമദ കുംഭം)	50
മ. തകർന്ന മുരളി (മഹമദ കർക്കിടകം)	53
മ. മിഥു (മഹമദ മീഥുനം)	60
മ. ആ ഗാനം (മഹമദ ധനു)	62
മ. നിഴൽ (മഹമദ മേടം)	64
മ. വെറും സ്വപ്നം (മഹമദ വൃശ്ചികം)	65
മ. എന്റെ ഗുരുനാഥൻ (മഹമദ മേടം)	67
മ. മഹാരാജകീയകലാശാലയിൽ	68
മ. തിരുമുൽക്കാഴ്ച (മഹമദ കർക്കിടകം)	69
മ. വിശുദ്ധരശ്മി (മഹമദ കുംഭം)	71
മ. ചിതറിയ ചിന്തകൾ (മഹമദ കുംഭം)	76
മ. ലതാഗീതം	84
മ. ഗുരുപൂജ (മഹമദ മകരം)	87

“ക്ഷണികപ്രശംസതൻ രത്നകോടിരക-
മണിയേണ്ടെന്നിജ്ഞാത നാളിം;
അപഗതാത്മമാലതജല്പകനേകനെ-
നപഥസിദ്യോട്ടേനെ ലോകം—
കവനസ്വരൂപിണി, സംതൃപ്തനാണു നിൻ-
കമിതാവായ് നില്ക്കിൽ ഞാനെന്നും!”

കാളിദാസൻ

ഒന്ന്^o

വിസ്മയമാകവേ, വിശ്വമഹാകവേ,
വിഖ്യാതികൊണ്ടു ജയക്കൊടി നാട്ടി നീ:
ആഗമിയ്ക്കുന്നു, ധാ, നിൻകാല്പലിപ്പൊഴും
ലോകപ്രതിഭതൻ കൂപ്പുകൈമൊട്ടുകൾ!
നിന്നുദയത്തിനുശേഷം ശതാബ്ദം-
ഉൊന്നല്ല, നേകം കഴിഞ്ഞുപോയെങ്കിലും,
നിത്യസ്മൃതിയുടെ ചക്രചാലാന്തത്തിൽ
നിലു്കുന്നു പാടാത്ത നക്ഷത്രമായി നീ!
നിന്നെയോർത്തൊത്തുള്ളഭിമാനപൂർത്തിയി-
ലിന്നും തുടിയ്ക്കുന്നു ഭാരതത്തിൻ മനം!

രണ്ടു^o

വിണ്ണിക, ലപ്താസ്മികൾ പൂചിട്ടൊര-
സ്തപണ്ണസിംഹാസനത്തിങ്കൽ, സകൗതുകം
മേവി, സ്തമാരാധ്യമാകുമൊരേകാന്തം-
ദേവസദസ്സിന്നലങ്കരിയ്ക്കുന്നു നീ!
പാരിവിതറുന്നു നിൻമൗലിയിൽ, സ്വർഗ്ഗ-
പാരാഗ്ഗന്ധകൾ നല്ലുലകുപ്പുകൾ!
നിലു്കുന്നു നിന്നരികത്തു, നീ ലാളിച്ചു
നിത്യതാരണ്യം കൊടുത്ത ശകുന്തള!

സങ്കല്പ ഛാന്തി

ചാമീകരത്തിൻ പിടിയിട്ട നല്ല ചെൺ -
ചാമരത്താൽ നിന്നെ വീശുന്നിതുവൃശി!

മുനം

പച്ചിലച്ചാത്തിന്നടിയിൽ നിന്നോമന -
പ്പിച്ചുകത്തിൻ കൊച്ചുപൂമൊട്ടുമാതിരി,
ഛാ, വിടരുന്ത നിൻകാചുങ്ങളിൽ നവ -
ഭാവനതൻ സുരഭിലചീചികൾ!
കോരിക്കുടിച്ചിടത്തോടു, മെയിൽനി -
ന്നുറവരുന്ത പുതിയ സുധാരസം!
എന്നും നശിക്കാത്തൊരേതാ പുതുമതൻ
പൊന്നിൻചിറകുടിച്ചാത്തകുതുമ്പം
വിശപം മുഴുവൻ വിചരിപ്പു, വാടാത്ത
വിദ്യുല്ലതേ, നിൻകവിതയാം വൈകിളി!

നാലു

കല്പാന്തകാലത്തു, ലോകം വിഴങ്ങുമ -
കുക്കുശസിന്ധുചിൻ കല്ലാലപാളിയും
വാടേ പഠിക്കും, പരിത്രപ്തരായ് സ്വയം
വാടി രസിക്കും മധുരശാകുന്തളം!
കാരോ നവചർമ്മമേലും വരുമ്പൊഴും
കോരിത്തരിയ്ക്കും ജഗത്തിൻ മാനസം!
ആ മണ്ണുമേചകമേലത്തിലേറി, നാം
വ്യോമത്തിലൂടെ പറന്നു പറന്നുപോയ്,
എത്തുമറിയാതൊ, രജതാതഗന്ധവ്വ -
പത്തനത്തിൻ ഹൃദയത്തിലങ്ങനെ!

അഞ്ചു

വിശ്വസംസ്കാരത്തിൽ നീയൊരു മങ്ങാത്ത
വിദ്വമദീപം കൊളുത്തി മഹാമന്ദി!
ഇന്നതിൻ വെള്ളിവെളിച്ചത്തിലേയ്ക്കിതാ,
കണ്ണു തുറന്നു മാനവപ്രജ്ഞകൾ!
നീയെന്നു കണ്ടോരുദയവും, സന്ധ്യയും,
നീലമലകളും, കാടും, പുഴകളും,
എല്ലാം—സ്വയമിപ്രകൃതിയിലുള്ളവ—
യെല്ലാം—ലയിച്ചു നിൻമാനസസീമയിൽ!
എന്നിട്ടൊഴുകാൻതുടങ്ങിയ ചിടത്തിൽ—
നിന്നുമവയൊരു വേണസംഗീതമായ്!

ആറു

ജീവനൈക്കാട്ടിലും സ്നേഹിച്ചു നീയൊരു
പൂവിടാരാവാത്ത മുല്ലയെക്കൂടിയും;
നിന്നു നിൻമുന്നിൽ വികാരതരളിത—
സ്വന്ദനമുൾക്കൊണ്ടു കാട്ടുമരങ്ങളും!
അർക്കയെപ്പോലെ, ടത്തു ലാളിച്ചു നീ
ഗർഭിണിയാമൊരു കൊച്ചുമാൻപടയെ!
മാലാറു നീ ചേർന്നുലിഞ്ഞിതാ നിമ്മല—
മാലിനീകല്ലോലമാലയോരാനിലും!
കാരോ ദിനവും നവീനസുഷമയിൽ—
ത്താരം തളിരുമണിഞ്ഞു നിൻജീവിതം!

സങ്കല്പകാന്തി

എഴു

ലോകവും നാകവും കൂട്ടിയിണക്കി നീ
ശാകന്തളത്തിൻ കനകശലാകയാൽ!
മോഘമല്ലാത്ത സനാതനപ്രേമമാ
മേഘത്തിനെക്കൊണ്ടെടുത്തു പാടിച്ചു നീ!
നീയാ രഘുവിനെക്കൊണ്ടു പറപ്പിച്ചു
നീതിധർമ്മങ്ങൾതൻ പൊല്ലോടിക്കൂറുകൾ!
ശാസ്രക്കുറുപ്പിൻ ലഹരിയിലാ,ത്ഥീയ -
മുച്ഛയിൽ,പ്പിച്ചുപുലമ്പട്ടെ പശ്ചിമം;
വാക്കറ വാടാത്ത വെള്ളിനക്ഷത്രമേ,
ഭാരതത്തിനുള്ളഭിമാനമാണു നീ!

എട്ടു

ഗീത ലയിച്ചൊരീ മണ്ണിൽ മുളയ്ക്കുന്ന -
തേതും പവിത്രഫലാഡ്യമാണെന്നുമേ!
പുനഃപനം വാച്ചൊരീ മഹിതൻ മന -
സ്സന്ദനംപോലും കലാചോദനപ്രദം!
സീതയെപ്പൊരൊരീ നാടേ,തു ശുദ്ധിതൻ
സീമയും വന്നു നമിജ്ജം തപോവനം!
ഈ നാടിനാ, നാടിനാ,ദൾശുദ്ധമാ -
മാ നാടിന,നപഹാരാധനാമൃത്തിയായ്,
വിസ്മയമാകവേ, വിശ്വപമമാകവേ,
വിഖ്യാതികൊണ്ടു ജയക്കൊടി നാട്ടി നീ!

വനദേവത

[കോട്ടയം സാഹിത്യപരിഷത്തിൽ വായിച്ചത്]

താമര പൂഞ്ഞാരപ്പൊയ്ക്കയിൽ നീയെന്നൊ-
രോമനസ്സുപപ്തമായെത്തി;
ആശാമധുരമാം ഭാവനയിങ്കലൊ-
രാശയാവേശനംപോലെ!
മൊട്ടിട്ടുപോയി നിന്നാഗമവേളയിൽ
തൊട്ടടുത്തുള്ള മരങ്ങൾ;
കോകിലകണ്ഠത്തിലാകുഷ്കാർമാം
കാകളി വന്നു തുളുമ്പി;
വല്ലവിതങ്ങുളാം ചില്ലുകൾ മുടിയ
വല്ലീനടികൾ നിന്നാടി;
ചിത്രവതംഗകചാളികൾക്കുക്കുണം
ചുറ്റിപ്പറക്കുവാൻ തോന്നി;
മഞ്ഞിലിളവെയിൽ വീണൊരു നൂതന-
മഞ്ജിമ മന്നിനെപ്പുലി;
സപ്തമെന്നോണ,മീ ലോകം പൊടുന്നനെ-
സ്സുപഗ്നീയരംഗമായ് മാറി!

നീലിമ പൂശിയ കാനനരാശിയിൽ
നീളെപ്പുകുടങ്ങൾ വീശി,

സങ്കല്പകാന്തി

കാടക്കുഴലും വിളിച്ചുകൊണ്ടുകനായ്,-
കോടക്കാർവണ്ണനെപ്പോലേ,
അച്ഛിന്നകൗതുകമദിക്കിലപ്പൊഴ-
ക്കൊച്ചാട്ടിടയനുമെത്തി.

സുന്ദരമാ വനം പ്രേമപ്രഹംഗമാം
വൃന്ദാവനംതന്നെയായി!

കോമളഗാനങ്ങൾ കോരിച്ചൊരിയുവിൻ,
കോകിലജാലമേ, നിങ്ങൾ!
ആനന്ദനന്തനമാടുവിൻ മേല്ക്കുമേൽ,
നനാലതകളേ, നിങ്ങൾ!
ഉല്ലസൽസൗമഭം വാമി വീശീടുവിൻ,
ഹൃല്ലപുഷ്പങ്ങളേ, നിങ്ങൾ!
അപ്രതിമോജ്ജ്വല,മിപ്രണയോത്സവ-
സ്വപ്നസമാഗമകാലം;
നിയ്യതികൊണ്ടു നിറം പിടിപ്പിക്കുവാൻ
നിങ്ങളെല്ലാവരും വേണം!

തൈത്തൈന്നലൊന്നെങ്ങാൻ തൊട്ടാൽക്കണങ്ങുന്ന
മൊട്ടിട്ട മുല്ലയെപ്പോലേ,
നാണംകുണങ്ങിക്കുഞ്ഞുവളൊരു
കാനനച്ചാത്തിൽപ്പതുങ്ങി!
കണ്ടിട്ടുമായതു കാണാത്ത ഭാവത്തി-
ലിണ്ടൽ നടിച്ചവൻ നിന്നു.
“ഛാ, വനദേവതേ,യെങ്ങു നീ?”—എന്താച-
നാചലാതിപ്പെട്ടുഴന്നു:—

“കാനനപ്പച്ചകൾ പൂക്കുന്ന കാലത്തു
കാണാമെന്നോതിയതല്ലേ?
കാട്ടിൽക്കുറിക്കുയിൽ കൂടുന്ന കാലത്തു
കാണാമെന്നോതിയതല്ലേ?
കാടുകുളാക്കെയും പുത്തു, കുറിക്കുയിൽ
കൂകിത്തളൻകഴിഞ്ഞു;
കാനനദേവത, നിന്നെയിങ്ങെന്നിട്ടും
കാണാതിരിക്കുമതെന്തേ?”

ഏവം കുമിപ്പൊരു നീലശിലാതല-
ഭൂവിലവൻ ചെന്നിരുന്നു.
രണ്ടിളംതണ്ടാർവലയമവനുടെ
കണ്ണത്തിൽച്ചാരിപ്പിണഞ്ഞു.
പിന്നെയൊരു മാത്രയിൽ, രണ്ടിളംപൂക്കള-
ക്കണ്ണിണി പൊത്തിക്കഴിഞ്ഞു—
“ആരു ഞാ,നാരു ഞാൻ?”—എന്നൊരു വിചിന്തൻ
ചാരസപമവുമുതിന്ന!

അസ്സപരത്തൻ മഴച്ചാലി,ലക്കര-
സ്സൾ.സുഗന്ധസരീത്തിൽ,
മന്ദമലിഞ്ഞലിഞ്ഞൊരു ചവനിക്കുറുനെ
മന്ദസ്ഥിതം തൂകിയൊതി:—

“കണ്ടാലൊളിക്കുന്ന കള്ളിയായിട്ടിക്കി-
ലുണ്ടൊരു കാനനദേവി.
ഞാനറിയാതെ,യാ നാണകുണ്ടങ്ങിയെൻ-
പ്രാണനും പ്രാണനായ്പ്പോയി.

സങ്കല്പകാന്തി

ഉണ്ടവരുകൃത്യന്തപാടവം, പിന്നാലെ
മിണ്ടാതൊളിഞ്ഞുവന്നെത്താൻ;
എന്നിട്ടു, താമരപ്പൂവിതൾക്കൈകളാൽ -
ക്കണ്ണിണ ചൊത്തിപ്പിടിക്കാൻ!
മായികയാണവളെങ്കിലു,മെൻമനോ -
നായികയാണക്കുമാരി!”

മന്ദമത്താർദ്രവലയങ്ങൾ നീങ്ങി,യാ
മിന്നല്ലോടി മുന്നിലെത്തി.
കൊഞ്ചിക്കഴഞ്ഞൊരു കോകിലത്തെപ്പോലെ -
പ്പൂഞ്ചിരി ചെയ്തവളോതി:—

“താമസിപ്പിങ്ങു നാം നിന്നാൽ, വെയിൽ വരും
താമരപ്പൊയ്ക്കയിലെല്ലാം!”

കാരോരോ ചാടുവാക്കോമനിമുഖമനി -
മുഖത്തിത്തുടങ്ങിയവനും:—

“താമരപ്പൊയ്ക്കയിൽ വെയ്ലു വന്നാലപ്പോൾ
മാമരമുട്ടിലിരിക്കാം!”

“താമരപ്പൊയ്ക്കയിൽപ്പോയാലൊരായിരം
താമരപ്പൂക്കൾ പഠിക്കാം!”

“മാമരമുട്ടിലിരുന്നാലൊരായിരം
മാദകചിത്രങ്ങൾ കാണാം!”

“പോരിക, പോരികെ,നോതുന്നു നമ്മോടു
ഭൂമി നിന്നോരോ പികങ്ങൾ.”

“പോകരുതെ, നു വിലക്കു നമ്മളെ -
 കേകികളീ മരക്കാമ്പിൽ!
 വാരുറ പീലി വിടുത്തി നിന്നാടുമ്പോ -
 ഊരവയെ വിടുവോകും?”

“ചില്ലകളാലതാ, മാടിവിളിയ്ക്കു
 വല്ലികൾ ഭൂത്തു നമ്മെ!”

“ചില്ലകളാലിതാ, നിന്നു വിലക്കു
 വല്ലികൾ ചാരത്തു നമ്മെ!”

“അക്കളിർപ്പുഞ്ചോലയ്ക്കു കരച്ചെന്നാലൊ -
 രപ്പരുകന്യയെക്കാനാം!”

“അക്കരച്ചല്ലാതെതന്നെ, യെന്നിയ്ക്കണ്ടോ -
 രപ്പരുകന്യയെൻചാരേ!”

“കല്ലിലീ വെയ്ലത്തു ഞാനേറെ നിലുകിൽ
 വല്ലാതെ വാടിത്തളരും!”

“വാടിത്തളരുകിൽ, പൂപാലെ നിന്നെ ഞാൻ
 വാരിയെടുക്കുമെൻകൈയിൽ!

അപ്പുത്ത വള്ളിക്കുടിലിനകത്തൊരു

പുഷ്പതലം ഞാനൊരുക്കും.

എൻമടിത്തട്ടിൽത്തലവെച്ചു സസ്പന്ദം
 നിന്നെയതിൽ ഞാൻ കിടത്തും.

താമരപ്പച്ചിലത്താലുന്തത്തിനാൽ
 സാമോദം നിന്നെ ഞാൻ വീശും.

സങ്കല്പകാന്തി

മൽക്കരാശ്ശേഷസുഖത്തിലലിഞ്ഞലി-
ഞ്ഞുജപല, നീയുമുറങ്ങും.
ആലോലവായുവിലാഞ്ഞാഞ്ഞിളകും നിൻ-
നീലാകുളങ്ങളും മാടി,
ആനന്ദതുന്ദിലനായി ഞാനങ്ങനെ-
യാ നികുഞ്ജത്തിചിരിയ്ക്കും!”

“പുത്തും തളിത്തും ലസിയ്ക്കുന്നു മാമര-
ച്ചുത്തുകളെങ്ങുമിക്കാട്ടിൽ!
ഏതേതു കോണിലെയ്ക്കുത്തിനോക്കീടിലും
ചേതോഹരമാണവിടം.
എങ്ങനെ,യെങ്ങോട്ടു, പോകും നാമിങ്ങുനി-
ന്നെ,ങ്ങനെ പോകാതിരിയ്ക്കും?
ഛാ, മനോമോഹനമാവാദമൃഡമി-
ശ്ശ്യാമളകാനനരംഗം!”

“ഛാ വനദേവതേ, നിൻപദം പുല്ലമി-
പ്പാവനകാനനഭാഗം
എങ്ങനെ,യെങ്ങനെ, മംഗളമഞ്ജിമ
തിങ്ങിത്തുളുന്മാതിരിയ്ക്കും?”

“ഈ വേണുഗോപാലവാദമുദാങ്കിത-
ശ്രീ വായ്ക്കുമീ വനരംഗം
എമ്മട്ടി,ലെമ്മട്ടി,ലെന്നെന്നമത്യന്ത-
രമ്യമായ്തീരാതിരിയ്ക്കും?”

“കാനനമൊക്കെയും പൂത്തു, കരീങ്കയിൽ
കാകളി മേന്മേലുതിർത്തു;
നീ, വനദേവതേ, വന്നുതൂമുലമെൻ -
ജീവനമിപ്പോൾക്കുളിർത്തു;
തങ്കക്കിനാക്കൾ തഴുകിത്തഴുകിയെൻ -
സങ്കല്പമൊക്കെത്തളിർത്തു.
ഈ വസന്തോത്സവം കൊണ്ടോടയാനിനി -
പ്പോവുകതന്നെ നാം ദേവി!”

ആ കാലങ്ങൾ

എങ്കിലും, തോഴി, തിമിഴിനിക്കിട്ടമോ
സങ്കല്പമാത്രമാമാ മധുരമൃതം?

ആ വസന്തോത്സവം വന്നു നൃത്തംചെയ്തു
ജീവിതത്തിന്റെ തളിർവിരിപ്പാതയിൽ,
കുന്നതിൻ സ്മാരകം ചൊന്നിടാൻപാലുമി-
ല്ലെന്നതിൻ കാലടിപ്പാടുകളൊന്നുമേ.

മുനിലക്കാണും തിമിഴപ്പടപ്പിച-
പ്പൊന്നുകുതിരിനി വീണ്ടും പൊടിയ്ക്കുമോ?
'അയ്യോ', നിരാശ, നിരാശ, മതി മതി
വയ്യെനിയ്ക്കൂ, ചം ഞൊയ്ക്കൂതെന്നെ നി!
കുന്നു പോയ്ക്കൊള്ളട്ടെ മുന്നോട്ടുതന്നെയി-
ക്കണ്ണീർപ്പഴയിൽ കുളിച്ചു കുളിച്ചു ഞാൻ.

ഭാവി ഭൂതത്താ, നോക്കിനിലൂന്നിതെൻ-
ഭാവനാചിത്രങ്ങളൊക്കെയും മാഞ്ഞുവാൻ.
അത്തലിൻ ചുട്ട പെയ്ലേറു, പഴഞ്ഞാരി
വർത്തമാനത്തിൻ പരുത്ത പാറപ്പാറം
പൊള്ളിയ്ക്കുയാണിതാ, ചിന്താശതങ്ങൾ
മുളളൂറു ചോരയൊലിയ്ക്കും മനസ്സിനെ!
ഇല്ലിനിത്തോഴി, വരില്ലിനി വീണ്ടും,
സ്വപ്നപ്രാകരം തുളുമ്പിയ നാളുകൾ!

*

*

*

പച്ചവിടുത്തി വിരിച്ച തടങ്ങളെ -
 കൊച്ചുലച്ചാത്താൽപ്പണൻ കൊണ്ടുണ്ടനെ,
 ചിന്നിപ്പതഞ്ഞു പുളഞ്ഞൊഴു കന്നൊര -
 കഞ്ഞരുചിയ്ക്കും മറുകരയ്ക്കു പ്പാറം,
 ശ്യാമളകാനനപ്പായ മുടിമ -
 ഗ്രാമമതിപ്പൊഴും മുനിലെത്തുന്നു മേ!

വെള്ളാമ്പൽ പുത്തു പാന്ന പാടങ്ങളു -
 മുല്ലസൽക്കാടും തളിർത്ത മരങ്ങളും;
 മഞ്ഞത്തു, ചുസ്സിൽ കനക നിരാശിയിൽ
 മുങ്ങിക്കളിച്ചു ലസിയ്ക്കും മലകളും;
 പത്രാണ്ടുമാസവും പൂവിട്ടുനില്ക്കുമ -
 ചമ്പകത്തെയും, പരിസരോദ്യാനവും;
 കന്നൊഴിയാതെ, സമസ്തവും കാണുമതു -
 ബിന്ദു സ്മരണതൻ ചെൺചില്ലിലൂടെ ഞാൻ.
 എങ്കിലു, മിന്നതിൻ മായികദർശന -
 മെൻകരൾക്കാമ്പിൽ കൊളുത്തുന്നു സങ്കടം.

കെട്ടുപോകാം മന്ത്യാനൊ, ടൂനാൾചെല്ലുകിൽ -
 കിട്ടാത്തതിനെക്കുറിച്ചുള്ള സങ്കടം;
 കിട്ടിയതെ, നാലൊ, രു ഫലമില്ലാതെ
 നഷ്ടപ്പെടുത്തുതാണെന്നിലും ദുസ്സഹം!
 മാനസം നൊന്തിന്നു മാഴ്കുകയല്ലാതെ,
 ഹാ, നഷ്ടഭാഗ്യ ഞാൻ മറെറുതു ചെയ്യുവാൻ?
 ഇല്ലിനിത്തോഴി, പരില്ലിനി വീണ്ടു, മ -
 സ്സപഃപ്ലാകഹം തുളുമ്പിയ നാളുകൾ!

*

*

*

സകലകാന്തി

വിദ്യാലയം വിട്ടു, ഞാനുമെന്തോഴനും
സദ്രസമൊന്നിച്ചു പോരുമപ്പോരലും;
ഉൾപ്പുളകാംഗരായോരോ വിനോദങ്ങൾ
കുഴരിച്ചാൽ ചിരിയും ചിരിയ്ക്കലും;
ഇന്നലെ, കഷ്ടം, കഴിഞ്ഞപോൽത്തോന്നുന്നി-
തെന്നുള്ളിൽ, വർഷങ്ങളോരൊഴിയെങ്കിലും!
ഇന്നത്തെമട്ടു, നീക്കം നീങ്ങത-
ല്ലെന്നുണ്ടെന്നതാ ദിവസങ്ങളൊന്നുമേ!

കാണിനരംപാലുമാരെയും കാക്കാതെ
കാലപ്രവാഹമിരമ്പിക്കുതിയ്ക്കിലും,
ആയതിലുൾച്ചേർന്നു മറഞ്ഞതി-
ല്ലാനന്ദസംഗ്രാമം ഞങ്ങൾതൻ സൗഹൃദം.
ബുദ്ധിയും മെയ്യും മനസ്സും സ്വഭാവവും-
മൊപ്പം വളർന്നു വളർന്നുവന്നുവന്നു;
കണ്ടതെല്ലാം മാറി; — കാണാത്തതോരോന്നും
കണ്ടിടാറായി കരളിനും കണ്ണിനും.
താരുണ്യമായി മനോഹരശൈശവം;
ചാരുപ്രണയമായ് മംഗലസൗഹൃദം!

ഉദ്ധതയുവനത്തിന്നുണ്ടൊരുവക-
മദ്യമതിന്റെ വികാരലഹരിയിൽ
ചിത്തം ചിരകു വിടുത്തുനിത്യേ, തൊരു
ചക്രവാളത്തിനുമപ്പുറത്തെത്തുവാൻ!

അന്നു സൗഭാഗ്യപരിമളം കൊച്ചുല
ചിന്നിയടുത്തടുത്തെത്തിത്തലോടവേ,

ഞാനഭിമാനിച്ചു, ജീവിതമാനന്ദം -
 ഗാനസങ്കേതമാണെന്നു വിശ്വസിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ!
 ഇല്ലിനിത്തോഴി, വരില്ലിനി വീണ്ടും,
 സ്വപ്നലോകമെപ്പോൾ തുളുമ്പിയ നാളുകൾ!

* * *

സ്നേഹത്തിനർത്ഥം വ്യസനമെന്നാണെന്നു
 സ്നേഹിച്ചു ലോകത്തിൽനിന്നു പഠിച്ചു 'ഞാൻ'.
 'നീതി'യെന്നിങ്ങു ഏതൊരാളാണി, നിന്ദയാ-
 മേതലമുത്തത്തിനും ഭാരമിറക്കുവാൻ.
 പൂഞ്ചിരികൊണ്ടു പൂർവ്വചിന്തയോടു,
 വഞ്ചനകൾക്കും നടന്നിടാം നിർഭയം
 സത്യവും ധർമ്മവും ത്യാഗവും രാഗവും -
 മർദ്ദിതവൃത്തങ്ങളാമെന്തൊക്കെടുക്കും;
 നിസ്സഹായതയോ, സ്വയംകൃതാനന്ദമാ-
 ണ;- സ്വാതന്ത്ര്യാലം വിചരമില്ലായ്മയും!
 ഞാനവയെന്നിപ്പോലത്തുവാൻ നോക്കിയ -
 താണെന്നിങ്ങിനീ വിപത്തിനു കാരണം!

അന്ധകാരത്തിലധർമ്മകർമ്മോദ്വേഗം -
 ചിന്തകൾക്കായ് വാതിലും തുറന്നിട്ടു, ഹോ
 ശുദ്ധാന്തമുദ്ധയായ് നില്പൂ, മലീമസം -
 വൃത്തയാകും സമുദായവേഗാഗമനം!
 ഹോ, ദുഷിപ്പിപ്പൂ സമസ്തമെങ്ങിട്ടു, യ-
 ഊർദ്ധ്വം മുന്നേ നീസൂചം.

പോകട്ടെ, തോഴി, പഴയൊരുപരിചിപ്പൂ;
 ശോകത്തിലോ, ദഹിപ്പുന്നിതെന്തൊരുപരിചിപ്പൂ!

സങ്കല്പകാന്തി

അത്തലാന്റെ നാമശ്രവ്യം വെളിച്ചം
തെളിയിച്ച കാലം തിരിച്ചറിയിക്കിട്ടുമാ?
തത്ത്വമിതെല്ലാമറിഞ്ഞിടാമെങ്കിലും
ദുഃഖം വരുമ്പോൾ കരഞ്ഞുപോകുന്നു ഞാൻ!
ഈ മഹാജീവിതം സ്പെഷ്യൽ കാരണ-
മാ മരണത്തോടൊന്നിച്ച് നീരസം!

* * *

വിണ്ണിന്റെ നീലനീക്കങ്ങളിൽ ഞാൻ ചെന്നു
മനസ്സിൽ—കരഞ്ഞിടായോ, മനേ!
മന്നിലെനിൽ സമാധാനപര്യായം—
ബിന്ദുക്കളോരോന്നും കോരിത്തളിയില്ലാൻ
പ്രേമസുരഭിലസുന്ദരശയ്യയിൽ
മാമകജീവിതം പൂർണ്ണമാകാൻ—
ഇല്ലിനിത്തോഴി, വരില്ലിനി വീണ്ടും, മ-
ണ്ഡലോപാകരണം തുടങ്ങിയ നാളുകൾ

വ്യാമുഖൻ

ഒന്നു

അവളൊരു രശ്മിപോലെ,ൻകുടിലികല-
ന്നവിരളശ്രീ പൊഴിച്ചെത്തി.
ഇരുളിലടിഞ്ഞൊരൻ ചിന്തകളൊക്കെയ-
ന്നൊരു നവകാന്തിയിൽ മുങ്ങി.
ഞൊടിയിട,യേതോ പുളകാങ്കുരപ്പത-
പ്പടിമുടിയിട്ടു ഞാൻ മൂടി!

രണ്ടു

അഭിരാമയാണവളെങ്കിലും കഷ്ടമൊ-
രഭിസാരികയായിരുന്നു.
സ്തരിതോന്മദാശ്രുപൊന്നൊപ്പവാൻകൂടിയും
തരമായതില്ല,തിൻമുന്ദേ,
കനകവിദ്യുല്ലതപോലെ,യക്കാമദ-
കവനവിലാസിനി പോയി!

മൂന്നു

തരമായി,കേൾക്കാതൊ,രൊറ്റ നിമേഷ,മ -
ത്തരിവളച്ചാത്തിൻ കിലുക്കം;
നുകരവാനാ, നെടുവില്പുകൾ വീശിയ
മൃഗമദസൗരഭലശം;
മദഭരിതാകുലമേല്ക്കുവാനോ,മലിൻ
മുഴലവസ്രാഞ്ചലസ്സൾം!

സങ്കല്പകാന്തി

നാലു°

സകലവൃത്താന്തമാഹനമാമൊരു
സലിലരേഖോപമസ്വപ്നം!—
പ്രമനീശ്ശു നൃത കാൽക്കുണം കാട്ടിയ
ഖെറുമൊരു വിഭുചചിത്രം!—
പരിചിലതെന്നുമെൻ സ്വന്തമാക്കീടുവാൻ
കരുതിയ ഞാനെന്തു മൃഗൻ!

അഞ്ചു°

ഒരു നിശങ്കാണ്ടു പട്ടായിരം കാമുക-
ക്കുളുമ്പി മായികൊന്നാദം.
സകലരാടും സ്വയ, മെന്നിട്ടു, വളൊരു
സതിയെന്ന ഭാവം നടിക്കും.
അപഥ സഞ്ചാരിണി, യല്ലവൾക്കെങ്കിലും-
മപരാധബോധമൊരല്പം!

ആറു°

അറിയാമിതല്ലാമെന്നിങ്ങെന്നിരിക്കിലും-
മരുതിന്നവളെ മറക്കാൻ!
അതിനു യത്നിച്ചിടത്തോളം, മെൻ പ്രാണനോ-
ടവളൊട്ടിയൊട്ടിപ്പിടിപ്പി!
പ്രിയദമായുള്ള ചങ്ങൊക്കെയും മീതയാ
നയനാമൃതേഃസഖം നില്പൂ!

എഴു°

നിരപധികാകുലചിന്തയാൽ മേല്ക്കുമേ-
ലെരിപൊരിക്കാളുമെൻ ചിത്തം,

ശിശിരിതമാക്കുവാൻ ശക്തമാണോ വെറും
ശിഥിലസ്തിതാകുരംപോലും!
തളിരിട്ടുനില്ക്കുന്നു ജീവിതം നിത്യമ-
ത്തണലിൻ സമാഗമം മൂലം!

എട്ട്

ക്ഷണികപ്രശംസതൻ രത്നകാടീരക-
മണിയേണ്ടെന്നിക്കൊരുനാളും!
അപഗതാരേഖാലതജല്പകനേകനെ-
നപഹസിച്ഛോട്ടെന്നെ ലോകം—
കവനസ്വരൂപിണി, സംഗ്രഹനാണു, നിൻ
കമിതാവായ് നില്ക്കിൽ, ഞാനെന്നും!

വൃന്ദാവനം

കാണുന്നതില്ലേ നിങ്ങൾ ഭാവനയി,ലാപ്ത
കാനനങ്ങളെപ്പൂലിയൊഴുകും കാളിന്ദിയെ?
നിശ്ചയം സ്വപ്നംകണ്ടിട്ടുണ്ടാകും പലപ്പോഴും
നിത്യനിപുതിനല്ലമാ നദീരംഗം നിങ്ങൾ!
പുളകംകൊള്ളുന്നതുണ്ടവിടെക്കിടന്നി,നും
പുതുമ നശിക്കാത്തൊരായിരം ശാകന്തളം.
നേരിട്ടാ വേണുഗാനം നുകന്നോരവിടത്തെ—
യോരോ മൺതരിചഃലുമോരോരോ നാദബ്രഹ്മം!

ആരാലും തടുക്കുവാനായിടാ,തഹങ്കരി—
ച്ചായിരക്കണക്കായിപ്പോകട്ടെ ശതാബ്ദങ്ങൾ;
പരിവർത്തനക്കാറ്റിൽ പഞ്ഞിയാൽ പാറിപ്പാറി—
പ്പരിചിൽ പാക്കട്ടേ, ഭൗതികം പരിഷ്കാരം;
വിപ്ലവമുണ്ടാക്കുന്ന ഭൂകമ്പം, ജനതയി—
ലെപ്പൊഴും വരുത്തിടട്ടായിരം നവീനത്വം;
മസ്കിഷ്ഠസിരകളിൽ തീച്ചുള വഹിച്ചുകൊ—
ണ്ടേത്തട്ടേ, നൂറായിരം 'മിസ്'മേയോ'മതാമ്മമാർ;
വരട്ടേ, 'ബോൾഷേവിസം' വരട്ടേ 'സോഷ്യലിസം'
വരട്ടേ, വരുമെങ്കിൽ 'ലിസ'ങ്ങളാമട്ടേറെ;—
ഒന്നെന്നാ,ലിപയ്ക്കെല്ലാമത്യതീതമായ്, മന്നി—
ലെന്നെന്നും നിലനിലും—പാവനം വൃന്ദാവനം!
ആയതിൻ പുതുമയ്ക്കില്ലല്ലവു വാട്ടം, മന്നി—
ലായതിൻ സുഷുമയ്ക്കില്ലൊരുകാലവും കോട്ടം.

പശ്ചിമം, ശാസ്ത്രം നോക്കിപ്പഠിച്ചു, മനുഷ്യന്റെ
 മകുടത്തിൽ, മനസ്സോടുകൂടാതെ നീന്താൻമാത്രം!—
 തലച്ചോറിനാൽ ജോലിചെയ്തു, തിൻഫലംകൊണ്ടു
 തലച്ചോറിനെത്തന്നെ ചിതറിപ്പിന്നാൻമാത്രം!—
 കേവലമൊരു കൊച്ചുമാടപ്രാവിനായ്പ്പോലും
 ജീവനെറ്റാനം ചെയ്യാൻ ഭാരതം കാട്ടിത്തന്നു!—
 പൊൻമണിക്കിരീടവും ചെങ്കോലും ഭൂരത്തിട്ടു
 ദണ്ഡുമായലയുവാൻ ഭാരതം കാട്ടിത്തന്നു!—
 കാഞ്ചനപട്ടാംബരം കൈവിട്ടു, നിസ്സാരമാം
 കാവിമുണ്ടുടുക്കുവാൻ ഭാരതം കാട്ടിത്തന്നു;—
 ഭോഗലോലുപതപത്തിൽനിന്നനശപരമാ, മ-
 ത്യാഗശാന്തിയിലെത്താൻ ഭാരതം കാട്ടിത്തന്നു!—
 പീരങ്കിയാൽ പശ്ചിമമലാനാശിച്ചപ്പോൾ
 ഭാരതമിരുന്നൊരു കൊച്ചോടുകുഴലുതി!
 'മത്'ത്തിൻ പേരും പറഞ്ഞയ്യയ്യോ, പടിഞ്ഞാറു
 മനുഷ്യൻ മനുഷ്യനെക്കൊന്നു കൊന്നൊടുക്കുമ്പോൾ,
 ഭാരതത്തിലെ നീണ്ട താടിക്കാർ, കാട്ടാളന്മാർ
 പോരെങ്കിൽ, പരിഷ്കാരശൂന്യന്മാർ, കറമ്പന്മാർ
 നേരിന്റെ നാടും തേടി, സ്നേഹത്തിൻ പാട്ടും പാടി,
 ചാരുവൈകുണ്ഠിന്റെ പൂന്തോപ്പിലുത്താലാടി!
 ഭൂതലമജ്ഞാനാധികാരത്തിൽക്കിടന്നപ്പോൾ
 'ഗീത'യാം വാടാവിളക്കി നാട്ടിലാളിക്കുത്തി!
 ഇന്ത്യപ്പോൾ വിമാനത്തിൽക്കയറി, ലോകം ചുറ്റി
 വന്നിടം വെള്ളപ്പരിഷ്കാരത്തിൻ മുത്തച്ഛന്മാർ

സങ്കല്പകാന്തി

പശുമാംസവും കടിച്ചുറുവെള്ളവും കടി-
ച്ചത്രമം ഗുഹയ്ക്കുള്ളിലുറങ്ങിക്കിടന്നപ്പോൾ,
ഇക്കൊച്ചുരാജ്യത്തിന്റെയോരോരോ ഞരമ്പിലു-
മുൽക്കൃഷ്ടസംസ്കാരത്തിൻ സ്പന്ദനമോളംവെട്ടി!

*

*

*

അത്രമേലനവദ്യമായ ഭാരതത്തിന്റെ
നിസ്തലകലാപ്രേമം സങ്കല്പച്ചായം കൂട്ടി,
മാനവസംസ്കാരത്തിൻ ഭിത്തിമലൊരിയ്ക്കലും
മായാത്ത ചിത്രമൊന്നു വരച്ചു—വൃന്ദാവനം!
പ്രണയപ്രശോഭനം, തത്ത്വസമ്പന്നം, ലസൽ-
പ്രതിഭാവിഭാസത്താൽ പ്രസന്നം, പ്രഭാപൂർണ്ണം;
അത്രമേലവഗാഹം, മത്രമേലനവദ്യം,
മത്രമേലാരാധനീയാദിശ്ചയോജ്ജ്വലം;
അക്കലാപ്രേമത്തിന്റെ ദിവ്യമാമൃതപഹാര-
മക്കളിപ്പുകാവനം, ജയിപ്പൂ—വൃന്ദാവനം!

ഉദ്യാനത്തിലെ ഉത്താലാട്ടം

കനകമയകരലളിതലതികയുടെ സംഗമം
കയറിയൊരു നവചുളകമേകിടുംമാതിരി;
അഴകൊഴുകുമൊരു കവിതയവിടെയത, കാണൂ ഞാ-
നാടുനനുഞ്ഞാലിലാനന്ദലോലയായ്!
സസുഖമവളോടു നീ സല്ലപിപ്പൂന്നുവോ,
മനികത വിതുമ്പിത്തുടുംവു പ്രശാന്തതേ?
അനുപമസമൃദ്ധിതന്നാതിത്ഥ്യമൊരടു-
ത്തമരുമൊരു നികലസുയാലുവാണു ഞാൻ!

അലസലസിതാംഗിതന്നാകാരചല്ലിമേ-
ലിച്ചവെയിലുപാലുള്ള നിരാളസാരിയിൽ,
അലകളിലുകീടമാരാശ്ലേഷധാരയാ-
ലവളെയുപലാളിപ്പിതാരാമമാരുതൻ.
തരിവളകളിലുകിയതിമുറ്റലകളുശിഞ്ജിതം
പരിസരമരുത്തിനു രോമാഞ്ചമകവേ,
സുരഭിലഘനശ്യാമളോല്ലസൽക്കുന്തള-
ച്ചുരുളലകൾ കെട്ടഴിഞ്ഞു നുവീണീടവേ;
കുടകുടെ വിയർക്കുമാ നെറ്റിയിൽക്കുങ്കമ-
ത്തുടുതിലകമാകേ നനഞ്ഞാലിച്ചീടവേ;
കുരുകവരുമതിരുചിരകാശ്മീരകാന്തിയിൽ-
ക്കഴുകിയ കവിൾപ്പുത്തുടുപ്പിറട്ടിയ്ക്കവേ;
സഖികളിരുഭാഗവും നിന്നു സത്തുഷ്ടരായ്
സരസഹസിതങ്ങളാൽ സല്ലരിച്ചീടവേ;

സങ്കല്പകാന്തി

പരിചിയലുമുത്താലിലാടിക്കുളിയ്ക്കയാ-
ണുകതുകമാ സപ്തശൃംഗാരരൂപിണി.

* * *

അയി, മഹിതമഞ്ജിമേ, നീയെന്നിയ്ക്കുകിയോ-
തിമധൂരമാകുമിക്കാവ്യപ്രചാദനം,
കുരു ചപലതുലികാഗ്രത്തിൽ നിർത്തിടുവാൻ
കരുതി—മമ സാഹസം നീ പൊറുക്കേണമ!
മുക്കുരതളിമോപമം നീചിമ മൂടി,യാ
മുകുളിൽ മുകിൽ നീങ്ങിത്തളിഞ്ഞൊരാകാശവുര;
അടിയിലഴകൂറു പുൽപ്പട്ടിട്ടു മഞ്ഞിനാൽ
സ്തംഭികമണി ചിന്നം മരതകഭ്രമിയുര;
അകലെ വനവസനമുടൽ മൂടവേ, വിൺമുഖം
മുക്കുവതിന്നുണന്ന കുന്ദം മലകളും;
സുരഭിലസുമാകീണ്ണുമായൊരാ പാടിയും
സുരസുദതിമാരൊക്കുമാളീജനങ്ങളും;
പുലരൊളിയു,മുത്താലിൽ നീയുമാരോമുഖ,
പുളകദമതെന്തൊരാകുങ്കചിത്രമാ!

മനമതിനെ ലാളിയ്ക്കു യല്ലാതൊ,രിക്കലു-
മിനിയതിനെ വിസ്മയിക്കുകില്ല മായ്ക്കുവാൻ!

പുനിലാവു്

(ഫേമന്തത്തിൽ)

ആകാശഗംഗയിലാരാടി,യാടിവ-
ന്നേകയായ്പ്പോകവതെങ്ങു നീ, മോഹിനീ?
മന്ദസ്തിതാസ്യയായ്; മന്നാകെ നീ നേർത്ത
മഞ്ഞിൽക്കുളിപ്പിച്ചുണഞ്ഞു, മദാലസേ!
മന്ദാനിലനിലിളകുമിലകളാൽ
മമ്മരമഞ്ജീരശിഞ്ജിതമാൻ,യേ,
സങ്കല്പലോലനാമേതാത്മനാഥന്റെ
സങ്കേതദ്രവിഃലയ്ക്കാവോ, ഗമിപ്പു നീ?

മന്ദം വിടൻതുടങ്ങുന്നു നിന്നിലീ
മന്നിൻ മനസ്സാം മനോഹരകോരകം!
മേല്ക്കുമേൽക്കോരമയിർക്കൊണ്ടിതാ, നില്ക്കുന്നു
രാക്കയിൽ കൂകുമിക്കാടും മലകളും,
ഏതോ നവോഽധരൻ സ്വപ്നംകണക്കു,ത്ര
ശീതളമായ നിന്നുശ്ശൃംഗധാരയിൽ!

കാമനിപ്പു നിന്നു മാറിൽക്കിടത്തി,യി-
ന്നോളംതുളുമ്പുന്ന നീലനദീമുഖം
ചെമ്പുന്നു ചുണ്ടു വിടുത്തി, നിന്നുശ്ശൃക-
ത്തുമ്പുമുഖമെന്താവാൻ, പാതിരാപ്പൂവുകൾ!
മന്ദം തലോടുന്നു നിന്നെക്കരങ്ങാൽ
മന്ദമസിമുകൊണ്ടോ,മനത്താരകൾ!

സങ്കല്പകാന്തി

നേരിന്റെ നാട്ടിൽനിന്നേകയായ് വന്നവ-
ളാരു നീ,യാരു നീ,യതൂതരൂപിണി?

* * *

ജീവിതമോഹം കൊടുത്തുനൂ, കാന്തമാം
താവകഃസ്തരം, തണുത്ത നിരാശയിൽ!
നിശ്ശബ്ദമതോ മുരളികാസംഗീത-
നിജ്യാന്തികലലിഞ്ഞലിഞ്ഞങ്ങനെ;
ലോകം മുഴുവനും വ്യാപരിക്കുന്നു, നി-
ന്നാകർഷകതപമൊരതൂതംമാതിരി!
ജാതാദരം നിന്നെ നോക്കിനില്ക്കുമ്പോളി-
ന്നേതല്ലലും ഹാ, മറന്നുപോകുന്നു ഞാൻ!
ഒട്ടും മനസ്സു വരുന്നില്ലയേ, നിന്നെ
വിട്ടുപിരിയാനെന്നിങ്ങ, തേജോമയേ!
മോഹം കുറച്ചല്ലെന്നിങ്ങ, നിന്നോടതി-
സ്സേഹമധരമായ്സ്പല്ലുപിച്ചീടുവാൻ:
എന്തുചെയ്യാം, ഞാനറിയില്ലൊരു വെറും
മരണസ്സൂക്ഷി നിന്നതൂതരോഷയിൽ!
എങ്കിലും, നിൻമൗനശാന്തഭാവത്തിൽനി-
ന്നെന്തൊക്കെയോ ചിലതുളളിൽ ഗ്രഹിച്ചു ഞാൻ-

നിർവ്വിപ്ലവമേതോ മഹസ്സിൽനിന്നെത്തന്നെ
നിർവ്വണ്ണദഃപ്രമസന്ദേശമാണു നീ!
അവ്യക്തമാണൊ, ദൃഢഗാഹമാണു, നിൻ-
ദിവ്യഗുഹ്യത്വം പ്രവഞ്ചത്തിനൊക്കെയും!
അല്ലെങ്കിലെന്തിന, ടിഞ്ഞുകിടന്നീടു-
കല്ലല്ല, കഷ്ടമതിപ്പെഴും നിദ്രയിൽ?

കന്നമാത്രം മന്നിലുണ്ടു വാഴ്ത്തീടുവാൻ
 നിന്നെ, യതാക്കൊച്ചുപാതിരാപ്പൈങ്കിളി!
 പാവന, നിന്നെപ്പരിചരിച്ചീടുവാൻ
 പാരികലുള്ളതാപ്പാതിരാപ്പൂവുകൾ;
 മറുളളതെല്ലാം പാക്കം കിനാക്കളെ-
 കെട്ടിപ്പിടിച്ച് കിടപ്പു പാഴ്നിദ്രയിൽ!!

* * *

വിണ്ണിൻ വിശിഷ്ടസന്താനമേ, പാഴിലി
 മണ്ണിൽച്ചുവുട്ടി മലിനയാകൊല്ല നീ!
 അച്ഛപ്രഭാമാത്രരൂപിണി, നീപോലു-
 മല്ലമിരുണ്ടുപോകാമിങ്ങു നിലകൂകിൽ!
 അത്ര ഭുഷിച്ച വിഷപ്പുക മൃദിയാ-
 രസപാസ്വ്യസങ്കേതമാണിലരാതലം!—
 മന്ത്യാൻറെ രക്തത്തിൽ മന്ത്യാൻ മരിക്കുന്ന
 മദ്നമണ്ഡപമാണിലരാതലം!—
 കണ്ടാൽ നടുങ്ങും കശാപ്പുപുരയാണു;
 കണ്ടിലയോ ദേവി, നീയിലരാതലം!—
 സത്യവും ധർമ്മവും കാലുകുത്തിടാത്ത
 തപ്തമണൽപ്പരപ്പാണിലരാതലം!—
 എങ്ങുമിരുട്ടാണു, റക്കമാണാശിപ്പ-
 തിങ്ങുള്ളവരണവല്ല, വെളിച്ചവും!
 എന്തിനവരോടമേയമാമൊന്നിന്റെ
 സന്ദേശമായിട്ടടുത്തു ചെല്ലുന്നു നീ?
 എന്തിനവരോടനന്തമാമൊന്നിന്റെ
 മന്ദസ്തീതമായടുത്തു ചെല്ലുന്നു നീ?

സങ്കല്പകാന്തി

പോവുക, പോവുക, നിഷ്ഠുലമാണിടം
പാവനേ, ഹന്ത, നിന്നുലാരണോദ്യമം!
മൃഗപടം നീക്കി നീയടുത്തൊത്തുപേ
മുടിപ്പതമു കിടക്കുകയാണവർ.
ആകട്ടെ!—വന്ന വഴിക്കു നിരാശയാൽ—
പ്പോകൂ മടങ്ങി,യാ വിണ്ണികലേയ്ക്കു നീ!!.....

വൃന്ദാവനത്തിലെ രാധ

ഞാനിത്രനാളും ഭജിച്ചു നല്ല
ഘോരമന്തകാലവും വന്നു;
ഞാനിത്രനാളും കൊതിച്ചുരൈൻ
യാനന്ദരാത്രിയും വന്നു;
എൻമനംമാതിരിയിന്നാക്കളിൽ -
വൃന്ദാവനികയും പുത്തു;
മാമകപ്രേമമെന്നോണം പുതു -
പ്രമണംപൊങ്ങിപ്പരന്നു;
കോമളപ്പെമ്പാൽ നിലാവിൽ മുങ്ങി
യാമനം കൂലം ചിരിപ്പു;
കാരോ വികാരങ്ങൾപോലേ, മേന്മ -
ലോകങ്ങൾ പാടിക്കളിപ്പു;
എന്തൊരാകുണ്ഡലരംഗം, ഹാ,യി -
തെന്തു നിർവ്വാണതരംഗം!

*

*

*

കേൾക്കാൻകൊതിച്ചാരോ നിലകൂടും മട്ടിൽ
രാപ്പാടി പാട്ടുപാടുന്നു;
എന്തിനോ കോരിത്തരിയ്ക്കാൻവേണ്ടി
മന്ദാനിലനലയുന്നു;
തുവെള്ളിമഘങ്ങൾ നിലു വന്നാ -
ശ്ശോവൽവനത്തിന്റെ പിന്നിൽ;

സങ്കല്പ കാന്തി

ചേതനപ്പൂക്കൾ വിടരംമട്ടി-
ലേതിനോ നോക്കി രസിയ്ക്കാൻ!
നേരിയ മർമ്മരംതുക്കി നില്പു
പാരിജാതപ്പച്ചിലകൾ;
പ്രേമലഹരി പുണരുന്നോരെ-
ന്നോമൽപ്രതീക്ഷകൾപോലെ!
ഏന്തൊരാകുഷ്ണരംഗം. ഹാ,യി-
തെന്തു നിർദ്വാനതരംഗം!

* * *

കാടിന്റെ പച്ചമനസ്സിൽനിന്നൊ-
രോടക്കുഴൽവിളി കേൾപ്പൂ;-
കാമൽപ്രണയം തുളുമ്പും നല്ലൊ-
രോടക്കുഴൽവിളി കേൾപ്പൂ;-
കാരണമെന്തിതാ, പെട്ടെന്നെന്റെ
കാലുറയ്ക്കാതാകുന്നല്ലോ!
ഹാ, മത്തനലത പെട്ടെന്നൊരു
രോമാഞ്ചമായിക്കഴിഞ്ഞു!
അക്ഷയജ്യോതിസ്സുണിഞ്ഞെൻജീവൻ
നക്ഷത്രംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞു!
വിസ്മയ,മൊററ ഞൊടിയിൽ ഞാനീ
വിശപത്തേക്കാളും വളൻ!
ഏന്തൊരാകുഷ്ണരംഗം, ഹാ,യി-
തെന്തു നിർദ്വാനതരംഗം!

* * *

മാമക്ജീവിതവല്ലി പുല്ലു -
 മാ മധുമാസചിലാസം; —
 എന്നാശാചക്രവാളത്തിൽ സദാ
 മിന്നുന്നൊരാ നീലമേഘം; —
 ഹാ മൽസുഖസപ്തസൗധം കാക്കു -
 മോമനസപണ്ണനക്കുരൂ; —
 സാവധാനം വന്നുദിപ്പു ദിവ്യ -
 സായുജ്യവീചികപോലേ!
 എൻമനം പേത്തും തുടിപ്പു, വിണ്ണിൽ
 മിന്നുന്ന താരകപോലെ!
 ആനന്ദസിന്ധുവിൽ മുങ്ങിപ്പൊങ്ങി
 ഞാനിതാ, നീന്തിക്കളിപ്പു.
 എന്തൊരാകുണ്ഡലരംഗം, ഹാ, യി -
 തെന്തു നിർവ്വാണതരംഗം!

രണാങ്കണത്തിൽ

ഭൂതകാലത്തിന്റെ പണ്ണാശ്രമത്തിൽനിന്നേതിനെത്തേടിയിങ്ങുകയായെത്തി നീ?
നിൻകൈയിൽ മിന്നമാ വാടാചിളക്കിന്റെ
തങ്കപ്രകാശത്തിൽ മുങ്ങിക്കുളിച്ചിതാ,
നീയൊരസാസ്രമാമീറൻവനപ്പച്ച-
നീരാളസാരിയുലഞ്ഞു ഞങ്ങളെ;
പൂഞ്ചോലകളാൽ, പൂരണ്ടു നീണ്ടുളളാര-
പ്പഞ്ചായൽ കെട്ടഴിഞ്ഞു ന്നചീണങ്ങളെ;
കുന്നിനാൽ കൈകൂപ്പി നിശ്ചലം നില്പു, നിൻ-
മുന്നിൽ വിമാമനവിശ്വപചിലാസിനീ!
വാരിചിതയ്ക്കയോ നീളെ നീ നിമ്മലേ,
വാരഞ്ചുമാമരോ പുളകാങ്കുരങ്ങളെ?
നൊത്തുനീറീടും ഹൃദയശതങ്ങളി-
ലൊത്തു ചീയുഷം തളിർക്കുവാനെത്തി നീ?

ആരാണു ഞങ്ങളെന്നാണോ?—മനുഷ്യന്റെ
ഘോരദുഃഖമാഹത്തിന്റണായടിഞ്ഞവർ.
വീണപോയ് ഞങ്ങൾ വികലാംഗരായ്, രണ-
ക്ഷോണിയിലോക്കുന്നതാമിനി ഞങ്ങളെ?
മുന്നോട്ടുപോയിതാ, നായകമാനികൾ
മിന്നിച്ചു മേന്മേൽ വിജയപതാകകൾ.
ഇത്രനാൾ ഞങ്ങളോടൊന്നിച്ചിരുന്നവ-
രത്രമേൽ പ്രാണനായ്ത്തമ്മിൽക്കഴിഞ്ഞവർ;

ഇന്നവരുന്നതസോപ നവത്തികൾ;
 ഞങ്ങളോ?—ജീണ്ണിച്ചുടീഞ്ഞ മൺഭിത്തികൾ!
 ഇന്നവരന്യർ, പരസ്സരം കാണുകിൽ—
 ഞനെയും ഞങ്ങളാരെന്നറിയാത്തവർ!
 കഷ്ടമവകു കയറാൻ നടപ്പടി
 കെട്ടിയോർ ഞങ്ങളാണസ്ഥിഖണ്ഡങ്ങളാൽ!—
 ജീവരക്തം വാണൊലിത്തീലും ഞങ്ങൾതൻ
 സേവനോൽക്കണ്ഠമാമസ്ഥിഖണ്ഡങ്ങളാൽ!

അന്നത്രയത്ര ശപഥങ്ങൾ ചെയ്തവർ
 നിന്നില്ല പിന്നിൽ പരമവിനീതരായ്!
 ശത്രുപ്രഘാതം സഹിയ്ക്കുവാൻ ഞങ്ങളും
 ജൈത്രയാത്രയ്ക്കു പ്രതപവിണ്ഡങ്ങളും!
 വാൾത്തലച്ചീറാലോരോന്നിലും, കുങ്കുമം
 ചാർത്തി, മാത്സര്യം മദിച്ചുനിന്നാടവേ;
 ആയുരാരോഗ്യങ്ങൾ ഞങ്ങൾ ബലികൊടു—
 ഞ്ഞാ യുദ്ധദേവതയ്ക്കുശിസ്സു നേരവേ;
 ഏത്ര ഭൂതത്തിൽ സുഖിച്ചിരുന്നു, ജപല—
 സ്വപ്നവും കണ്ടു കഴിച്ചുവരാണവർ!
 അന്നും സുഖമായ്കഴിഞ്ഞുവരാണവ—
 രീ,ന്നും സുഖമായ്കഴിഞ്ഞുവരാണവർ!
 ക്ലേശം സഹിയ്ക്കുവാന,നമിന്നും ദേഹ—
 നാശം ഭവിയ്ക്കുവാൻ, കഷ്ടമീ ഞങ്ങളും!

പൂമണിമേടയിൽ ബാഗ്യവാന്മാരവർ
 കോലമയിർക്കൊണ്ടു കഴിയുന്നിതിപ്പൊഴും!

ഇന്നവർതൻ ധീരകൃത്യങ്ങളോരോന്നു
 വണ്ണിച്ചു വണ്ണിച്ചു പാടുന്നു ഗായകർ.
 ആയവർതൻ ഗളത്തിങ്കലണിയുന്നു
 മായാത്ത കീർത്തികൾ മന്ദാരമാലകൾ!
 ചേലിലെഴുതും സുവണ്ണചിവികളിൽ
 നാളെ 'ചൂരിത്ര'മവരുടെ ചേരുകൾ!
 ഞങ്ങളോ?—ഛാ, മഹാത്യാഗമനുഷ്ഠിച്ചു
 ഞങ്ങളോ?—കഷ്ടം, വെറുംനിഴല്പാടുകൾ!
 മന്ത്യപ്പുഴുക്കൾ മറയണം ഞങ്ങളോ
 വിസ്മൃതിതന്റെ തണുത്ത ഗർത്തങ്ങളിൽ!
 ആരുണ്ടറിയാൻ ജഗത്തിലീ ഞങ്ങൾത—
 നാരാധനീയമാം പാപനാഥമാപ്പണം?

രക്തക്കുളത്തിലി, പിടെ, കഴുകുകൾ
 കൊത്തിവലിയ്ക്കുന്നു ഞങ്ങൾതന്നസ്ഥികൾ!
 വട്ടമിട്ടാത്തു പറക്കുന്നു, കൂഞ്ഞാര—
 കൊക്കും വിടർത്തി, കൊടുംമലങ്കാക്കുകൾ.
 അട്ടമസിപ്പു ഭയങ്കരമായി, ടി—
 വെട്ടിടും മട്ടിൽ, മുടലപ്പിശാചികൾ!
 ഞെട്ടിഞ്ഞെറിയ്ക്കുമാരെ, ഏപ്പാഴും ഞങ്ങൾതൻ
 ചുറ്റും നടക്കുന്നു കങ്കാളകളികൾ!—
 സംഗ്രാമഭൂമിലോ, കഷ്ട, മണഞ്ഞു നീ
 ഞങ്ങളെക്കാണാൻ, സമാധാനദേവതേ?

എല്ലാം കഴിഞ്ഞു;—നശിച്ചു സകലതും:
 കല്യാണദായിനി, യാതൊന്നുമില്ലിനി.

നീ വന്നു ഞങ്ങളെപ്പുൽക്കൂ, നിരൂപമേ,
 നീരാതെ വേഗം മരിയ്ക്കട്ടെ ഞങ്ങളും!
 ഭൂതകാലത്തിന്റെ പണ്ണാശ്രമത്തിൽനി-
 ന്നേതുസവത്തെക്കൊതിച്ചു നീയെത്തിയോ,
 ആ മഹാക്ഷേമമൊരേടവും കാണാതെ
 നീ മടങ്ങാനാണിടവന്നതെങ്കിലും,
 ഇത്രയ്ക്കു ലോകം ടുഷിപ്പുതായങ്ങു, ചെ-
 ന്നത്തി നീയാരോടുമോതരുതായികേ!
 വിശ്രമിയ്ക്കട്ടേ സമാധാനപൂർവ്വകം
 വിശ്രുതന്മാരാം പിതാമഹന്മാരവർ!

നീതിതൻ ചേരിൽ നടത്തപ്പെടുന്തൊരി
 വേതാളനൃത്തം നിലയ്ക്കില്ലാരിയ്ക്കലും—
 രാഷ്ട്രങ്ങൾ തമ്മിൽ നടത്തപ്പെടുന്തൊരി-
 കൂട്ടക്കൊലകളോടുങ്ങിപ്പൊരിയ്ക്കലും —
 ‘മുന്നോട്ടുനോക്കി’യാം ശാസ്ത്രം ചൊരിയുമി-
 ചെന്നിണച്ചോലകൾ വറ്റിപ്പൊരിയ്ക്കലും.
 ലോകത്തെയാന്നാകെ മാരോടു ചേർത്തു—
 ചേകയോഗത്തിലിണക്കാൻ കൊതിപ്പു നീ.
 ആ വേളയിൽത്തന്നെ രാഷ്ട്രങ്ങളോരൊന്നും—
 മാവോളമാജ്ജിപ്പു യുദ്ധസാമഗ്രികൾ.
 മത്സ്യൻ, സമാധാനദേവതേ, നീന്റെ പേർ
 യുദ്ധപ്പിശാചാക്കി മാറിയെന്നേയ്ക്കുമായ്.
 ഇങ്ങെഴും ഘോരവിഷചായുവേല്ക്കാതെ
 മംഗളദർശനേ, വേഗം മടങ്ങു നീ!

ഏകാധിപത്യം ചിറകെട്ടിനിർത്തിലും
 ലോകമഹാവിപ്ലവാഞ്ജിതയടങ്ങുമോ?
 ക്ഷുദ്രനിയമച്ചിലന്തിനാൽകൈട്ടിനാൽ
 മന്ത്യാഹുദയം കുതിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കുമോ?
 നിഷ്പലവിഭ്രമം, നിഷ്പലവ്യാമോഹം—
 മിശ്രയത്നം!—ഹാ, നടക്കട്ടെ വിപ്ലവം!
 എന്നാൽ, മനുഷ്യൻ മനുഷ്യനെന്നതിന്നുമി—
 ദുസ്തയം—യുദ്ധം—മൃഗത്വം—പുലരിലോ!

ഇല്ല, ഫലമില്ല; മന്ത്യാരെന്നാകിലും
 തല്ലാതിരിയ്ക്കില്ല തങ്ങളിൽത്തങ്ങളിൽ.
 വെന്നിക്കൊടികൾക്കു വണ്ണം പിടിയ്ക്കുവാൻ
 ചെന്നിണമെന്നും കുറിക്കൂട്ടു കൂട്ടണം;
 ശക്തികൾ മേന്മേൽ മുളയ്ക്കുവാൻ, മണ്ണിലീ
 രക്തച്ചൊരിച്ചിൽ വളം കുറെച്ചേർക്കണം;
 മേലോട്ടു പൊങ്ങാനൊരുത്തനപരന്റെ
 തോളിലൊന്നായിച്ചുവെട്ടിക്കുതിക്കണം!—
 ഇന്നത്തെ ലോകഗതിയിതാണെന്ന്, ബിങ്കു,
 നിന്നതുകൊണ്ടു ഫലമില്ലവിടെ നീ!
 ഭൂതകാലത്തിന്റെ പണ്ണാശ്രമത്തിലേ—
 യ്ക്കേതും മടിയ്ക്കാതെ പോകൂ തിരിച്ചിനി.

ആദിതാരായന

പുതമാം ചൈതന്യത്തിൻ പൊൻവിളക്കുമായെത്തു-
ശ്രീതാമ്രം നവജീവദാതാവേ, സവിതാവേ!
അന്ധകാരത്തിങ്കൽനിന്നുണരും മായാലോകം
നിൻതിരുമുമ്പിൽക്കൂപ്പുകൈയുമായ് നില്പു മുകും.
കർമ്മസാക്ഷിയാം സ്വാമിൻ, ഭഗവൻ, ഭവത്സ്വർഗ്ഗം
ബ്രഹ്മാഭയത്തിന്നു പുത്തൻ പുളകോൽഗമം ചേർപ്പൂ!
തുച്ഛമാം തൃണംപോലും മുത്തണിത്തല പൊക്കി-
സ്സുപച്ഛനും, ദിവസ്സതേ, നോക്കിനില്ക്കുന്ന നിന്മൈ!
മലയും കുന്നും കാടും നിന്നിൽനിന്നുതിരുന്ന
മഹനീയാംശുക്കൾതൻ ഹേമകോടീരം ചൂടി,
ഭൂതത്തു ഭൂതത്തനാദൃതമായ, മേയുമായ്-
ത്താരകാപഥത്തിനെയുമുമ്മവെച്ചതാ, നില്പൂ!
മരുഭാഗത്തോ, മഹാസാഗരം ഗഭീരം നിൻ-
മഹിമാ, വോളംതല്ലിത്തല്ലിനിന്നുൽഘോഷിപ്പൂ!
ജീവികൾ സമസ്തം നിൻവെളിച്ചം കൂടിച്ചാ, തമ-
ശ്രീവിലാസത്താൽ നിന്നെക്കീർത്തിപ്പു വേത്തും വേത്തും..
ജീവന്തും വെളിച്ചവും ശാന്തിയുമല്ലാതില്ല
ദേവ, നിൻസമാഗമമംഗളരംഗത്തിങ്കൽ!
മരണത്തണുപ്പിന്റെ മാറാലയെല്ലാം മാറി
മഹിതജ്യോതിസ്സേ, നീ ജീവിതം നീട്ടിക്കാട്ടി!

സങ്കല്പകാന്തി

ചിറകൊറങ്ങോ വീണുപോയതാമിരുട്ടിന്റെ
ചിതയിൽത്തുളഞ്ഞിനാൽക്കണ്ണനീർക്കണം വീഴ്ത്തി,
നിലുയാണാത്താദരം നിൻമുൻപിൽ, പ്രണാമത്തിൻ
നിസ്തുലോപഹാരവുമേന്തിക്കൊണ്ടുഷ്ടാശകൾ!
ശാശ്വതവിശ്വപ്രഭാസാരമേ, നിന്നാൽ സുഖ-
ശാദ്ധലസമൃദ്ധമാണെന്നമീ മരുഭൂമി!

വെച്ചുനീരാളം പുതപ്പിച്ചു, നീ വരുന്ന
നെൽച്ചെടിപ്പാടങ്ങൾതൻ നഗ്നത മറയ്ക്കുന്നു.
മുകിൽമാലയാൽ നീലമേലാപ്പു കെട്ടിത്തൂക്കി
മുകുളിൽ വെർത്തിന്റെ പന്തൽ നീയൊരുകുന്നു.

മേമന്തത്തിനെക്കൊണ്ടു ചന്ദനക്കുളിർമയം,
പൂമയവസന്തത്താൽ സുഷമാസമൃദ്ധിയും,
ശിശിരത്തിനെക്കൊണ്ടു പുളകുപ്പുമാലയും,
നിശയെക്കൊണ്ടു നിത്യമാനന്ദസുഷുപ്തിയും,
ഗ്രീഷ്മത്താൽ പ്രതാപവും ശക്തിയും ജഗത്തിനു
ഭീഷ്മതേജസ്സേ, ഭവാൻ സദയം ദാനംചെയ്യ!
വിഗതാലസം തേജോഗോളങ്ങളെല്ലാം കാത്തു
ഭഗവൻ, ഭവാൻ മേന്മേൽ വിജയിച്ചുരുളുന്നു.

അവിടന്നുണർവിന്റെ കോവിലിൽ, ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം—
മവിരാമോന്മേഷത്തിൻ നിർവൃതി കൊടുത്തുന്നു. 6

ഉറങ്ങിപ്പൂ,റങ്ങിപ്പൂ ഞങ്ങളിന്നിയും;—മുന്മോ-
ട്ടൊരുങ്ങിയിറങ്ങുകയായിതാ, വീണ്ടും ഞങ്ങൾ!

അകലെപ്പുറോഗതി, ഞങ്ങളെച്ചിരിച്ചുകൊ-
 ണ്ടരികത്തേക്കു മാടിവിളിപ്പു വീണ്ടും വീണ്ടും!
 ഇത്ര നേരവും ഞങ്ങളിരുളി,ലാലസ്യത്തിൻ
 നിദ്രയിൽ, സ്വപ്നംകണ്ടു കിടന്നു ഗതബോധം!
 അഭിനന്ദനമാമീയുണവിൽ, പ്രവൃത്തിതൻ
 പ്രഭയിൽ, ചിറകാര ചിന്തതൻ വികാസത്തിൽ,
 വിദ്യതാമ്രകുടുംബപോലെ, മേൽമേൽക്കുയർത്തിൻ
 വിസ്തൃതവിഹാസസ്പിൽ വിഹരിയ്ക്കട്ടെ ഞങ്ങൾ!
 നിദ്രയുമാലസ്യവുമിരുളും നശിപ്പിച്ചു
 ഭദ്രദീപമേ, ദിവ്യചൈതന്യസ്വരൂപമേ,
 സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ സാക്ഷാൽ നേതാവേ, സചിതാവേ,
 ശ്രീതാവും നവജീവദാതാവേ, നമസ്കാരം!

രാഗഭിക്ഷുണി

കോമളാകൃതേ, സന്തതം ഹാ, ഭവൽ-
പ്രേമലേശം കൊതിച്ചു കൊതിച്ചിദം
അല്പഭാഗ്യ ഞാനെത്രയോ കാലമായ്-
ത്തപ്തബാഷ്പം പൊഴിക്കുന്നു നിഷ്പലം!
മൽപ്രതീക്ഷകളൊക്കെയുമൊന്നുപോൽ-
സ്തപ്തമാത്രമായ്ത്തീരുന്നു കേവലം.
മാത്രതോറും വികാരശതങ്ങൾതൻ
മാറ്റാലികളിളകി മന്മാനസം
ഘോരഘോരനിശിതനിരാശയിൽ
നീറി നീറി ദ്രവിക്കുകയാണിപ്പൊഴും!
ദേവ, നിൻമദനോപമവിഗ്രഹം
ഭാവനയിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചുനാരതം
ധ്യാനലോല ഞാൻ പൂജിപ്പു നിത്യമെൻ-
പ്രാണഗൽഗദപുഷ്പാഞ്ജലികളാൽ!
സ്തനങ്ങളെസ്സാക്ഷിനിർത്തി,സ്തദാ
മന്ദിയാതെ ഞാൻ ചെയ്തമാരാധനം
ആരറിയുവാനാ,രാദരിക്കുവാ-
നാ,രതിലൊന്നുതവിച്ചീടുവാൻ?
ഇല്ല, മേലിലും മേല്പുറമേൽ ഞാനിദ-
മല്ലലിൽത്തന്നെ വീണടിഞ്ഞീടണം!
ഉൽക്കടപ്രണയോദ്ദേഗസീമയിൽ
മൽക്കരൾ പൊട്ടി ഞാൻ മരിച്ചീടണം!—

ഇല്ല മരൊരാളപായവുമുഴിയിൽ
വല്ലമട്ടമീ വിഭ്രമം നിലകൂവാൻ!

* * *

മോഹനാകൃതേ, നിൻചടിചാതിലിൽ
സ്നേഹഭിക്ഷയിരുന്നുകൊണ്ടിങ്ങനെ
കാത്തുനിന്നിടാമെത്രനാളെങ്കിലും
കാൽക്കുണും നീ കടാക്ഷിക്കുമെങ്കിൽ, ഞാൻ!
എന്നുമെന്നും വൃഥാചവാദങ്ങളാ-
ലെന്നെ ലോകം പരിഹസിച്ചിടിലും,
പാരമീഷ്യതൻ പാഴ്ചരലുല്ലുകൾ
വാരിവാരിയെൻനേക്കുറിഞ്ഞിടിലും,
ഹന്ത, മജ്ജന്ധം മണ്ണടിവോളവു-
മെന്തുതാനാട്ടെ, പിൻമടങ്ങില്ല ഞാൻ!

* * *

കുന്ദ വന്നൊരു ചുംബനമെങ്കിലും
തന്നു പോകുമാരാകൃഷ്ടനാക്കുവാൻ
ശക്തിയില്ലെങ്കിലെ, നിന്നീ വൈദ്യുത-
ശക്തി സൂക്ഷിച്ചിടും കടക്കുണ്ണുകൾ?
തങ്കമെയ്യതൊന്നോമനിക്കാക്കിലി-
ന്നെൻകരങ്ങളിലെന്തിനിക്കുണും?
ആ മനോഹരനാസപദിക്കാക്കിലോ
ഭ്രമിയിലെനിക്കെന്തിനീ യൗവനം?

ക്ഷിപ്തസൗരഭസമ്പന്നയായിട്ടു-
മെത്ര മോഹനസ്മൃതമാണെങ്കിലും,

സങ്കല്പകാന്തി

എന്തൊരു ഫലമുണ്ടാകുമോ മത്തട്ടംഗകം
പിൻതിരിഞ്ഞൊന്നു നോക്കാതെ പോവുകിൽ?
മിന്നിടേണം സതതമെന്നാല,തിൻ
ഭംഗി പണ്ണിച്ചു പാടണം കോകിലം.
ചാര നിന്നൊരാളാസപദിച്ചിടിലേ
ചാരതയൊരു ചാരിമയായിട്ടു.
അംഗജോപമനാദരിക്കാക്കി,ലീ-
യംഗവിഭ്രമകാന്തിയെന്തിനു മേ?

*

*

*

ഇജ്ജഗത്തിലെൻസർപ്പസർപ്പസപമേ,
ലജ്ജയില്ലാതെ മേലിലുമീവിധം
ഞാനിരക്കും ഭവാനിൽനിന്നു, ലസൽ-
പ്രേമചീയുഷ്ഠിനടുവെന്തെപ്പൊഴും!
എന്നവസാനഗൽഗദംകൂടിയ-
പുണ്യചിന്തതൻ പൊന്നുറവായിട്ടും.
നിപുതിയിലേയ്ക്കു നാത്മസൗരഭം
നിന്നെയോരേന്താത്തുറഞ്ഞൊഴുകീടണം.

വല്ല നാളുമിതുചഴി പോവുകിൽ-
ത്തെല്ലുനരമൊന്നിങ്ങോട്ടു കേറിയാൽ
എന്തു ചേതം വരും?—മതെൻജീവനൊ-
രെന്നു നിർവാണമായിരിക്കും വിഭോ?
ഇന്നൊരു നോക്കു കാണുവാൻകൂടിയും
മന്ദഭാഗ്യയെന്നിരിക്കില്ലനഗ്രഹം.
വീണടിയണമെന്നും നിരാശയിൽ
ഞാനു,മെൻ ചില സങ്കല്പസൗഖ്യവും!

സർവ്വനേരവും കേട്ടു ഞെട്ടുന്നു ഞാൻ
 ഭൂമിയിൽ ഗഭീരമോഹാവം
 ഓ, തിരശ്ശീല വീണു, തീർന്നുകിടലാ-
 യ്ക്കീ ദുരന്തമാം ജീവിതനാടകം!

* * *

പട്ടത്തി പടർന്നുവെച്ചൊഴും
 മജ്ജന്യമൊന്നു കോരിത്തരിയെന്നും!
 ജന്മജന്മാന്തരങ്ങളിൽക്കൂടിയി-
 ക്കെന്തെന്തൊരു മൊട്ടിട്ടു നില്ക്കുന്നു!
 മൃത്യുകൊണ്ടീ മധുരരാഗമൃതം
 പത്തിരട്ടി മധുരീകരിക്കുന്നു!

രാഗവും പ്രതിരാഗവും ഭൂമിയി-
 ലേകതാളം ചവിട്ടിപ്പൊരിയെന്നും.
 ആകയാൽ ഞാൻ വരുന്നതെല്ലാം, സ്വയം-
 മായവണ്ണം സഹിക്കുവാൻ നോക്കുവൻ!
 മോഹനം തപ സങ്കല്പവിഗ്രഹം
 ഗാഹനംചെയ്യുമെൻമിഴിനിമിൾ ഞാൻ.
 കേണകേണ കൊതിച്ചുകൊതിച്ചിടും
 വാണിടും ഞാൻ വേദാഗമോത്സവം.
 കാണിയും ഞാൻ മുടക്കിപ്പൊരിയെന്നും
 പ്രാണനാഥ, മൽപ്രേമസങ്കീർത്തനം!
 ഞാനെന്തെല്ലാ മൃഗലഹരിയെ—മൽ—
 പ്രാണവാണിതം പാഴിലായ്ത്തീരുമോ?

* * *

സങ്കല്പകാന്തി

എന്നിലുള്ളൊരെന്നാശംകരങ്ങൾപോൽ
മിന്നി മിന്നിത്തെയ്യുന്നു താരകൾ.
ഭരണതാ, രാഗപീയൂഷമെന്നപോൽ -
മൃഗുലേഖ പൊഴിപ്പു മന്ദസ്മിതം.
ഛാ, മനോജ്ഞലതാനികളുളളിൽ
പ്രേമഗാനം പകരുന്ന രാക്ഷയിൽ.
സർവ്വം ഭദ്രമൊന്നു മജ്ജിവിത -
സർവ്വമേ, നീയുമെന്നടുത്തതുകിൽ!

സൗന്ദര്യപൂജ

മല്ലകൾ പൂക്കൾ സാരിയുലച്ചുല-
ച്ചു, പ്ലസൽസുസ്മിതേ, നീയണഞ്ഞു;
അല്ലല്ല, വിൺനീലച്ചില്ലിലാ, വെൺമേഘ-
ത്തെല്ലി, ലലിത്തയേ നീ മറഞ്ഞു!
കറയ്ക്കാതെ നിമേഷമേ, കഷ്ടമേ,
പാറിയതുള്ള നിൻദശനം മേ!
എന്നിട്ടും, നിന്നെ നീയായല്ല കണ്ടതെൻ
മുന്നിൽ ഞാൻ—നിൻനിഴലായിരുന്നു!

വൈകിളിപ്പാട്ടിലെ, നൂറിലും, നിൻകഴൽ-
ത്തകച്ചിലമ്പൊലി സംക്രമിയ്ക്കേ,
ഉജ്ജ്വലേ, നിന്നാഗമോത്സവോൽക്കണ്ഠയാ-
ലുദേഹിതോൽക്കുസ്മനനായ് ഞാൻ!
ചുറ്റുമുഴറിയെൻ ചഞ്ചലദൃഷ്ടിക-
ളൊരാ നോക്കൊന്നു നിൻമുന്തി കാണാൻ!
അസ്ഥിതാകൃതയായ് നില്പതെന്തയേ,
മൽസപ്തമേഖലയ്ക്കപ്പുറം നീ?

പ്രത്യുഷ്മെത്തിച്ച നിൻനൈടുവീല്പുകൾ
പ്രകൃഷ്ണനങ്ങളെന്തരികിൽ
നിശ്ശബ്ദമായി നിൻസന്ദേശവാക്യങ്ങൾ
നിസ്സുലതാരകൾ നീലവിണ്ണിൽ.

സങ്കല്പകാന്തി

നീ മാത്രമെന്നിട്ടും, നീയായിട്ടെത്തിലെൻ-
നീറും മനസ്സിലമൃതൊഴുക്കാൻ!
എങ്കിലും, നിൻമഹാസാന്നിദ്ധ്യസായുജ്യം
സങ്കല്പം സ്വായത്തമാക്കിയെന്നിൽ!

*

*

*

ഭാവനയ്ക്കുണ്ടു,തിൻ സ്വന്തമായിട്ടൊരു
ഭാഷയും ഭാസുരശൈലികളും;
അപ്രമേയാനഘസൗന്ദര്യചിത്രണ-
മപ്രാപ്യമാണിന്നവയ്ക്കുപോലും!

യുക്തിതൻ, ബുദ്ധിതൻ, വാസ്തവീകത്വമ-
ല്പത്തേജിതമാം വികാരസത്യം.
വസ്തുസ്ഥിതികൾ തന്നത്ഥചലയത്തി-
ലെത്തിനില്ക്കാത്തൊരു പുറംപലതപം
ഉണ്ടതിൻ വ്യാപാരയാനത്തി,ലായതു
കണ്ടിടാൻ കണ്ണുകൾ വേറെ വേണം.
യുക്തി മണലാൽ കയറുപിരിയ്ക്കുവാൻ,
ബുദ്ധി വൻപാറ പിഴിഞ്ഞെടുക്കാൻ,
വൈഭവഗർവ്വത്തിൽ യതിച്ചു യതിച്ചു
വയ്ക്കുന്നൊടുവിൽപ്പകച്ചുനില്ക്കെ,
ഭൂതധിക്ഷിപ്തമായ് മുഖം താഴ്ന്നി-
ന്നാരാൽക്കരയും വികാരമെത്തി,
ഇല്ലായ്മയിങ്കൽനിന്നായിരമായിരം
സ്വപ്നോകരംഗങ്ങളാരചിപ്പു!

എന്തിലും മീതെയൊക്കെയോട്ടയരുവാൻ
ചിന്തകൾക്കൊക്കെച്ചിറകു വേണം!

* * *

സത്യസൗന്ദര്യമേ, നിൻഭക്തദാസൻ ഞാൻ
യുക്തിതൻ ദൃഷ്ടിയിൽ ഭ്രാന്തനായി!
നിത്യപ്രകാശമേ, നിന്റിലലികയാൽ -
ബുദ്ധിതൻ ദൃഷ്ടിയിൽ ഭ്രാന്തനായ് ഞാൻ!
കല്പെറിയുന്ന വിളർത്ത പരിഹാസ -
പൊള്ളച്ചിരികൾതൻ പേക്കുത്തുകൾ!
ഭ്രാന്തൻ ഞാൻ, ഭ്രാന്തൻ ഞാൻ, ഹന്ത, സൗന്ദ
താന്തനാമെന്നെ നീ ഭ്രാന്തനാക്കി! (യ്തുമേ
എങ്കിലും, നീയെന്നിടയ്ക്കു കുമിബ്ഭ്രാന്തിനാ -
ലെൻകരൾ കോൾമയിർക്കോൾവിതെന്നും.

* * *

ഈ നിപുതിക്കൊള്ളലുന്മാദമാണെങ്കിൽ
ഞാനെന്നുമുന്മാദിയായിടാവൂ!!

രൂപാന്തരം

ഒന്നു

കുളിരിളകുമാലോലവായുവോരന്തിയിൽ
'കുസുമ'ജ്ഞാരുമിച്ഛു ഞാൻ വാണിതാ വാടയിൽ-
അതിമധുരമാ രംഗമിന്നമോക്ഷഞ്ചാഴും
പരിമുദുലമാനസം നിറുന്ന് മാമകം.

കുസുമിതലതാളിയാലാപുതാരമ്യയായ്-
കുതുകദസുഗന്ധിയായ് ത്തീർന്നൊരപ്പുവനം
ചാമരചികിരണഗണകനകമയകാന്തിയിൽ-
കുരുകവരമലസതയൊടാടിനില്ക്കുവെ,
അവിടെയൊരു വെൺകുളിർകല്ലിലിരുന്നിത-
ന്നവശിതഹൃദന്തരായ് ഞങ്ങളിരുചരം;
പരിണതശുഭാനുരാഗത്തിൽപ്പൊതിഞ്ഞതാം
പലപല രഹസ്യങ്ങൾ കൈമാറിയങ്ങനെ,
സമയശുകി ഭൂരേപ്പൊന്നുചെല്ലുംവരെ-
സ്സുസുഖമവിടെത്തന്നെ മേവിനാർ ഞങ്ങളും.

അരുണനകലേപ്പോയ്മറഞ്ഞു; വെൺപൂനിലാ-
വമലരചി വീശിപ്പരന്നിതെല്ലാടവും.
അകലെയൊരു രാപ്പാടിയേകാന്തശാന്തമാ-
മതിസുഖദഗ്ദ്ധനം പകന്നു മധുരമായ്.

സന്ദേശസല്ലാപലോലയായേവമെ-
 ന്നരികിൽ വിലസിടമാ ലാവണ്യരശ്മിയെ
 കരിനിഴലിൽ മുട്ടുവാൻ—അയ്യോ, നടുങ്ങി ഞാൻ
 കരൾ പതറിയെങ്ങെൻമനുഷ്യതപമെങ്ങു പോയ്?

• • *

രണ്ടു്

അകലെ,യത, നിങ്ങൾക്കു കാണാം, വിശുദ്ധയാ-
 മവളമരുമസ്ഥിമാടം—മഹാഭീകരം!
 അരുതരുതു കാണുവാൻ, ഹാ കഷ്ടമിന്നെന്നി-
 യ്ക്കുവിടെയെരിയുന്നൊരാസ്സുപണ്ണിദീപാങ്കുരം.

ഉരുക്കിടുകയല്ലിയകുല്ലൊള്ളിലി-
 നൊരു പരമനിർമ്മലപ്രേമാർത്ഥമാനസം?

മതി, കനകദീപമേ, നീ പഴിയ്ക്കാക്കിടം
 മലിനതരമായൊരൻസന്തപ്തജീവിതം!
 ഇതിനൊരുപശാന്തി മറൊന്നാണു,നശയ-
 ച്ചിതയിൽ മമ ചിത്തം ദഹിപ്പിപ്പതെന്നിയേ?
 ഏവിടെ മമ പാതകം മുടിവെയ്ക്കേണ്ടു ഞാ-
 ന,വനിയഭയം തരുന്നില്ലൊരു ദിക്കിലും!

* * *

അയി കനകദീപികേ, ചഞ്ചലജ്ജ്വാലയാൽ
 സ്വയമരികിലേയ്ക്കെന്നെ നീ വിളിയ്ക്കുന്നുവോ?
 ശമി; വരികയായിതാ, നിന്നടുത്തേയ്ക്കു ഞാ-
 നൊരു നിമിഷമെന്നെ നീ കാത്തുനില്ക്കേണമേ!

ശ്ലോകത്തിൽ

കരയുവാൻവേണ്ടിയല്ലിന്നു വന്മതെൻ-
ശവകുടീരമേ, നിന്നരികത്തു ഞാൻ.
അയി നിരഘ, നിന്നാനനദർശന-
മസുഖദായകമല്ലെന്നിജ്ഞപൂയും!
മഹിതശാന്തിതൻ കേന്ദ്രമല്ലല്ലി നീ?
മധുരസംഗീതസങ്കേതമല്ലി നീ?
തവ പരിസരസാഹചര്യം തരം
തകരുമെൻജീവനാശപാസപുഞ്ചനം.
ഉപഹൃതോല്ലാസ, നീയുമൊന്നിച്ചിരു-
ന്നലകിലേയ്ക്കൊന്നു കണ്ണയയ്ക്കട്ടെ ഞാൻ!

* * *

ഋണികജീവിതം സഞ്ജനിപ്പിച്ചിടം
മണിമുഴക്കമതാ, കേൾപ്പു മോഹനം!
ഒരു ചലന,മൊരാലോലശിഞ്ജിതം
പര,മൊരു വെറും മൗനം—നിരാശകം!—
സുലളിതോജ്ജ്വലമാമൊരു മായിക-
ചലനചിത്രപ്രദർശനദർശനം!
അതിനെയെന്തിനനഘമെന്നോതണം?
അതിനെ ഞാനെന്തിനാദരിച്ചിടണം?

നവവികാരങ്ങൾ മൃദുചേർത്തിടമാ
യുവത, കുഷ്ടം, വിളറിത്തണുത്തുപോം;

സ്തംഭചിരലിഖിതവനിനീരലർ-
 ത്തുകവികൾ ചുക്കിച്ചുടുങ്ങിടും;
 പ്രിയസഖാക്കൾ വിമിയും; മനോഹര-
 പ്രണയസംഹാരംഗങ്ങൾ മാഞ്ഞുപോം;
 കനകനാണയശിഞ്ജിതസഞ്ചയം
 കവനവിജ്ഞാനഗാനസമുച്ചയം
 സകല,മെല്ലാം, സമസ്തവും—ദൈവമേ,
 സഹിയുവാൻ—തയ്യാ, മറഞ്ഞിടം!
 മഴ, വെയിൽ, മഞ്ഞു, വന്നിടം, പോയിടം;
 മലർ വിമിയും, കൊഴിയും, നിമന്തരം.
 ഇതിനഖിലം നീ സാക്ഷിയാണെങ്കിലും
 ഇതിലൊരുത്തരവാദിയല്ലൊന്നിലും!
 നിരപ്പ, നിഷ്പക്ഷമെന്തിലും നിൻനില-
 യ്ക്കൊരു ലയാന്തരമേശില്ലാരിയ്ക്കലും!

അലയിക്കുന്നൊരേതഭിമാനവും,-
 മലറിയോടുന്നൊരേതഹങ്കാരവും,
 തവ മുഖമൊന്നു കാണുകിലക്ഷണ-
 മവനമിഴ്ന്നുകയാണി,തെന്തതുതം!
 ഇതിനി,ടുങ്ങിയ നിന്നുക,ത്തിത്രമേൽ-
 പ്പതിയിരിപ്പതേതതുതവിക്രമം?
 ഭവനജന്മമാം സാർവ്വഭൗമത്വമെൻ-
 ശവകുടീരമേ, നിന്റെ പശ്ചാത്താപമോ?
 തവ ഭരണവിധേയമായുഴിയി-
 ലുയരുവതെന്തു മാസൂരവൈഭവം?

ഘങ്കല്പകാന്തി

തണുതണുത്ത നിന്നുകുതലത്തിലെ-
ത്തണലുതന്നെയോ നിത്യനിദ്രാസ്തഭം?
പുരുഷദനവിമോചനാലംബമേ,
പുഷ്പവല്ലിതൻ പൊന്നാല്പാലമേ,
പരമപാവനലോകൈകശാന്തിത-
ന്നു റവൊഴുക്കു നിന്നുള്ളിൽനിന്നല്ലയോ?

അവിടമല്ലല്ലി കർമ്മബന്ധങ്ങൾതൻ
ചുമടിറക്കുന്ന വിശ്രമത്താവളം?
അവിടമല്ലല്ലി ജീവിതം പൂർണ്ണത-
സ്തടിപെടുന്നതാമാനന്ദമണ്ഡപം?
അവിടമല്ലല്ലി ജനാന്തരങ്ങൾ വ-
ന്നഭയമാളുന്ന പുണ്യദേവാലയം?
അവിടമല്ലല്ലിയാത്മസൗഗന്ധിക-
മവിരളാഭം വിരിയു നീകുഞ്ജകം?
അതിനടുമ വഹിസ്തം നിനക്കിതാ,
ഘടയപൂർവ്വമെൻകൂപ്പുകൈമൊട്ടുകൾ!

തകൻ മുരളി

[ആത്മസൂഢത്തായ ശ്രീ: ഇടപ്പള്ളി രാഘവൻപിള്ളയുടെ
ആത്മഹത്യയെ ആസ്പദമാക്കി എഴുതിയ ഒരു ലഘുവി-
ഖാപകാവ്യം.]

നീലക്കുയിലേ നിരാശയാൽ നിൻ-
നീറും മനസ്സുമായ് നീ മറഞ്ഞു.
കേൾക്കുകയില്ലിനിമേലിൽ നിന്റെ
നേർത്തുനേർത്തുള്ള കളകളങ്ങൾ.
ഇന്നോളമീ മലർത്തോപ്പിൽ നമ്മ-
ളൊന്നിച്ചുചേർന്നു പഠന്നു പാടി.
ഇന്നേവമെന്നെത്തന്നിച്ചു വിട്ടി-
ട്ടെങ്ങു നീ,യയ്യോ പറഞ്ഞോളിച്ചു?
കാമനപ്പിഞ്ചിളം പൂക്കുയിലേ,
നീ മമ പ്രാണനും പ്രാണനല്ലേ?
എന്നിട്ടു,മെന്നിട്ടുമീവിധം നീ-
യെന്നെയെന്നേയ്ക്കും വെടിഞ്ഞുവല്ലോ!

* * *

ഞാനിനി വേദനാമഗ്നമാമെൻ-
പ്രാണരഹസ്യങ്ങളൊരൊടോതും?
ഏതൊന്നിൻ സാന്തപനധാരയിലെൻ-
ചേതനാമൃച്ഛകൾ മേലിൽ മുങ്ങും?
എന്തിന്റെ സൗഹൃദച്ചില്ലയിലെൻ-
ചിന്തകൾ ചെമ്പിനിക്കുടുക്കട്ടും?

സങ്കല്പകാന്തി

നൊന്നുനൊന്നയ്യോ, കഴിയണം ഞാൻ
ഘന്ത, നീയില്ല വരില്ല മേലിൽ.

* * *

കക്കയും തീൻ, നീയസ്കമിച്ചു;
ദിക്കുകളെടുമിരുണ്ടു കെട്ടു.
സർപ്പാനുഭൂതിയുമൊന്നുപോലി-
ട്ടുപ്പിധിത്തലിൽ വെറുങ്ങലിച്ചു.
മുന്നിൽത്തണുത്തൊരി മൃഗമെന്നും
കണ്ണീരും മാത്രമേ ബാക്കിയുള്ളൂ.
പൊട്ടിക്കരഞ്ഞുകൊണ്ടിത്തരുവി-
ലൊരൊക്കിതാ, ഞാനിരുട്ടിൽ നില്പു.
അയ്യയ്യോ, മൃച്ഛിച്ചുചിണുപോം ഞാൻ
വയ്യ,വയ്യ,ങ്ങു നീ സൗഹൃദമേ?

* * *

ചിന്തിച്ചിരിയ്ക്കാതെത്തൊടികൊ-
ണ്ടെന്നിനിത്തീക്കടൽ പൊട്ടിവിണു?
ഉജ്ജ്വലസ്വപ്നമേ, നിൻവിയോഗം
മച്ചേതനയ്ക്കൊരു വളുചാതം.
അള്ളിപ്പിടിയ്ക്കുകയാണതിന്റെ
മുള്ളുകളെന്നാത്മനാളികയെ.
കീറിമുറിഞ്ഞതു മാത്രതോറും
ചോരവാക്കുന്നതിലല്ല ഖേദം;
മുന്നേപ്പോൽക്കഷ്ടമീ മന്നിടത്തി-
ലൊന്നിനി നിന്മുഖം കാണാൻപോലും

ഭുസ്സാധമാണെന്ന ചിന്തമാത്രം
 ഭുസ്സാധമാണെന്നിങ്ങൊതു ചെയ്യും?
 അത്രമാത്രം നാമടുത്തുപോയി
 അത്രനാമൊന്നായിച്ചേർന്നുപോയി!
 തമ്മിലറിയാതില്ലിത്ര നാളം
 നമ്മിലൊരൊര രാമസ്യംപോലും.
 നമ്മളൊരുമിച്ചു കൂട്ടുകൂടി;
 നമ്മളൊരുമിച്ചു പാടുപാടി.
 ഇത്രയും കാലം നാം രണ്ടുപേരും -
 മൊറമരത്തിൻ തളിർത്ത കൊമ്പിൽ,
 അന്യോന്യമോമൽച്ചിറകിണക -
 ളൊന്നിച്ചു മേനി പൊതിഞ്ഞുരുമ്മി,
 സസ്തം പ്രേമകഥകളോതി
 സ്വപ്നവും കണ്ടു കഴിച്ചുകൂട്ടി.
 ഇന്നു നീയയ്യോ, ചിറകൊടിഞ്ഞു
 മണ്ണിലെന്തേക്കുമായ് വീണടിഞ്ഞു.
 നീയോടൊരുമിച്ചു മുകമായ് നിൻ -
 വെണ്ണീരടിഞ്ഞ രാമസ്യമെല്ലാം
 നന്നായറികയാൽ നിൻയഥാർത്ഥം -
 വണ്ണം തികച്ചും ഞാനാദരിപ്പൂ.
 മരോരോ കൂട്ടുകാരെത്ര നിന്നെ -
 കുറാംപറകിലുമിന്നുമെന്നും
 മാനവത്താമ, നിന്റെ മുമ്പിൽ
 ഞാനൊരാധാധകനായിരിയ്ക്കും!

സങ്കല്പകാന്തി

എന്നാത്മപുഷ്പാഞ്ജലികൾകൊണ്ടു
നിന്നെ ഞാൻ വാഴ്ത്തും മരിയ്ക്കുവോളം!

* * *

പ്രാണസർപ്പസ്പർശമേ, നിന്നെയോർത്തു.
കേൾക്കേണെന്നും കഴിയണോ ഞാൻ?
അന്ത്യമിമ്മട്ടിലാണെങ്കിൽ മന്നി-
ലെന്തിനായേവം നാം കൂട്ടിമുട്ടി?
നിമ്ബലസ്നേഹാർദ്രനിരദമ,
നിൻമഴത്തുള്ളികളൊക്കെ വറ്റി!
മാമകജീവിതരംഗമേതോ
മായാമരീചിക മാത്രമായി.
ആകില്ലാരിയ്ക്കും നിന്നെയോർത്തു-
ളുകലചിന്തകൾ വിസ്മരിയ്ക്കാൻ!

* * *

താവകജീവിതം മന്നിലുദതാ
ഭാവനപ്പൊൻകിനാവായിരുന്നു.
ഘോരനിരാശയതിൻ മുഖത്തി-
ലോരോ വടുക്കൾ ചമച്ചിരുന്നു.
ആദർശശുദ്ധിയിൽ മുക്കിമുക്കി
നീയതൊരു കൃഷ്ണസിദ്ധിയാക്കി.
എന്തിട്ടവസാനം മൃത്യുവിന്റെ
മുനയിൽ നീ ചെന്നതു കാഴ്ചവെച്ചു.

നിശ്ചയമക്കാഴ്ച കണ്ടു നിന്ന
മൃത്യുവും പൊട്ടിക്കുരഞ്ഞിരിയ്ക്കും.

ഈ മഹാജീവിതം മാഞ്ഞാനരം
 ഭൂമിയും സ്കന്ദിച്ചുപോയിരിയ്ക്കും.
 വിണ്ണിലെത്താരകളൊക്കെയും ക-
 ണ്ണാനിചിറുകിയടച്ചിരിയ്ക്കും.
 അക്കാഴ്ച കാണുകെച്ചരാചരങ്ങൾ-
 ളൊക്കെയും ഞെട്ടിഞൊടിച്ചിരിയ്ക്കും!
 കായായിത്തീരാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ-
 പ്പോയല്ലോ, പോയല്ലോ, പുഷ്പമേ, നീ!
 'നാളത്തെ'യോമൽ 'പ്രഭാത'വുമായ്
 നാകത്തിൽ നീ പോയൊളിച്ചുപല്ലോ!

* * *

നിന്ദുസമുദായനീതിമാത്രം
 നിൻമനോവേദന കുറമാക്കി.
 പാരതന്ത്ര്യത്തിനകത്തതിന്റെ
 പാമര്യം കണ്ടു പകച്ചുപോയ് നീ.
 നിദ്യമാനവനീതികൾ നിൻ-
 ചിത്തം പിടിച്ചു ഞെരിച്ചുനോക്കി.
 ശക്തനായ്ത്തീർന്നില്ല നീയതിനോ-
 ടിത്തിരിപോലുമെതിർത്തു നില്ക്കാൻ.
 നീയാ വിധിയ്ക്കുടൻ കീഴടങ്ങി;
 നീരും മനസ്സോടൊഴിഞ്ഞൊതുങ്ങി.
 അക്ഷയജ്യോതിസ്സണിഞ്ഞു വാനിൽ
 നക്ഷത്രമായ് നീ ലസിയ്ക്കു മേലിൽ!
 വിശപത്തിനാവുകയില്ല നിന്നെ
 വിസ്മരിച്ചിടുവാൻ, വിസ്മയമേ!

* * *

സങ്കല്പകാന്തി

ആദർശശുദ്ധിയിൽ നീ കിളൻ,
ആദർശശുദ്ധിയിൽ നീ വളൻ.
ആദർശശുദ്ധിയിൽ നീ പൊലിഞ്ഞു,
ആദർശശുദ്ധിയിൽ നീ കരിഞ്ഞു.
എന്തെല്ലാ, മാറെല്ലാ, മോതിയാലും
പൊൻതാരമായി നീ മിന്നുമെന്നും!

* * *

നിഷ്ഠുരലോകമേ, നീയിനിയും ,
പശ്ചാത്തപിച്ഛുവാനല്ല ഭാവം.
നിന്മനോവജ്രമെടുത്തു നീയ -
പ്പൊന്നരാജത്തിൻ കഴുത്തരിഞ്ഞു!
വിത്തപ്രഭാവമേ, നീയതിന്റെ
രക്തവുമുറിക്കുടിച്ചു നിന്നു.
നിസ്സഹായതപമേ, നീയതിനെ
നിത്യനിരാശയിൽത്താഴുകൊന്നു.
നാണയത്തുകച്ചെണ്ണിനോക്കി,
പ്രാണനെ പ്രാണനിൽനിന്നുകുറുപ്പി,
ത്രാസുമായ് നില്ക്കുന്നു മാനുഷതപം
ഹാ, സമുദായമേ, നീയളക്കാൻ.
നന്മയും തിന്മയും വേർതിരിയ്ക്കാൻ
നിന്നെപ്പോലുള്ളവകെന്തു കാര്യം?
ആയിരം കൊല്ലം തപസ്സുചെയ്താ -
ലായത്തമാകാത്ത രത്നമല്ലേ,
മിത്യാഭിമാനിയാം നീയെടുത്താ
മൃത്യുവിലേയ്ക്കു വലിച്ചെറിഞ്ഞു?

എന്നിട്ടുമിപ്പൊഴും പല്ലിളിച്ചു-
നിന്നു നീ പിമുപുലമ്പുകല്ലേ?
നിൻനില കഷ്ടമിതെത്ര ഹാസ്യം,-
മെന്നു നീയൊന്നിനി നേരെയൊക്കും?

* * *

ജീവസർവ്വസ്വപരമ, നീ സുഖിയ്ക്കൂ
പാവനസ്വപ്നസിംഹാസനത്തിൽ.
ഇങ്ങനെയൊന്നെ കിടന്നുകൊള്ളു-
മെന്നു മീ നിന്ദുമലിനലോകം.
നിന്ദാത്മശാന്തിയ്ക്കു ചേണ്ടി മാത്രം-
മെന്നു മീത്തൊഴുൻ ഭജിച്ചുകൊള്ളാം.
വെങ്കലം, നീ സൗഹൃദപ്പൊന്നലുകേ,
വെങ്കലം, നീ വിണ്ണിൻ കെടാവിളക്കേ!

മിത്ഥ്യ

ആവശ്യമില്ലിപ്രപഞ്ചത്തിനാരെയും;
നീ വിശ്വസിക്കാത്ത നിയമം മിത്ഥ്യയെ:
ചീറ്റുന്ന പീരങ്കിയുണ്ടകൾക്കിന്നലെ
മാറു കാണിച്ചൊരാ പീരയൊലാക്കട്ടെ—
ജന്മഭൂമതിൻ ജയക്കൊടിക്കൂറുകൾ
നന്മയിൽ മേൽക്കുമേൽച്ചായം പിടിക്കുവാൻ,
നമ്മാളിലാശങ്ങൾ മൊട്ടിട്ട ഹൃത്തിലെ—
ച്ചെന്നിന്നം തപ്പിച്ച നിമ്മലാത്മാക്കളെ—
ഒട്ടും കൃതജ്ഞത കൂടാതെ, യിങ്ങനെയ്തു
കഷ്ടം, മറന്നുകഴിഞ്ഞു പടക്കളം!
വെളിച്ചമാർപ്പില വാസന്തകോകിലം
ഹൃദയപൂർവ്വകം വിതച്ചു കളകളം.
ഇന്നലെച്ചെന്നീർപ്പുച്ചെടിച്ചിലയിൽ
മിന്നിക്കുണ്ടാർ വിടണൊരത്താമിനെ—
ആയിരമിന്ദ്രിന്ദ്രിമങ്ങളെക്കൊണ്ടു—
ത്താനന്ദഗാനങ്ങൾ മുളിച്ചു പൂവിനെ—
കാപ്പതില്ലിന്നുത്സവാനന്ദപൂർത്തിയിൽ
വീഴ്ന്നിട്ടുനില്ക്കുന്നൊരുദൃഢമണ്ഡലം!

വിശ്വം, പുതുതായ്പുതുതായ് വരെയും,
വിസ്മയം, കൈനീട്ടി മാമുക്കളെയും,
കാലം, മൊഴിഞ്ഞിരുന്നീ വെറും മായിക-
ലില നോക്കി സ്വയം പുഞ്ചിരിതുകയും!
നീ വിഷാദിതയായതെന്നിന, വിലയം
കേവലം സ്വപ്നം!—വെറും വെറും വിഭ്രമം!

ആ ഗാനം

കവി:

സുന്ദരചിന്ത കൊരുത്തുതന്ന
മന്ദാരമാലയും ചാത്തി, നിത്യം
നീ തനിച്ചിത്രനാൾ കാത്തുനിന്നു-
തേതിൻസമാഗമമായിരുന്നു.

ഏതേം:

കണ്ണീരിനാൽ ഞാൻ നനച്ചിരുനോ-
രെന്നാശ പൂത്ത വസന്തനാളിൽ,
ഞാനറിയാതൊരു രശ്മിയെന്തെ
പ്രേമപുരസ്സരമുമ്പെച്ചു;
അന്നുമുതൽക്കു നീലങ്ങുനീന്നോ
സംഗീതവുമൊന്നുറഞ്ഞുവന്നു;
എങ്കിലും, കാണാൻ കഴിഞ്ഞതില്ല-
ത്തക്കുകിനാവീനെപ്പിന്നെ വീണ്ടും!
സ്വർഗ്ഗീയമാകുമിഗ്ഗാനമിന്നെൻ
'മൽഗദംമൂലം തകൻപോയി!

ലോകം:

അക്കോകിലത്തിന്റെ ദുഃഖഗാന-
മർമ്മമിയലാത്തതായിരുന്നു;
ഇപ്പോഴൊന്നാരുതാദൾമൊന്നും
നേടാൻ കഴിഞ്ഞില്ലതിങ്കൽനിന്നും!

കാലം:

ആടലിൻ നേർത്ത മനോഹരമാം
മുട്ടപടവുമിട്ടി,ത്ര നാളും
നിൻമുന്നിലാ ലസൽപ്രേമഗാനം
നിന്നിട്ടു,മന്ദപ്രപഞ്ചമേ,നീ
കണ്ടില്ല, കഷ്ട,മതിൻ മിന്നത്ത
ചുണ്ടിൽ വിരിഞ്ഞൊരാ മന്ദമാസം!

നിഴൽ

പൊയ്ക്കായ കാലങ്ങൾ മാമകജീവിത-
സ്വപ്നലതികതൻ പല്ലവങ്ങൾ;
എന്തെല്ലാം നിങ്ങൾ പാഞ്ഞാലു,മുണ്ടവ-
ണ്ണുന്തോ വിശേഷവശീകരതപം.
അല്ലെങ്കിൽ,ലെന്തിനാണെൻമനമങ്ങോട്ടു
ചെല്ലുന്നതെത്ര വിലക്കിയിട്ടും?

ഇടാൻ രാഗം നടിച്ചരികത്തേയ്ക്കു
മാടിവിളിക്കുന്നു ഭാവിയിനെ.
എങ്കിലുമെന്തുകൊണ്ടാണാവോ, തെല്ലൊരു
ശങ്കയെനിക്കുണ്ടുതു ചെല്ലാൻ.
ആയിരം ക്ലേശങ്ങൾ മുന്നിട്ടുനിന്നാലു-
മായവയോടൊക്കെ മല്ലടിയ്ക്കാം;
പ്രേമനിശ്ചിന്ത പുറം നിറഞ്ഞാലും
ധീ മയങ്ങാതെ ഞാൻ പാടുപാടാം.
എൻമനസ്സുനന്ദം നിന്നാലു,തോർത്തിട്ട-
ന്നെന്തെക്കുറിച്ചാരു കേണിടേണ്ട!
എന്നന്ത്യവിശ്രമസ്ഥാനത്തിലാരുമൊ-
രെന്നുവിളക്കും കൊളുത്തിടേണ്ട!
—ആനന്ദലോകമേ, നീയെന്തിനോക്കണം
ഞാനാകും തുച്ഛദൃസ്സുപുച്ഛചിത്രം?

വെറും സ്വപ്നം

പാഠാകെ മദമുണൻ—വിണ്ണിൽ
വാടലകാന്തി കിളൻ.

പാപാധകാരമകൻ—മന്നിൽ
പാവനപ്രേമം പരൻ.

യാതനയെല്ലാമൊഴിഞ്ഞു—ലോകം
ഗീതാത്മകമായ്ക്കഴിഞ്ഞു.

ചിന്താഗ്നി കത്തിപ്പൊലിഞ്ഞു—ചിത്തം
മദമാസത്തിലലിഞ്ഞു.

ശശപത്പ്രണയവിചാരം—ചാന്തി
വിശ്വസമാധാനമാരം.

കേൾക്കുന്നതില്ല ശകാരം—ആരു—
മോക്കുന്നതന്യോപകാരം!

എല്ലായിടത്തും വെളിച്ചം—കാണ—
ന്നല്ലാസത്തിന്റെ തെളിച്ചം.

ഭദ്രമിക്ഷമുപയം—ഇതിൽ
യുദ്ധമെന്നില്ലാരു ശബ്ദം.

ഏങ്ങുമൊരോംകാരഘോഷം—കേൾക്കാ—
മെന്നെന്തിതെന്തു വിശേഷം?

എന്തൊരു ഭാഗ്യപ്രഭാവം—ആർ—
മെന്നൊരു സൗഹൃദഭാവം!

സങ്കല്പകാന്തി

ജീവിതം ശോകാപ്തമല്ല—കരു
ജീവിയും നിസ്സാരമല്ല.
നാനാത്വം പാടേ മറന്നു—ലോക—
മേകമാം സത്തയിൽ നിന്നു.
ചിത്തങ്ങൾ തമ്മൽപ്പുണർന്നു—ദിവ്യ—
സത്യസൗന്ദര്യം നുകർന്നു.
എല്ലാം സുഖത്തിൻ മുക്തരും—എങ്ങ—
മില്ല ദുഃഖത്തിൻ തിമിരം.

*

*

*

ക്ഷീണമനസ്സേ, വിചിത്രം—എന്തെ—
ക്കാണിച്ചതെന്തിനിച്ചിത്രം?
ഇല്ലതിൽ വാസ്തവചിഹ്നം—കുന്നു,—
മെല്ലാമൊരോമനസ്സുപപ്പം.
മായികം, മായികം, കഷ്ടം—ഇതു
മായുന്നതെന്തൊരു നഷ്ടം!
ഞാൻ കണ്ടതെന്തൊരു ലോകം!—അയ്യോ!
ഞാൻ കണ്ടതെന്തൊരു നാകം!
പാവനമാകുമിസ്സുപപ്പം—എന്നി—
പ്പാരിൽപ്പരമാർത്ഥമാകും?
അസ്സുപ്രഭാതത്തിൻ മുന്നിൽ—മദി—
യാക്ഷിയടഞ്ഞെങ്കിൽ മന്ദിതം!

എന്റെ ഗുരുനാഥൻ

നകവും തോളത്തേന്തിക്കാളയ്ക്കുചിൻപേ പോകും
സുകൃതസ്വപരൂപമേ, നിന്നെ ഞാൻ നമിക്കുന്നു.
പൊരിവെന്തലിലീ നിന്റെയുഗ്രമാം തവസ്സല്ലേ
നിറയെക്കുതിർക്കലേ ചൂടിപ്പു നെല്ലാടത്തേ!
മണ്ണിൽനിന്നുയർന്നു നിൻദയാവാത്സല്യങ്ങൾ
കണ്ണഞ്ചും മരതകപ്പച്ചയിൽപ്പവിഴങ്ങൾ!
താവകത്യാഗം താലികെട്ടിക്കാതിരുന്നെങ്കിൽ
ഭൂവിലൈശ്വര്യം ചുമ്മാതിരുന്നു നമഃപുനേ!
ഇന്നുവരും സുമംഗളയായിതാ വരികളിൽ -
പൊന്നണിത്തരിവള കിലുകിക്കളിക്കുന്നു.
കുഞ്ഞാറാക്കിളികളെക്കൂടിയും കൂകിച്ചല്ലോ
നെഞ്ഞലിഞ്ഞുതിരുന്നിൻ കനിവിൻ നിശ്വാസങ്ങൾ!
തത്തകൾ പച്ചച്ചിറകടിച്ചു, പാടത്തു നി-
ന്നത്തമഗുണങ്ങളെ നിതരാം കീർത്തിക്കുന്നു;
ചെണ്ടുകൾ നിൻമാനസം വിടർത്തിക്കാണിക്കവേ
വണ്ടുകൾ മൂഴ്ന്നിതാ നിന്നുപദാനം മേന്മേൽ;
എന്നിട്ടും, ലോകംമാത്രം കണ്ണടച്ചിരുന്നുകൊ -
ണ്ടിന്നിതാ, കഷ്ടം, നിന്നെ മട്ടിപ്പു ദയാഹീനം;
നിവ്യാജസ്തോത്രത്തിന്റെ വെളിച്ചം വിതയ്ക്കുന്ന
ദിവ്യതാപസ, നീയാണെന്നുമെൻ ഗുരുനാഥൻ.

മഹാർജകീയകലാശാലയിൽ

മുശലവിശാലഹൃദയപ്രതീക്ഷയിൽ
മുക്താഭിഷിക്തമഃയ്ത്തീർന്നൊരൻയഃപനം
നിത്യനിരാശയിലാഴ്ന്നി, നിശ്ശബ്ദമാ-
നിസ്തുലസ്വപ്നമകനുപോയെങ്കിലും,
കാർഷ്വപാശീനം പുളകം പൊടിപ്പിത്-
പ്ലക്ഷാലമെത്തിച്ച പൊന്നോണനാളുകൾ!
ഇല്ല, മറക്കില്ലാരിക്കലും, നിന്നെ ഞാ-
നല്ലസൽസൽകലാശാലേ, ജയിക്കൂ നീ

തിരുമുൽക്കാഴ്ച

ഒമ്പ്

ആരുമറിഞ്ഞിടാതെൻജീവിതത്തിലേ-
യ്ക്കാരാൽ നടന്നു വരുന്നവളാരു നീ?
പേർത്തു,മെൻചിത്തം തുളുമ്പിടുമാറതാ,
കേൾപ്പു നിൻ നേരിയ കാൽച്ചിലമ്പൊച്ചുകൾ!
നെഞ്ചിടിപ്പോരുംമാറെത്തുന്നു ചാരെ, നിൻ-
ചഞ്ചലവസ്ത്രാഞ്ചലസപനവീചികൾ!
ചിന്നിപ്പരക്കുന്നു മജ്ജീചനാളത്തിൽ
നിൻനൈടുവീപ്പിൻ സുഗന്ധലഹരികൾ!—
—ആരു നീയുജ്ജ്വലജ്യോതിർവിലാസമേ
ആരു നീ,യുൽക്കടപ്രേമവിശാലമേ?

രണ്ടു്

ഇത്രയും കാല,മെൻചിന്തകൾക്കപ്പുറ-
ത്തജ്ഞാതയായ് നിന്നൊളിച്ചുകളിച്ചു നീ!
അങ്ങിങ്ങു കണ്ടു മൽസപര്യരംഗങ്ങളി-
ലവ്യക്തമായി നിൻകാലടിപ്പാടുകൾ!
അപ്പാദമുദ്രകൾ ചുംബിച്ചു, നിന്നെയോ-
ത്തത്ര നാളൊരയ്ക്കിരുന്നു കരഞ്ഞു ഞാൻ!
എൻനിഴലിന്റെ പുറകിൽ മറഞ്ഞുനി-
ന്നെന്നിനോ, നിന്നെ ഞാൻ കാത്തു പലപ്പൊഴും!

സങ്കല്പകാന്തി

ഏകിലും, നിന്നെ ഞാനത്രമാത്രം ഭജി-
ച്ചെകിലും, വന്നില്ല, വന്നില്ലടുത്തു നീ!

മുൻ്

പോയിക്കഴിഞ്ഞു, വസന്തഘോരമന്തങ്ങൾ;
പോയിക്കഴിഞ്ഞു, ഹാ, പുഷ്പനിലാവുകൾ!—
ഇത്തിമിരാപ്തചന്ദാനനിശയിലോ
കഷ്ടം, വരുന്നതെൻപുല്ലുടിലികൾ നീ?
ഏകാന്തതയുമിരുട്ടമല്ലാതൊന്നു—
മേകാൻ നിനക്കില്ലിവിടെയിന്നോ, മനേ!
അല്ലിളൊരാഴ്ത്തിരിയ്ക്കുകയാണു ഞാ—
നില്ലിങ്ങൊരു കൊച്ചുമൺവിളക്കുകിലും!
നിന്നെ, സ്നേഹഭരണ, മാമകജീവിത—
സ്വന്ദങ്ങളാൽ സ്വയം സ്വാഗതംചെയ്തു ഞാൻ!

നാലു്

ഒന്നുമില്ലെങ്കിലും, മേകുവാൻണ്ടെന്നി—
യ്ക്കെന്നെ നിനക്കുൻ വിനീതോപഹാരമായി!
മജ്ജിവിതത്തിലെസ്സർവ്വരഹസ്യം,
മുജ്ജപലത്തായ മൽസ്വപ്നസാമ്രാജ്യം,
മാമകഹൃദിയിലാദിശതങ്ങളും,
ഹാ, മമ പ്രേമവും—എന്നുവേണ്ടോ, കൈയും
ഞാനെന്നൊരൊന്നിലടക്കി, നിൻകാല്ക്കൽവെ—
ച്ചാനന്ദദേ, വന്നെതിരേല്ല നിന്നെ ഞാൻ!
കണ്ണിരിൽ മുക്കി ഞാൻ കാഴ്ചവെച്ചിടുന്നൊ—
രെന്നുപഹാരമിതംഗീകരിയ്ക്കു നീ!!

വിശുദ്ധരശ്മി

ഒന്നാം

മഞ്ജരിതമായ്ത്തീൻ മച്ചിത്ത-
കുഞ്ജകുത്തിനതിഥിയായ്,
ഏതു ഗന്ധർവ്വഭൂവിൽനിന്നേവ-
മേകയായ്പ്പറഞ്ഞെത്തി നീ?
ഗാനലോലുപേ, നിന്മനോഹര-
പ്രാണമഷ്ടദാലാവനം
ഇത്ര നാളം നുകർന്നിരുന്നതേ-
തച്ചുനീയവുദാവനം?

ഭഗവതോദഗതങ്ങളാൽ, ദുഃഖ-
ലഗനമായ മഞ്ജീചിതം,
മംഗളോന്മാദമാധുരികളിൽ
മുങ്ങിനില്ക്കുമാറങ്ങനെ,
അപ്രതീക്ഷിതേ, വന്നുണഞ്ഞിതൊ-
രപ്പരസ്സിനെപ്പോലെ, നീ!

രണ്ടാം

മഞ്ഞിൽ മുങ്ങിക്കുളിച്ച ഘോരന്ത-
മഞ്ജു ചന്ദ്രികമാതിരി,
ഘന്ത, മന്മനം ഞാനറിഞ്ഞിടാ-
തെന്തിന്നേവം കവൻ നീ?
നിമ്നലേ, മമ ജീവനെന്നതിനു
നിവൃത്തിയിൽപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു നീ?

സങ്കല്പകാന്തി

വിണ്ണിൽ നീളെച്ചരിക്കയാണൊരു
പൊന്നുകിൽത്തേരിലേറി ഞാൻ,
മന്ദിയാതെ നിനക്കൊരോമന—
ചൂന്ദനത്തണൽ തേടുവാൻ!—
ലോലതാമകപ്പൂക്കളാലൊരു
മാല കോർക്കുകയാണു ഞാൻ,
വാടിടാതെന്നും ഹാ, നിനക്കു നിൻ
വാർക്കുഴൽക്കെട്ടിൽ ചൂടുവാൻ.
മാരിവില്ലുകൾ പൂക്കുമാ നീല—
മാമരത്തളിച്ചില്ലയിൽ,
ചേണെഴുമുഞ്ഞാൽ തീർക്കയാണൊരു
വേണുസംഗീതംകൊണ്ടു ഞാൻ,
ഹൃല്ലയുവനേ, ഹാ, നിനക്കെന്നു—
മുല്ലസിച്ഛിരുന്നാടുവാൻ!—
പ്രാണസുസ്ഥിതംകൊണ്ടൊരു കൊച്ചു—
വീണ നിർമ്മിക്കുകയാണു ഞാൻ;
ഭാവുകാസ്സഭേ, ഹാ, നിനക്കെന്നു—
മാവിലേതരം പാടുവാൻ!—
മാമകോദൃമം പാഴിലായ്പ്പോയാ—
ലോമനേ, നീ പൊറുക്കണേ!
എന്തെന്നേയ്ക്കുമായാ നിമേഷത്തിൽ—
ത്തന്നെ,യെന്നെ മറക്കണേ!

മുൻ

തണ്ടുലഞ്ഞു തഴുകിടാം തമ്മിൽ
രണ്ടു ജീവിതച്ചെണ്ടുകൾ,

കർമ്മബന്ധത്തിൻ കാരാലീ ലോക-
സുന്ദരാരാമവീഥിയിൽ!

ആത്മരാഗചരാഗസൗരഭം
വാർത്തു ചാർത്തവ നില്ക്കുവെ,
മന്ത്യനീതിതൻ കാളമേഘമൊ-
ന്നെത്തിടുമിടിവെട്ടുമായ്,
ഞെട്ടി മാറി ഞൊടിയ്ക്കുകത്തവ
ഞെട്ടടൻടിഞ്ഞീടുചാൻ!
എന്തതിൽനിന്നു നേടിടുന്നു നീ
ഹന്ത, നിഷ്ഠൂരലോകമേ?
നീതിതൻ ശൂരവജ്രവുമായി
നീയടക്കാതിരിയ്ക്കിലോ,
ചേലെഴും സൽഫലങ്ങളായവ
നാളെ നിൻമുന്നിൽ നിന്നിടാം;
സ്വാന്തജമാം നിൻതപ്തതൃഷ്ണയ്ക്കു
സാന്തപനാമൃതമേകുചാൻ!

നാലു^o

അല്ല, തങ്കംചുരണ്ടു താജണ്യ-
മല്ല,തിൻ മായികാഭയാൽ,
കാണിപ്പോലും കചന്റെടുത്തതെൻ-
മാനസമേവ,മോമലേ!
മങ്ങിപ്പോം ബാഹ്യമോടിയിൽക്കണ്ണു
മഞ്ഞളിക്കുവോനല്ല ഞാൻ!

സങ്കല്പകാന്തി

നിനുവെത്തു ഞാൻ കാൺമതുണ്ടോ, ത
നിമ്മലാത്മപ്രഭാങ്കുരം;
മോദദാവാച്യമാമതിൻ മതി-
മോഹനോജ്ജ്വലരശ്മികൾ,
കന്നിനൊന്നായണത്തു, മന്മന-
സ്സന്ദനംതോറുമിങ്ങനെ,
അപ്പുണ്യം ചെയ്തയാണു, നേരിയോ-
രതൂതാവഹാമന്ത്രണം:—
“മുക്തിയാണവൾ, ശുദ്ധിയാണവൾ,
മുഖ്യസംഗീതമാണവൾ!”

അഞ്ചു°

അന്ധകാരത്തിൽനിന്നുയരുന്നി-
തന്തിവാനിലഭസ്യതി:
ഉത്തമപ്രണയോജ്ജ്വലാദർശ-
മത്തല്ലജംമാതിരി!—
രാഗസൗമഭസാഗ്രമാം മഹാ-
ത്യാഗകോരകംമാതിരി!—
സ്വപ്നചിന്താവിശുദ്ധിതൻ ലസൽ-
സ്വപ്നബുൽബുദംമാതിരി!—

കന്യതിൻ നേരേ നോക്കുമ്പോഴേയ്ക്കും
കൺമണി, നിന്നെയോർപ്പു ഞാൻ!

ആറു°

താവകദ്ധ്യാനശുദ്ധിയാൽപ്പോലും
ദേവനാവുകയായി ഞാൻ!

സങ്കല്പകാന്തി

മൃത്യുസാമ്രാജ്യസീമയെപ്പോലും
ധിക്കരിച്ചിപ്രഭാങ്കുരം,
നിന്നെയും ചിരഞ്ജീവിയാക്കാവൂ
വെൺമയൂഖമതല്പിക്കേ!

ചിതറിയ ചിന്തകൾ

ഞാനറിഞ്ഞിടാതെ, രഞ്ഞൊടിയ്ക്കുള്ളിലെ-
ങ്ങാനന്ദദേവതേ, നീ മറഞ്ഞു?

*

*

*

ചൊല്ലുകൻകാലഃമ, നീയെന്നെക്കാണിച്ചു-
തെല്ലാ, മൊരു വെറും സ്വപ്നമാണോ?
തെല്ലിടയെന്തിനെൻ ചുറ്റും, മാനേരിയ
മല്ലികാസുരഭം വാരിവീശി?
വാനിലപ്പൊന്നു കിഴങ്ങേരിചിരുന്നു ഞാൻ
വീണവായിയ്ക്കുകയായിരുന്നു;
താരാട്ടം പാടി ഞാൻ താരാജ്ഞികളെ-
ത്താലോലിച്ചീടുകയായിരുന്നു;
പ്രേമസുരഭിലചിന്തകൾകൊണ്ടു ഞാൻ
പൂമാല കെട്ടുകയായിരുന്നു;
കോമളസ്വപ്നങ്ങൾ കണ്ടുകണ്ടങ്ങനെ
കോൾമയിർക്കൊള്ളുകയായിരുന്നു!—
എന്തെ നീയെന്തിനു നിത്യം വീണ്ടുമീ
മണ്ണിലേയ്ക്കേവമടിച്ചു വീഴ്ത്തി?
ഹന്ത, നീയിത്ര കഠിനമായ് ശിക്ഷിയ്ക്കാ-
നെന്നുചരാധം ഞാൻ ചെയ്തുതാഴോ!

*

*

*

ആനന്ദദേവതേ, പോയില്ല നീയെങ്കിൽ
 ഞാനൊരു താരമായ് മിന്നിയേനേ!
 അല്ലെങ്കിലെ, നീന നീന്നെപ്പഴിയ്ക്കുന്ന
 തല്ലലാണെന്നെൻറ വീഛാരരംഗം.
 എന്നുമിരുണ്ടോരതിനെൻറ കാരാഗൃഹം-
 തന്നിലി, രമ്പഴിക്കെട്ടിനുള്ളിൽ,
 മുറും ചിറകടിച്ചാത്തു പടയ്ക്കണം
 മുക്തികിട്ടാതെ മത്തപ്പ ചിത്തം!
 എന്തിനും, കഷ്ടം, കൊതിയ്ക്കുന്ന പാഴില-
 ത, നീച്ചകുപ്പിനെയുമവയ്ക്കേൻ?

* * *

ഇല്ലില്ല, ലോകമേ, നിന്നോടൊരിയ്ക്കലും
 ചൊല്ലില്ല ഞാനൊരു നന്ദിപോലും!
 വേണെങ്കിലെന്നെ നീ മേലിലുമിങ്ങനെ
 വേദനിപ്പിച്ചു രസിച്ചുകൊള്ളൂ!
 ഹാ, നീനെൻറ കൈയിലെക്കുളിർത്ത മുളളൊക്കെയെൻ-
 പ്രാണനിൽക്കുത്തിത്തറച്ചുകൊള്ളൂ!
 എന്തിട്ടും പോരെങ്കിലെ, ന്ജീവരക്തത്താൽ
 നിന്നുന്തദ്ദാഹം കെടുത്തുകൊള്ളൂ!
 എന്നാലും, മില്ല, ഞാൻ വന്നിടകില്ല, നിൻ-
 മുന്നിലൊരു വെറും ഭിക്ഷുവായി!—
 നിന്നനുരമ്പയ്ക്കു കാണിയ്ക്കുവെണ്ണുവാൻ
 നിമ്മിച്ചു കൂപ്പുകൈമൊട്ടുമായി!

* * *

അല്പനാളെന്നെച്ചുഴന്നുനിന്നീടിനോ-
 പ്പെരിഭവഷ,മതെങ്ങു പോയി?
 മായാമയുഖവലയമതെന്തൊരു
 മാനസാകഷ്കശ്രീവിലാസം!
 ചിന്തിച്ചിരിയ്ക്കാത,രഞ്ഞൊടിയ്ക്കുള്ളില-
 തെന്തിനെൻജീവനിൽ വെള്ളവീശി?
 ചിന്തിച്ചിരിയ്ക്കാത,രഞ്ഞൊടിയ്ക്കുള്ളില-
 തെന്തിനു വീണ്ടും പറന്നുപോയി?
 സ്വപ്ന,മതേതോ സുമഭിലസുന്ദര-
 സ്വപ്നം!—ചവലചലനചിത്രം!
 ആ മഴവില്ലിനെ,യാ മണിനാദത്തെ,
 നീ മിത്ഥ്യഭാവനേ, നിത്യമാക്കി:
 എന്നിട്ടി,രുട്ടിലിവിടെത്തനിച്ചു നീ-
 യെന്നെ വിട്ടിട്ടു, നിൻഃതാണി നീക്കി!
 പോകായ്ക്ക, പോകായ്ക്ക,നെത്ര ഞാൻ കേണിട്ടും
 നീ കനിഞ്ഞീലെന്നിൽച്ചൊറുപോലും!
 എല്ലാം കിനാവുകളെ,ല്ലാം നിഴലുക-
 ളെ,ല്ലാം മരീചികാവീചികകൾ!
 ഇങ്ങനെയൊന്നെങ്കിലയ്യോ, ജഗത്തിതി-
 ലെങ്ങനെ,യെന്തിനെ, വിശ്വസിയ്ക്കാം?

* * *

എന്തിനീ ലോകം വിചാദകലുഷ,മെൻ-
 ചിന്തേ, നിൻവാതിൽ തുറന്നു നലകൂ!
 കുന്നു ഞാൻ പോകട്ടേ വീണ്ടുമസ്സങ്കല്പ-
 നന്ദനത്തോപ്പിലെപ്പുന്തണലിൽ!

മത്സ്യന്റെ നീതിതന്നെയാസങ്ങളും,
മദ്വിതന്മാരുടെ ഗൽഗദവും,
എത്തർത്തൊരാ നല്ല നാട്ടിൽ, ഞാൻ സൈപരമാ-
യിത്തിരിനേരമിടുന്നിടത്തേ!

എന്നെ നീ മാടിചിളിയിക്കാലോ, ലോകമേ,
നിന്നുസവങ്ങളിൽ പങ്കുകൊള്ളാൻ!
എന്നെ നീ നിന്നു വിലക്കൊല്ലേ, കലമേ,
മുന്നോട്ടു പോട്ടെ ഞാൻ രാഗമുകൻ!

*

*

നിസ്സീമശക്തമാണെന്നഭിമാനിപ്പൂ
നിസ്സഹായതപമേ, നിഷ്ഠലം നീ!
ഹന്ത, കെല്പില്ലാരു നേരിയ കാരോടി
മൺതമിടുകൊട്ടയ്ക്കെതിർത്തുനില്ക്കാൻ.

*

*

*

എല്ലാം മറയ്ക്കുന്ന ലോകമേ, നീയൊരു
വല്ലാത്ത നാടകശാലതന്നെ:
നിന്നുകത്തുള്ള നടന്മാർ പൂഴ്കളാ-
ണെന്നാകിലെന്ത, പൂഴ്കൾപോലും
കുന്ദ മരൊന്നിനെ വഞ്ചിച്ചു വഞ്ചിച്ചു
തന്നഭിലാഷങ്ങൾ നിർവ്വഹിപ്പൂ!
എന്നിട്ട, തോരോന്നും തൻജയപ്രാപ്തിയാ-
ണെന്നഭിമാനിച്ചുഹങ്കരിപ്പൂ!

*

*

*

ശക്തൻപോൽ മാനവൻ, ദുഷ്ടൻപോൽ മാന
സത്യമാരാഞ്ഞുപോം ബുദ്ധിമാൻപോൽ! [വൻ,

സങ്കല്പകാന്തി

സ്വന്തം സിരകൾ തുടക്കാനവന, നൃ-
ജ്ഞാചിന്ദ്ര ചോര കുടിച്ചുവേണം;
പോരേ?—നിത്യഷ്ടമാമിത്തരം ഹിംസതൻ
പേരോ 'വിജയ'മെന്നാണുപാലും!
ആദർശ, മാദർശം!—ലോകത്തിലാ മണി-
നാദം മുഴങ്ങിയിട്ടെന്തു കാര്യം?

* * *

നിത്യം കപടമേ, നീയല്ല സിദ്ധ നിൻ-
നിസ്തുലരത്നസിംഹാസനത്തിൽ:
തെണ്ടിത്തിരിയുന്ന പാശ്ചാത്യ രചിതചി-
ലിണ്ടലാടോരാരോ സൽഗുണങ്ങൾ
ആത്മാത്മഭരത, നീയവസ്ഥയല്ല ശി-
ലാദ്രുതേ, നീ വെറും ഭിക്ഷുമാത്രം!
കൈക്കമ്പിൾ കാട്ടിച്ചെന്നോരോ പടിയ്ക്കലും
നിലുണ്ണും മേലും നിരാശൻ നിങ്ങൾ:
എന്നാലു, മയ്യോ, നിറയില്ലൊരിയ്ക്കലും
നിങ്ങൾതൻ കൈയിലെഴുത്തുപാത്രം!

* * *

മധ്യകമാകുമൊരാത്മാത്മതയുടെ
മാരിവില്ലൊന്നു മുഖത്തു ചാർത്തി,
കാകോളമുള്ളിൽത്തുളുമ്പിടും കർക്കശ-
കാളാംബുദങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ദിക്കിൽ
മിന്നുന്നൊരേതേതു വിദ്യുല്പതികയ്യ-
മങ്ങനെതന്നെ പൊലിഞ്ഞുപോണം!

മിന്നാമിനുങ്ങുകൾ മിന്നിയാൽ നീങ്ങുമോ,
മണ്ണിൽ നിറഞ്ഞീടുമന്ധകാരം?

ലോകപ്രശംസതൻ മുറുച്ചെടിക്കാട്ടിൽ നി-
യേകനായത്രയലഞ്ഞു ചുറ്റി?
എന്നിടം, ദിഗ്ഗമദിഗ്ഗങ്ങളായിരം
വെന്നിടം, നീ കഷ്ടമെന്തു നേടി?
സ്തീതപ്രതാപം വിരൽത്തൂമ്പാൽ നിർമ്മിച്ചോ-
രേതോ ചില ജലരേഖമാത്രം!
നേരിട്ടതു നോക്കിപ്പുഞ്ചിരിക്കൊള്ളൂന്ന
ചാരത്തു നില്ക്കും ശവകുടീരം!

* * *

അത്രയ്ക്കുസഹ്യമാമായിരം ചിന്തക-
ളൊത്തുചേർന്നുനമനം നീറിടുമ്പോൾ,
ഏത്ര തുടയ്ക്കിലും തോരാതെ പിന്നെയും
തപ്പാശു കണ്ണിൽ തുളമ്പിടുമ്പോൾ,
കൂരിരുൾ മുട്ടുമെൻ ജീവിതചീമിയി-
ലാരൊരു സാന്തപനരശ്മി വീശും?
ആലംബഹീനൻ ഞാന, യോ, ജഗത്തിതി-
ലാവാൽ വന്നാരെന്നെയുദ്ധരിയ്ക്കും?

* * *

തോടും പുഴകളും പിന്നിട്ടൊരായിരം
കാടും മലകൾക്കും ദൂരെയെങ്ങോ,
ഉന്നതസൗഭാഗ്യശൃംഗത്തിൽ മിനുമ്പോ-
ളെന്നെയൊന്നോക്കുമോ, നിർമ്മലേ നീ?

സങ്കല്പ കാന്തി

ഇല്ല, നീയൊക്കുകയില്ല, നിന്റെ കിപ്പു-
മില്ലതിലേതും പരിഭവവും!
ഒന്നിച്ചു തോളിപ്പിടിപ്പിച്ചു നടന്നവ-
ന്യരായ് മാറുന്നതാണു ലോകം!—
ഒന്നിച്ചൊരാത്മാവിലൊട്ടിപ്പിടിപ്പിച്ചവ-
രന്യന്യം ഹിംസിപ്പതാണു ലോകം!—
കുക്കയെക്കുടുകുക്കും മാണിക്കമാക്കുവാൻ,
കുക്കയായ് മാണി കുക്കല്ലു മാറാൻ,
കെല്ലെഴും കാലമേ, ചിന്തിക്കുംതോറുമ-
ത്യതുതമാണു നിന്നിന്ദ്രജാലം!

*

*

*

ആനന്ദദേവത, നീ പോയ നാൾ മുതൽ
മാനസത്തോപ്പിളിരുട്ടു മുടി.
'അന്നു നീ കണ്ട സുരഭിലസുന്ദര-
ളൊന്നൊന്നായൊക്കെക്കൊഴിഞ്ഞുപോയി.'
മേലിലപ്പുവനം പൂക്കണമെങ്കിൽ നിൻ
കാലടിപ്പാടുകൾ ചൂടി വേണം!
നിന്നാഗമവും കൊതിച്ചു ഞാനിങ്ങനെ
നിന്നിടുമെന്നമിശ്ശുരിരുളിൽ!
വല്ല കാലത്തു, മതിലൊരു നേരിയ
കൊള്ളിയാൻ വീശില്ലെന്നാക്കറിയാം?

*

*

*

ശീതോഗ്രവാതമേ, വഷ്ടമണഞ്ഞത്ര
വേതാളതാണ്ഡവമാടിയാലും,

കട്ടേറെ ഭൂരേഖ്യാകിലായിടുമോ
മൊട്ടിടം മുശലവസന്തമാസം?
ശാശപതശാന്തി നിനക്കിതാ, നേരത്തേ -
നാശപസിച്ചാ,നന്ദദേവതേ, ഞാൻ!

ലതാഗീതം

പ്രേമത്തിൻ സുരഭിലസപരപ്പുണ്ഡം ചിന്തിച്ചിനി-
കാമമുഖസന്തമേ, വന്നാലും, വന്നാലും നീ!
തിങ്ങിടം വികാരത്തിൻ ജ്വലണത്തിനാലൊച്ച
പൊങ്ങിടുന്നില്ലല്ലോ, ഞാനെന്തു ചെയ്യട്ടേ നാഥാ!
അങ്ങയെ ദൂരത്തെങ്ങോ കണ്ടപ്പൊഴേയ്ക്കുതന്നെ-
യിങ്ങിതാ, പുളകത്താൽ മൊട്ടിടാൻതുടങ്ങി ഞാൻ!
അവിടുന്നിനിയെങ്ങാനെന്നടുത്തെത്തിപ്പോയാ-
ലമിതോന്മദത്താലെൻകാലുറയ്ക്കാതായാലോ!

*

*

*

കണ്ടിട്ടുണ്ടവിടുത്തെപ്പലപ്പോഴും ഞാനിപ്പു-
ച്ചെണ്ടണിത്തോപ്പിൽ, കൈച്ചുരുന്നായിരുനപ്പോൾ;
അന്നെന്നെ, കരയര വാത്സല്യം വഴിയുന്ന
കണ്ണിനാൽ നോക്കും നോട്ടമിപ്പോഴും ഞാനോക്കുന്നു.
കാണാറുണ്ടോ നോട്ടത്തിലെന്നും ഞാനൊരു നേർത്ത
വേണുഗാനത്തിൽപ്പൊതിഞ്ഞുള്ളതാമേതോ നാകം.
ഈ നാകം സ്വാത്മത്തിന്റെ ധൃമിക മൂടിടാത്ത-
താണെന്നു കാണാമാക്കുമൊരനോട്ടത്തിൽത്തന്നെ!
അപ്പൊഴൊക്കെയും, ഞാനൊരോമനത്താൽപയ്യത്തിൻ
സപരപ്പുഞ്ചിറകടിമെങ്ങോട്ടോ പറന്നുപോം!
എന്താണെന്നറിയുവാൻ കഴിയാത്തേതോ സുഖ-
ചിന്തയിലലിഞ്ഞലിഞ്ഞിരിയ്ക്കും ഞാനെപ്പോഴും!

എന്നൊട്ടൊട്ടനഭാവം കാണിച്ചുകൊണ്ടെന്നെല്ലാം
നിന്നിടാറുണ്ടെൻമുമ്പിലാദ്യം വസുമതി.
പ്രാണനപ്രേമാമൃതമാദ്യമായ് നകുരുമ്പോൾ
കാണുന്നതെല്ലാം തോന്നും കവിതാമയമായി!

* * *

സങ്കല്പം, നേർത്ത മൂടൽമഞ്ഞിനാൽ മൂടപ്പെട്ട-
തെങ്കിലു,മെന്നിങ്ങായി മറ്റൊരു ലോകം നല്കി.
അതിൽ ഞാനെന്നെത്തന്നെ നിശ്ശേഷം മറന്നു,തോ
കൊതിതൻ തുഞ്ചത്തിരുനൈപ്പൊഴുമുത്താലാടി!
അകക്കാതിയെന്നാണെന്നുമെന്തിനാണെന്നും മറ്റും
തർക്കിയാണെന്നോടു ഞാനുദ്യമിച്ചിലെന്നാനും!
മുകുടായിരിയ്ക്കാനാണിപ്പോ,മാകയാൽപ്പക്ഷേ
ലോകത്തിൻ ന്യായവാദം പ്രേമത്തെത്തോല്പിച്ചേയ്ക്കാം;
എന്നാലും, ജയക്കൊടി ഭൂതത്തെയ്ക്കൊരിങ്ങൊട്ടി-
ച്ചെന്നതിൻ കവാടത്തിൽ കാത്തുനില്ക്കുന്നു ലോകം,
വളരാനാ,നന്ദിയാൻ, മാപ്പേകാൻ, മറക്കുവാൻ,
പുളകം പൂശാൻ, ജീവനുണരാൻ —ജീവിയ്ക്കുവാൻ!

* * *

ലോകത്തിലെൻജീവിതസിദ്ധികളെല്ലാമൊന്നി-
ച്ചേകുകേന്ദ്രത്തിൽ സ്വയമുല്പിച്ചു നില്ക്കുന്ന ഞാൻ.
ഇന്നിയില്ലെൻറതായിട്ടോതുവാണെന്നിങ്ങൊന്നും,
പ്രണയം തുളുമ്പുന്നൊരൈൻമനസ്സൊന്നല്ലാതെ!
അതിനെപ്പുഷ്പിപ്പിയാനക്കളിർകരങ്ങളാ-
ലതിവേലവമൊരാശ്ശേഷം മതിയല്ലോ!

സങ്കല്പകാഞ്ചി

സന്തത,മാത്മാധീശ, നിമ്ബലപ്രേമാദൃമാം
ചിന്തതൻ ശ്രീകോവിലിലങ്ങയെപ്പൂജിപ്പൂ ഞാൻ!
പാവനപ്രകാശത്തെപ്പൂണരാൻ കൈ നിട്ടുന്ന്
ജീവിതസപ്തത്തിന്റെ പുളകോൽഗമം പ്രേമം!
കുമ്പയോഗത്തിൻ പണ്ണശാലയിൽ, സപാത്മത്യാഗ-
നൈമല്യസിദ്ധിയ്ക്കായുള്ളാത്മാവിൻ യജ്ഞം പ്രേമം!
അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടിത്തതും പണ്ടേ ഞാന,തിനാലെ-
ന്നകളകമാം ഹൃത്തിൽ ഞാനതിന്നിടം നല്കി!
ഇന്നതിൻ പരിണതസൗഭഗം നകരവാൻ
സുന്ദരവസന്തമേ, വന്നാലും, വന്നാലും നീ!

ഗുരുപൂജ

[ഉദ്യോഗകാലാവധി കഴിഞ്ഞു് പെൻഷൻ പറ്റി പിരിഞ്ഞ ശ്രീമാൻ കുറുപ്പുറത്തു കേശവൻനായരവർകൾക്കു് എറണാകുളം മഹാരാജാസുകോളേജിലെ വിദ്യാർത്ഥിനീവിദ്യാർത്ഥികൾ നല്കിയ സർക്കാരം സംബന്ധിച്ച സമ്മേളിച്ച മഹായോഗത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സമർപ്പിച്ചതു്]

ഒന്നു്

മൊട്ടിട്ടുനിലുക്കും മധുരസ്മൃതികൾതൻ
പുഷ്പപ്രസന്നമാം പൂങ്കാവനികയിൽ,
സല്ലാപലോലരായ് ഞങ്ങൾതൻ ചിന്തക-
ളില്ലാസപൂർവ്വമുലാത്തുന്ന വേളയിൽ,
സ്തീതാനുമോദമവയെത്തഴുകുന്നി-
തേന്ദ്രതാ വിശുദ്ധമാം വാത്സല്യസൗരഭം!
കോരീത്തമിജ്ജുനു പെട്ടെന്നു, സൗഹൃദം
ചോരുന്ന ഞങ്ങൾതൻ പിഞ്ചുമനസ്സുകൾ.
മുശലവിനീതപ്രണാമോപഹാരങ്ങൾ-
ഉർപ്പിച്ചുകൊണ്ടു,വ നില്പു നിരാകലം!

രണ്ടു്

അല്ലെങ്കിലും, ഗുരോ, വിസ്മരിച്ചീടാവ-
തല്ലവിടുത്തെസ്സുനാതനസേവനം.
മാനസംതോറും വിടൻ വിളങ്ങുന്നു
മായാതതിന്റെ മഹനീയമുദ്രകൾ!

സങ്കല്പകാന്തി

നിശ്ചയ,മിക്കലാശാലാതലത്തിലെ-
തുളുമാമോരോ മണൽത്തരികൂടിയും,
എന്നെന്നമോക്ഷം കൃതജ്ഞതാപൂർത്തിയിൽ-
പ്പുണ്യാഡ്യമാം ഭവൽസാഹചര്യോത്സവം!
സംഗീതസാഗ്രമാമോരോ മനോഹര-
സങ്കല്പമങ്ങയെപ്പൂജിക്കുമെപ്പൊഴും!
മുൻ

തുഞ്ചനെപ്പെറ്റൊരാൾപ്പുണ്യക്ഷിതിയിലെ-
പ്പുഞ്ചാരമണ്ണിൽപ്പലൻ മന്ദാരമേ,
സൽക്കാവുലക്ഷ്മിയാലെമ്മട്ടനാരത-
സൽകൃതമായിസ്സമൃദ്ധസിംഹിപ്പു നീ!
നിർമ്മഗമാകുന്നു നിർമ്മലപ്രജ്ഞകൾ
നിർമ്മനപദ്യപരിമളധാരയിൽ.
താവക'കാവ്യോപഹാര'പുഷ്പങ്ങളിൽ
താവിതുളുവും മരണകണികകൾ
നിത്യം നകൻ പറന്നു മുരളി
മത്താഴയമധുപകദംബകം!

നാലു

ഇമ്പം വളർത്തുമാറാൻപൂവിടുന്തൊര-
ക്കമ്പളവല്ലി കണ്ടാനന്ദലോലയായ്,
നീല, മനസ്സിന്റെ മുൻപിലൊരുജപ-
സ്ഥംമെന്നോണ,മ'ഗ്രാമീണകന്യക'!
ഭാവമധുരവും ശാന്തവുമാം ഭവ-
ജീവിതശുദ്ധിതൻ കണ്ണാടിയണവൾ!

കാണുന്നു ഞങ്ങളുവളിലുടങ്ങുതൻ.
 പ്രാണനാളത്തിൻ പ്രതിഫലനങ്ങളെ!
 വാസനച്ചായമൊരിയ്ക്കലും വരാത്ത
 വാരുറ തുലികേ, വെല്ലു നീ മേല്ക്കുമേൽ!

അഞ്ചു°

വേദനിയ്ക്കുന്നു ഹൃദയം, മയ്യോ, ഭവാൻ
 വേർപെട്ടു ഞങ്ങളെപ്പോകുന്ന ചിന്തയാൽ!
 ഇററിറു വീഴ്ചമിക്കണുന്നീത്തുള്ളിക-
 ളൊപ്പുവാൻപോലും കഴിയാത്തമാതിരി,
 നിശ്ചേഷ്ടരായ് തവ പാദാന്തികത്തിങ്കൽ
 നില്ക്കുന്നു ഞങ്ങളിളപ്പുകൈമാട്ടുമായ്!
 ജീവിതത്തിന്റെ പരുത്ത വശങ്ങളെ-
 ബുദ്ധിമുട്ടിരിമാൻ പോകുന്ന ഞങ്ങളെ,
 മുന്നിൽക്കുനില്പു ശിരസ്സിലാശംസകൾ
 ചിന്തി, യവിടുത്തന്നുഗ്രഹിയ്ക്കേണമേ!

ആറു°

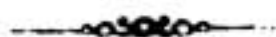
കാലദേശങ്ങൾ കടന്നു മൺകൂട്ടുകൾ
 കാണാതെയങ്ങിങ്ങുകുന്നുപോമെങ്കിലും,
 പ്രാണനും പ്രാണനുമൊന്നുചേർന്നൊപ്പൊഴും
 വീണവായിയ്ക്കുമൊരേകാന്തശാന്തിയിൽ!
 അസ്സമാശ്വാസം തരുന്ന തുവാലയാ-
 ലശ്രുകണങ്ങൾ തുടയ്ക്കുന്നു ഞങ്ങളും!
 കൃത്യബാഹുല്യം കരണ്ടെടുത്തു, കഷ്ട-
 മിത്രയും കാലം ഭവൽസുഖജീവിതം.

സങ്കല്പകാന്തി

ഒന്നിനിയെങ്കിലും വിശ്രമിക്കട്ടെ,തൊ-
രുന്നതശാന്തിതൻ ശീതളപ്പായയിൽ.

എഴു

കാടക്കുഴലുമായായുരാരോഗുങ്ങ-
ളാടിക്കുഴഞ്ഞെന്നത്താത്തകുതുഹലം
സംഗീതചീയുഷധാരയിൽ മുക്കിട-
ട്ടു,ങ്ങതന്നാദിഗ്ഗമോഹനജീവിതം!
ആദരപൂർവ്വക,മങ്ങയ്ക്കു നിത്യവു-
മാതിത്വമേകട്ടെ, സൗഭാഗ്യസീമകൾ!
ആലസ്യമൊറിനിക്കാവ്യാംബികയ്ക്കു പൂ-
മാലയോരോന്നു തൊടുത്തുകൊണ്ടെന്നെ,
ലാലസിച്ഛാലും, മഹാകവേ, മേല്ക്കുമേൽ
ചേലിലങ്ങയ്ക്കു ഭവിയ്ക്കട്ടെ മംഗളം!

ചങ്ങമ്പുഴയുടെ കൃതികൾ

രമണൻ	1	8	0
ദേവഗീത	2	0	0
സ്തുതിക്കുന്ന അസ്ഥിരം	2	0	0
ജപരഘികൾ	1	0	0
ദിവ്യഗീതം	1	8	0
മാണപ്പുക്കൾ	1	0	0
ബ്രഹ്മരഞ്ജി	1	8	0
രക്തപുഷ്പങ്ങൾ	1	4	0
സങ്കല്പകാന്തി	1	4	0
ആകാശഗംഗ	1	0	0
കളിത്തോഴി	2	8	0
വത്സല	0	8	0
ആരാധകൻ	0	8	0
മോഹിനി	0	8	0
ദേവത	0	8	0
തിലോത്തമ	0	8	0
കലാകേളി	0	12	0
ശ്രീതിലകം	1	0	0
മൃഡാമണി	1	0	0
കരടി	0	8	0
വിവരമാലോചന	0	8	0
അനശ്ചരഗാനം	0	8	0
യവനിക	1	8	0
മേമന്തചന്ദ്രിക	1	8	0
സാഹിത്യചിന്തകൾ	1	0	0
നിർവൃതി	0	8	0
ദേവയാനി	0	8	0
മഞ്ഞക്കിളികൾ	1	0	0

കുല്ലോലമംഗല	1
മൗനഗാനം	1
നിവൃത്തമണ്ഡലം	0 1
അസ്ഥിയുടെ പൂക്കൾ	0 1
പാടുന്ന പിശാചു്	2
മലിരോത്സവം	2
സ്വരരംഗസുധ	2
ഉദ്യമനലക്ഷ്മി	1
മണിവിണ	0 1
മാനസേശ്വരി	0
മയൂഖമംഗല	0
സുധരംഗഭ	0 1
അമൃതവിധി	0 1
പെല്ലീസും മെലിസന്ദയ്യം	1 8
മാനസാന്തരം	1 8
പ്രതികാരദൃഗ്	2 8
കഥാരത്നമംഗലിക	1 8
നീരുന്ന തീച്ചുള	1 8
തളിർത്തൊത്തുകൾ	1 8
രംഗപരംഗം	1 8
ഹനേലെ	1 8
നന്തകി	0 8
ശുശാന്തത്തിലെ തുളസി	0 1
പുനിലാവീൽ	1 8
ഇടപ്പള്ളി മഹാലാലൻപിള്ളയുടെ എല്ലാ കൃതികളുംകൂടി	
ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളുടെ	5 0
നിവാരണ (ശ്രീകൃഷ്ണഭജനങ്ങൾ)	0 8
വസന്തോത്സവ	0 1
ശിഥിലഹൃദയം (ചെറുകഥകൾ)	1 0

മഹാഭാരതം പരിഭാഷ, തൃശ്ശിവപേരൂർ

ഞങ്ങളുടെ പുതിയ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ

നാരായണീയം—സവ്യാഖ്യാനം	10—0—
കാലത്തിന്റെ കണ്ണാടി (മുണ്ടശ്ശേരി)	0—12—
വിലക്കുപ്പെട്ട പഴങ്ങൾ (സുകുമാരൻ പൊറൈക്കാട്ട്)	1—8—
സാഹിത്യകൗസുഭം (വടക്കുംകൂർ)	4—0—
സാഹിത്യസഞ്ചാരം (ജി. കെ. എൻ.)	1—8—
വിശപ്പ് (ബഷീർ)	1—4—
കുളിപ്പുകൾ (പൊറൈക്കാട്ട്)	1—4—
വൈജയന്തി	1—0—
കൊന്തയിൽനിന്നു കുരിശിലേയ്ക്ക് (മുണ്ടശ്ശേരി)	2—8—
ഇണയും പ്രാവു (സ്വാമി ബ്രഹ്മവ്രതൻ)	1—8—
പെണ്ണും മണ്ണും	1—0—0
ദാദേശനിശ (കോയാത്തു കൊച്ചുണ്ണിമേനോൻ)	1—8—0
തറവാടിത്തം (ചെറുകാട്)	1—8—0
കേരളീയശാകുന്തളം (വെളുത്താട്ടു നമ്പൂതിരി)	2—0—0
സൗന്ദര്യഭൂമിയിലെ ജനത (എ. കെ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള)	3—0—0
മുഖച്ഛായകൾ (എം. ആർ. ബി.)	1—4—0
മലയാനാടകളിൽ (പൊറൈക്കാട്ട്)	2—0—0
മെത്താപ്പ് (ചെറുകാട്)	1—0—0
ശാസ്ത്രസരണി (എസ്. പരമേശ്വരൻ)	1—0—0
ഭൂമിയുടെ ആത്മകഥ (എം. സി. നമ്പൂതിരിപ്പാട്)	0—12—0
ജ്യോതിഷബാലബോധിനി (പി. കെ. കോത)	3—0—0
കുട്ടികളുടെ സയൻസ് (കെ. പി. നമ്പൂതിരിപ്പാട്)	1—0—0
കൃഷ്ണാഞ്ജനവിജയം—ആട്ടകഥ	0—10—0
വസന്തലക്ഷ്മി (കെ. വി. എം.)	2—8—0
സൂരിമാധുര്യം (കെ. കെ. രാജാ)	1—0—0
പുസ്തകപൂജ (പുത്തേഴൻ)	1—12—0

മംഗളോദയം ലിമിറ്റഡ്.
തൃശ്ശിവപേരൂർ.

